

Kaasav eelarve toob Raplasse ujumiskoha

Lk 6

Kohila vald astub vastu kaevandajate survele

Lk 5

Kehtna elanikud
saavad mõne
kuu pärast
puhta vee

Lk 4

Rapla valla aukodanik – **Heiki Kraam**

Lk 12-13

Raplamaa JK alustas hooaega magusa võiduga

Lk 20

Raplast pärit
räppar lööb
laineid Eesti
edetabelis

Lk 16

RAPLAMAA Sõnumid

KOLMAPÄEV, 22. märts 2017 Nr. 12 (2970)

Sõltumatu nädalaleht | www.sonumid.ee | Hind 1.98 €

Võtsime kätte ja sõitsime läbi osa neid maakonna
teid, millele on kehtestatud massipiirang, et näha,
milline olukord valitseb. **Lk 10 ja 11**

Foto: SIIM SOLMAN

KAOS kruusateedel

Juhtkiri

Eesti Vabariik 100 on käivitatud!

Esmaspäeval alustati Eesti Vabariigi 100. aastapäeva tähistamise programmi ellu viimist. Kavade järgi peaks see järgmise kolme aasta kestel hoidma iga eestlase südant hõõgvel.

Esmaspäeval anti start esimesele üldrahvalikule üritusele, milleks peaks kujunema 16. aprillil korraldatav rahvamatk. Sellega meenutatakse, et sada aastat tagasi kujundati laias laastus Eesti kubermangu ja Liivimaa kubermangu eestlaste elualade liitmisega tänase Eestimaa kontuurid selliseks, nagu maailm neid tunneb. Pidus saab otsa 2020. aasta veebruaris Tartu rahu sõlmimise 100. aastapäeva tähistamisega.

Nende kahe tähtpäeva vahele jäävad kolm aastat on tihedalt täis pikitud rohkem või vähem dramaatilisi ning otsustavaid sündmusi, mis kokkuvõttes moodustasid aluse Eesti riigile. 100 aastat tagasi loodu on ajaproovile vastu pidanud: seda ei suutnud lõhkuda ei liitlaste reetlik kahepalgelisus, raske ilmasõda, mis kaks korda hävitava lainena üle Eestimaa rullus, ega ka verised ning alandavad okupatsioonijärgsed repressioonid. Riigi pealisehitist tallati küll puruks ja sülitati täis, kuid vundament püsis nii tugevana, et esimesel võimalusel suudeti sellele väga kiiresti taas riigihoonet ehitada.

Kindlasti ei suuda me juubeli ajal kõigile tähtsatele sündmustele pikemalt keskenduda, valikud on paratamatud. Nii ka nüüd. Nädala alguses välja kuulutatud rahvamatkaga tähistatakse saja aasta möödumist tsaaririigi Ajutise Valitsuse määrusest, mis ühendas eestlastele olulised, pikka aega piiriga eraldatud elualad üheks Eestimaaks.

Lisaks sellele tegi valitsus samal päeval veel ühe meie jaoks väga tähtsa otsuse. Nimelt moodustati Eestimaa kubermangu komissari (Jaan Poska) juurde nõuandva organina Eestimaa Kubermangu Ajutine Maanõukogu. Mitteametlikult on seda organit nimetatud mitmeti: (Ajutine) Maanõukogu, (Eesti) Maapäev, Eestimaa kubermangu ajutine semstvonõukogu. 1917. aastal oli see linna- ja vallavolikogude esindajatest moodustatud Eestimaa kubermangu esimene omavalitsusorgan, mis muuhulgas 1918. aasta novembrist kuni Asutava Kogu kokkukutsumiseni 1919. aasta aprillis tegutses Eesti Vabariigi rahvaesindusena. Ajavahemikul 1918. aasta 3.-29. maini tunnustasid Inglismaa, Prantsusmaa ja Itaalia Eesti Maanõukogu valitsust *de facto* iseseisva Eesti valitsusena.

Loodetavasti räägitakse 16. aprillil ka sellest sündmusest, sest Liivimaa piiri kustutamine ilma Eestimaa Kubermangu Ajutise Maanõukogu moodustamiseta poleks Eesti riiki veel sünnitanud.

Südamelt ära

Õige teos süütab meis nii mõndagi

Mariliis Vest

Olen üdini rõõmus, et minus süttis taas leek, mis suunas mind minema raamatukokku ühe teose järele. Nagu vaikselt tärkavad kevadlilled, tärkas minus kord kustunud armastus kirjanduse vastu.

Esimesel kaheteistkümnel kooliaastal meeldis lugemine mulle väga. Pärast gümnaasiumi lõpetamist viis tee välismaale ülikooli ja mingil põhjusel kadus igasugune huvi raamatute vastu. Olin sunnitud lugema erialakirjandust ja seda inglise keeles. Tunnistan, et see oli minu jaoks tüütu. Leidsin vabandusi – küll väsisid silmad, küll kadus keskendumisvõime. Võisin lugeda kümneid lehekülgi ja alles siis taibata, et olin terve see aeg hoopis millelegi muule mõelnud.

Natuke rohkem kui kuu tagasi oli mul kerge operatsioon. Seetõttu jäid ära igapäevased trennikäimised ja vaba aega oli tohutult. Avastasin end pärast tööpäeva ainult teleka eest. See häiris tohutult. Liiga palju aega veetsin tuimalt ekraani vaadates ja mitte midagi omandades. Siis see

leek süttiski. Ma otsustasin kirjandusele ja endale anda uue võimaluse.

Läksin Rapla keskraamatu-kokku. Seisin seal kui peata kana ja ei osanud kuskilt alustada. Ma olin justkui ühel suurel aasal, kus kasvab tuhandeid lilli, kõik erinevad, kuid ühtemoodi ilusad. Ja mul tuli välja valida üks, millega saaksin endale tõestada, et mulle lugemine siiski meeldib.

Kitsendasin valikut ja otsustasin eesti kirjanduse kasuks. Siis mõtlesin, et võiks lugeda midagi klassikast. Mõtted libisesid raamatu „Rehepapp“ peale, kuid seda olen juba kordi lugenud. Kriteeriume

Minusse jäi konkreetset sellest raamatust kummitama mõte, kuidas inimesed elasid ammusel ajal ühes loodusega.

kokku pannes avastasin lugemata klassika – Andrus Kivirähki „Mees, kes teadis ussisõnu“. See mu valikuks saigi.

Ussisõnade läbi lugemine võttis mul vähe aega, sest ma armastasin seda raamatut algusest peale. Olin üllatunud, kui väga see teos mulle meeldis, sest kooliajal olin armastanud teistlaadi kirjandust. Eks iga lugeja leiab igast kirjandusteosest enda jaoks midagi. Minusse jäi konkreetset sellest raamatust kummi-

tama mõte, kuidas inimesed elasid ammusel ajal ühes loodusega. Raamatus oskavad metsaelanikud lausa loomadega rääkida (ussisõnad). Olgu, see on veidi utoopiline. Kuid looduse tundmine, sellega arvestamine ja selle kasutamine andis inimestele võimu. Loomadelt said nad süüa ja muud abi, olgu liikumisel või enesekaitseks. Rääkimata taimedest, mis praeguseni aitavad nii erinevate haiguste puhul kui ka sametise naha ja ilusate juuste saavutamisel.

Kuid ühel hetkel tahtsid inimesed hakata elama uhket külaelu. Nad hülgasid metsa, looduse ja loomad, et elada „kuninglikku“ elu: kummar-dada jumalat, kanda ilusaid riideid, laulda heledal häälel... Mets oli järsku justkui saat-nast.

Olen alati uskunud, et loodusel on meile kõike pak-kuda, kui me vaid oskaksime seda õigesti ära kasutada. Eks paratamatult on endalgi tea-tav mugavus tekkinud, kuid austan tohutult neid inimesi, kes suudavad ühel või teisel moel looduse ande kasutada. Neid, kes kasvatavad kõike ise, ja neid, kes teavad, mida kasvõi üks kapsaleht inimese tervisele võib anda.

Nonii, selleks oli vaja vaid ühte teost, et taassüüdata mitmeid leeki – üks neist on lugemine.

Küsitlus

Kuidas olete rahul kõrvalteede seisundiga?

Peeter, pensionär: Teed on nadid. Ma elan Juurus just selle ühe tänava ääres, kus on kruusatee. Pürgi-auto sõidab sealt ja tee on nadi. Loodame, et suve poole saab paremaks, äkki hõõveldavad.

Urmas, operaator: Hagudi kandis on väga auklikud. Hagudi ja Purila vahel on üks osa kruusateest ikka väga auklik.

Ain, päästja: Teed on kohutavad. Kruusateed ei kannata mitte mingisugust kriitikat. Inglise Kaiu poole minnes on auk augus kinni.

Riina, ettevõtja: Ei ole head. Ise sageli kruusateedel ei sõida, aga sõbranna räägib, et Inglise kandis on teed halvas seisus.

Tuuli, kokk: Teed on jube-dad. Suhteliselt sagedasti sõidan kruusateedel just Kehtna kandis ja jube on.

Andreas, krohvija: Ei sõida kruusateedel, aga suured teed on ka auklikud. Just täna läks auto parandusse.

Küsis Stina Andok
Pildistas Siim Solman

Ajaleht 123 aastat tagasi

Tallinna kubermangu vallad pärast ühendamist

Olevik 21. märtsil 1894: Valdasid on Tallinna kubermang 132. Enne ühendust oli 603. Vallavanemad on enamasti 30-50 a vanad, neist on luteruse usku 93,9%, Kreeka õigeusk 6,1%, kirjaoskajaid 96,95%, mitteoskajaid 3,05%, venekeele oskajaid 9,16%, mitteoskajaid 90,84%, päris-koha omanikkusi 53,43%, rentnikkusi 45,8%. Üks vallavanem teenib palgata, teised saavad 10-200 rubla palka aastas. Vallavanema abide seas on neid, kes kirja ei tunne, 10,17%, kes venekeelt oskavad 6,49%. Vallakirjutajad on enamaste talupoegade pojad; 96,95% neist on valdade poolt valitud, 3,05% komissaride poolt nimetatud. Kirjutajatest on 29%

enne uuendust (valdade liit-mist) ametis olnud, 23,68% on enne külakoolmeistrid olnud. Suurem hulk on neist kreisi- ja kihelkonnakooli hariduse saanud, vähem hulk linnakoolis. Palk on aastas 15-25 rbl kuni 375-475 rbl, suuremal hulgal 100-225 rbl.

Kirju, mis maakonna saadikud, kirikute ülemeest-seisjad, kiriku ja kihelkonna võõrmündrid j.m.s. posti kaudu saadavad, ei võeta 1. juulist s.a. enam vastu ega ei saadeta maksuta edasi, kui nende ametlikud pitsatid ja tähendused venekeeles ei ole.

Kuulu järgi tahetakse kodukooliõpetajanna eksamid ära kaotada. Need, kes keskmisest tütarlaste koolist läbi käinud, võivad kodukooliõpetajannadeks kohe saada.

Päevapilt

Tekst ja foto: SIIM SOLMAN

Pole midagi tervislikumat, kui värskes õhus puude ladumine. Kahtlemata annab see ka võimaluse olla igati loominguline.

Metsaveoautod eiravad Kehtna ja Kädva küla vahelisel teel massipiirangut

Foto: SIIM SOLMAN

Stina Andok

Kevadiste sulailmadega muutus osa Kehtnat ja Kädva küla ühendavat kruusateed peaaegu läbimatuks. Maanteeamet reageeris kiirelt ning parandas teeolusid. Nädal hiljem oli tee aga taas väga halvas seisus.

Tähelepanelik lehelugeja teavitas Raplamaa Sõnumite toimetust 16. märtsil, et Kehtna ja Kädva küla vaheline kruusateelõik on vaatamata vahepeal tehtud parandustööle jälle väga halvas seisus. Sama päeva jooksul jõudis maanteeamet taas parandus-

töid teha ja neile teadaolevalt olid kohalikud elanikud saavutatud tulemusega rahul.

Kui aga teeolud olid paranenud, kasutas sama teed veel samal päeval massipiirangut eiranud metsaveoauto ning sellest tulenevalt oli õhtuks tee seisukord oluliselt halvenenud. Maanteeamet on tekinud olukorrast teadlik ning üritab esimesel võimalusel tee seisundit taas parandada. Kapitaalremondiga ei saa maanteeamet veel alustada, kuna mulle on alles külmunud.

Massipiirangutest kinni pidamise üle teeb järelevalvet

politsei. Rapla politseijaoskonnas juht Janno Ruus kinnitas, et politseid on sellel teel toime pandud rikkumistest informeeritud, kuid tões, et politseil ei ole võimalik ööpäev ringi teed tahtlike rikkujate eest kaitsta. Ruus kutsus üles märkama liikluskorralduste rikkujaid: „Oleks hea, kui info rikkumise ajast, kohast ja selles osalenud sõidukist jõuaks politseini. Seejärel saame juba vedusid korraldada ettevõtjaga suhelda. Ühest ja kõiki osapooli rahuldavat lahendust on arusaadavalt keeruline leida, aga selle nimel tuleb teha tööd.“

Erakonnad valmistuvad sügisesteks valimisteks

15. oktoobril toimuvad kohalike omavalitsuste volikogude valimised, mis viiakse läbi vastavalt haldusreformi käigus tekkinud uutele vallapiiridele. Erakonnad on juba mõnda aega nendeks agaralt ettevalmistusi teinud.

Siim Jõgis

Näiteks esitles Reformierakond 17. märtsil Rae vallas kandideeriva nimekirja esinumbrit, kes on senine vallavanem Mart Vörklaev. Milline seis on Rapla maakonnas?

Põhjalikke vastuseid erakonnad veel anda ei soovi. Nimekirjad avaldamiseks valmis ei ole ning ka esinumbreid vähemalt avalikult esitleda ei taheta. Ühe jõulisema otsuse seoses eelolevate valimistega on teinud Vabaerakond. Nemat otsustasid esinduskogu tasemel, et 2017. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimistel nad erakonnana

ei osale. See tähendab, et Vabaerakond ei pane oma nimekirja välja üheski Eesti valimisringkonnas, seega ka mitte Raplamaal.

“Näen tihti nõutuid nägusid küsimas, miks te nii teete? Siinkohal on vastus lihtne. Soovime riigi- ja kohaliku tasandi juhtimise teineteisest lahutada. Las ühed juhivad riiki ja teised kohalikke omavalitsusi,” selgitas erakonna Raplamaa piirkonna koordinaator Alar Mutli. Mutli sõnul elab Vabaerakond kaasa valimisliitidele ja toetab igati nende tegemisi. “Just nemad kogukondade esindajatena tunnevad oma kodukoha pärast suuremat vastutust. Rapla vallas osaleb valimistel valimisliit Rapla Vallakodanike Liit, milles Vabaerakonna liikmena ma ise ka kandideerin,” ütles Mutli.

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit plaanib oma nimekirja välja panna kõikides Rapla maakonna valdades. Võimalikke kandidaate ja nende positsiooni nimekirjas siiski veel avalikustada ei soovita. IRL-i Raplamaa piirkonna esimees Elari Hiis ütles, et ka

nimekirja esinumbrit on veel vara küsida. Erakonna väljavaateid eesseisvatel valimistel hindab ta enda sõnul jätkuvalt heaks.

Reformierakonna Raplamaa maakondliku organisatsiooni esimees Kalle Palling ütles, et ettevalmistused valimisteks käivad agaralt. Samas väga palju rohkem ta esialgu avaldada ei soovinud kui see, et valimisnimekirjad pannakse välja igas maakonna vallas.

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna Harju- ja Raplamaa ringkonna aseesimees Rene Kokk ütles, et töö käib selle nimel, et tulla välja nimekirjaga kõikides maakonna valdades. Kõik kandideerijad ja positsioonid veel paigas ei ole. Vara on rääkida ka sellest, kes on nimekirjade esinumbriid. Väljavaadete kohta ütles Kokk, et EKRE väärtustele tuginevale poliitikale on täiesti arvestatav üleriigiline toetus. “Kindlasti on ka Raplamaal inimesi, kes valimistel oma hääle meile usaldavad,” sõnas Kokk.

Keskerakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esindajatelt vastuseid ei tulnud.

Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega laste vanemate tugigrupp alustab

Stina Andok

Juba homme, 23. märtsil koguneb Raplas Kellukese lasteaia ruumides Raplamaa aktiivsus- ja tähelepanuhäirega (ATH) laste vanematele mõeldud tugigrupp. Osalema on oodatud kõik lapsevanemad, kelle lapsel on ATH diagnoos või selle tunnused.

Tugigrupi loomise idee sündis kolmel emal, Karmen Metssalul, Tiina Koskenenil ja Ege Vombretil, isiklikust vajadusest. „On väga raske üksi hakkama saada,“ ütleb Metssalu. Murelik ema räägib, et teinekord on keeruline enda läbielatud teiste emadega rääkida, kes ei tea, mida tähendab ATH laps. Metssalu jaoks on ATH lapse emana kõige suurem probleem mittemõistmine.

„ATH lapsed on päris sageli agressiivsed ja sellest tingitult

tekivad probleemid koolis,“ räägib Metssalu. Tulemuseks on see, et teised lapsevanemad on pahased ja kuigi naine mõistab nende pahameelt, tõdeb ta samas, et ei saa enam rohkem teha, kui ta juba on teinud. Metssalu poeg, kellel on diagnoositud ATH, käib regulaarselt erinevate spetsialistide juures ning võtab ravimeid.

Metssalu ütleb, et kuigi psühholoogide ja muude spetsialistidega saab rääkida küll, ei asenda nad teisi sarnases olukorras olevaid lapsevanemaid. „Tahaks kogemusi vahetada,“ ütleb Metssalu.

Tugigrupi põhieesmärgiks saabki olema lapsevanemate toetamine nende igapäevastes muredes ja rõõmudes, mis seotud ATH lapsega, ning kogemuste ja teadmiste vahetamine.

Esimesel kogunemisel

juhatab kohtumise sisse eripedagoog Liivia Vacht. Kes ja mida edaspidistel kokkusaamistel rääkima hakkab, sõltub Metssalu sõnul juba lapsevanemate huvidest ja soovidest. Esialgne plaan on tugigrupina kohtuda kord kuus ning Metssalu lubab tugigruppi tegevana hoida nii kaua, kuni on vähemalt üks lapsevanem, kes kohal käib ja tugigruppi vajab.

Esialgne huvi tugigrupi vastu on Metssalu sõnul olnud suur, mis näitab tema arvates selget vajadust sellise tugigrupi järele.

Metssalu lõi koos teiste emadega ka eraldi Facebooki grupi ning edastas info kõikidesse Rapla maakonna koolidesse ja lasteaedadesse. Aktiivsed naised algatasid ka MTÜ Raplamaa ATH Ühing, kuhu ootavad lapsevanemaid liituma.

TÖÖMESS

MÄRJAMAA (SAUNA 2)	
MÄRJAMAA RAHVAMAJA	
13.04.2017	10 - 13

Viime kokku töötotsija ja tööandja!

- Töopakumised otse tööandjalt
- Karjäärinõustamine kõigile soovijatele
- Jagame infot töötukassa teenuste kohta (sh. vähenenud töövõimega inimestele ja noortele)

Ettekanded:

10:30 Palk ja maksud. Ümbrikupalga negatiivsest mõjust. Maksu- ja Tolliamet

11:15 Millist töötajat ootab tööandja täna? Saarioinen Eesti OÜ personalijuht

12:00 EURES võrgustik: töötamisvõimalused Euroopas. Eesti Töötukassa

Töömess on tasuta! Tule ja osale! Infotelefon 15501, www.toomess.ee

Politseiteated

Järvakandi vald

16. märtsil avastati, et Järvakandi alevis Rahu tänaval on tungitud tühjana seisnud korterisse. Kahju on selgitamisel.

Märjamaa vald

14. märtsil avastati, et Loodna külas on talus kõrvalhoonest varastatud erinevaid tööriistu ja muid esmeid. Kahju on 2755 eurot.

19. märtsil avastati, et Männiku külas on talust varastatud erinevaid esemeid ja alkoholi. Kahju on selgitamisel.

Vigala vald

18. märtsil kella 14 ajal jättis Jädivere külas tanklas Leedus registreeritud veoauto juht maksmata tangitud 483 liitri kütuse eest. Tankla töötaja informeeris juhtunust politseid ja veokijuht peeti kinni.

Politsei- ja piirivalveamet

Päästeteated

Prügikast tossas

19. märtsil kell 11.11 kutsuti päästjad Kehtnas Staadioni tänavale, kus teataja sõnul tossas prügikast. Päästjad kustutasid tulekolde.

Lääne päästekeskus

Kehtna elanikud saavad mõne kuu pärast puhta vee

Möödunud aasta augustikuus kirjutas Raplamaa Sõnumid, et Kehtna vald on ette võtnud tõsise probleemi – alevi veekvaliteedi parandamise. Puhtam joogivesi kavandati inimesteni tuua tänavu kevadel, tööde tähtaeg on suve algul.

Mariliis Vest

Kehtna alevi inimesed on vahest märganud, et mõned paigad alevi keskel on üles kaevatud ning päeval tegutsevad maapinna kallal erinevad masinad. Eelmise aasta augustis toimusid Kehtna aleviku ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitrasside rekonstrueerimise esimese etapi tööd, mille käigus vahetati vanad ja liiga jämedad torud välja peenemate vastu.

Juba eelmise aasta lõpust alates käib ehituse teine etapp, kus rekonstrueeritakse veepuhastusjaam ning eraldatakse tuletõrjervee torustik joogiveetorustikust.

Kaks viimati nimetatud probleemi on Kehtna vallavanema Indrek Kullami sõnul olnud suurimad halva veekvaliteedi põhjustajad. Ehitustöödega on nüüdseks jõutud otsapidi alevisse sisse ning vallavanema sõnul saavad tööde käigus välja vahetatud kõik vanad malmitorud ning oodata on olulist veekvaliteedi paranemist.

Kaevetööd Kehtna põhikooli juures.

Foto: SIIM SOLMAN

Kehtna Elamu OÜ lehel on tööde tegija Schöttli Keskkonatehnika AS-i teade, millest võib välja lugeda, et 27. märtsist kuni 31. märtsini toimuvad tööd Kehtna veetööstusjaamas, kus tehakse ümberühendus uuele mahutile, täidetakse

filtrid ja häälestatakse jaam. Sel perioodil on trassides suurkaevu toorvesi. Kuigi toorvesi analüüside põhjal tervisele ohtu ei kujuta, soovitatakse kasutada ühisveevärgi vett tarbeveena, olme- ja joogivesi tuleks kohalikel elanikel

võimaluse korral varuda. 30. märtsil kella ühest kuni viieni on Kehtna alevikus veekatkestus uutele trassidele ümberühenduseks. Lühiajalisi katkestusi seoses ehitusega võib ilmneda ka edaspidi.

Tööde lõpptähtaeg on 3.

juuli käesoleval aastal. Selleks ajaks peavad valmis olema kõik tööd - uuendatud asfalt ning rajatud haljastus. Kaevetööd peaks vallavanema sõnul olema tehtud juuni alguseks. Kui Kehtnas tööd lõppevad, liigutakse edasi Kaereperre.

Korvpallimuuseum peaks valmima sel aastal

Siim Jõgis

Eelmisel aastal võitis Rapla valla kaasava eelarve projekti korvpallimuuseumi rajamise idee, mille eestvedaja oli Rapla korvpallikool. Sellega kaasnes 30 000-eurone rahastust, millega idee ellu viia. Nüüd on asjad nii kaugele jõudnud, et muuseumi ehitusega plaanitakse alustada lähiajal ning valmis peaks see saama hiljemalt käesoleva aasta lõpuks.

Eesti esimese korvpallimuuseumi plaanitav asukoht on Rapla korvpallikooli sissepääsu kohal. Idee kohaselt hakkab muuseum eksponeerima Eesti ja Rapla korvpalli arengut läbi aja. Korvpallikooli juhataja Jaak Karp ütles, et tegelikult ei moodusta muuseumi ainult plaanitav juurdeehitis, vaid terve maja.

Ühe põhjusena, miks muuseumi rajamine on nii kaua aega võtnud, tõi Karp välja selle, et PRIA toetus on neil veel saamata. Eskiisprojekt

valmis tänavu aasta alguses ning eksponaatide hankimisega on pidevalt tegeletud. Karp rääkis, et ta on jõudnud suusõnaliste kokkulepeteni inimestega, kelle esemeid muuseumis näidata soovitakse. Muuseumi võimalikku avamisega Karp veel öelda ei osanud.

Korvpallimuuseum võitis kaasava eelarve 2016. aastal 201 poolthäälega. Kokku andis oma hääle 389 vallakoelanikku. Projekti kirjelduses on kirjas, et kuna tegemist

oleks Eesti ainukese korvpallimuuseumiga, tuginetakse otseselt Eesti korvpalli ja Rapla korvpalli ajaloole. See tähendab, et muuseumis kajastatakse algab 1891. aastaga, kui kehalise kasvatusõpetaja James Naismith leiutas Springfieldi ülikoolis korvpallimängu. Sellele järgneb kronoloogilises järjestuses Eesti korvpalli eri ajajärkude eksponeerimine, kuniks sellega ristub ka Rapla korvpallialane tegevus.

PROTTEN

Esinduskaupluses
PROTTEN
Keilas

Uus hooaeg müügil!

Selle reklaami
esitamisel
Sinu soodustus

-20%
täiushinnaga toodetele

pakkumine kehtib kuni 15.04.2017

Keila, Paldiski mnt 19
E-R 9.00-19.00
L 10.00-16.00

Kaevandamisele tuleb läheneda süsteemsemalt, mitte lihtsalt lubada maa üles tuhnida.

Foto: SIIM SOLMAN

Kohila vald astub vastu kaevandajate survele

Kohila vallavolikogu seisab vastu kaevandajate soovile avada Sutlemas uusi lubjakivikarjääre, kuni seniste maardlate varud ei ole ammendunud.

Vivika Veski

Kohila vallavolikogu jättis oma viimatisel istungil rahuldumata FIE Olar Järvloo vaide volikogu varasema otsuse suhtes mitte anda oma nõusolekut lubjakivi ja kruusa uuringuloa taotlusele. Samuti otsustas volikogu mitte nõustuda kaevandusloa andmisega AS-le Kiirkandur Sutlema III lubjakivikarjääris, kuna samal ettevõttel on töö pooleli alles Sutlema II karjääris. Mõlemad otsused tegi volikogu üksmeelselt.

Maavara Rail Balticu jaoks?

Eelmise aasta lõpus taotles FIE Olar Järvloo luba uurida kruusa ja lubjakivi kaevandamise võimalusi Sutlema küla servas Kohila vallas. Taotluse kohaselt soovitakse maavara võimaluse korral kasutada esmajoones kavandatava Rail Balticu raudteetrassi ning sellega seonduvate teede, viaduktide jms ehitamisel, samuti Tallinna-Tartu-Luha-

maa maantee neljarealiseks väljaehitamisel Kose-Mäo lõigul. Kohila vallavolikogu ei nõustunud Järvloo taotlusega ning Järvloo esitas selle kohta veebruari alguses vaide. Volikogu arutas seda veebruari lõpus peetud istungil ning jättis rahuldumata.

Oma vaides väitis Järvloo, et Kohila vallavolikogu ei põhjendanud oma eitavat otsust, „mistõttu ei ole võimalik aru saada, millistest kaalutlustest lähtus volikogu otsuse langetamisel”. Ettevõtja oli vaidele lisanud riigikohtu halduskolleeegiumi kohtuotsuse, millega tunnistati kehtetuks Vihula vallavolikogu otsus geoloogilise uuringu loa kooskõlastusest keeldumise kohta.

Kohila valla keskkonnainõunik Made Saadve Järvloo vastuväidetega ei nõustunud. Volikogu istungil peetud ettekandes tõi ta välja uuringuloast keeldumise põhjendused – volikogu ütles taotlusele ei eelkõige seetõttu, et lähedal paiknevad elamud ja Kohila vallas juba on ehituslubjakivi- ja kruusakarjäärid, mille varud ei ole lõppenud. Samuti on kõnealuse kinnistu vahetus naabruses välja antud maavara kaevandamise load, mille mäeeraldise varu ei ole ammendunud.

„Kas neid maatükke ei kogu- ta seoses Rail Balticuga? Kui läheb selle ehitamiseks, saab neid kaevandusi suhteliselt soodsalt kasutada,” arutles vo-

likogu maakomisjoni esimees Hillar Kalmet.

„Kohila valda tuleb järjest juurde uuringuloa taotlusi. Kui praegu anda järele ühele otsusele, siis edaspidi on raske ära öelda. Aga surve on väga suur,” tõdes Saadve.

Volikogu ja maakomisjoni liige Kalle Talviste ütles, et komisjonis sai arutatud, et kui ettevõtja kaebab valla kohtusse, siis las kaebab.

Eelmine auk karjääris pooleli

Tulenevalt suurenenud huvist maavarade uurimise ja kaevandamise vastu Sutlema III lubjakivikarjääris ja asjaolust, et Kohila vald on keeldunud mitmest uuest uuringuloast, vaatab keskkonnaamet uuesti üle Sutlema III lubjakivikarjääri mäeeraldise maavara kaevandamise loa taotluse. AS Kiirkandur esitas selle taotluse juba 2008. aastal.

Saadve rääkis, et 2014. aastal analüüsis keskkonnaamet Sutlema III lubjakivikarjääri teeninduspiirkonna varustuskindlust ja sai tulemuseks, et piirkonnas jätkub ehituslubjakivi ja -dolokivi varusid kuni 11,7 aastaks. Seega koostati kaevandamisloa andmisest keeldumise eelnõu.

„Vaatomata asjaolule, et Kohila valla territooriumil on suurenenud huvi maavarade uurimise vastu, ei ole valla-

valitsusele kooskõlastuseks laekunud era- ega riiklike objektide ehitusloa taotlusi, mis kinnitaksid uute maardlate kasutuselevõtu vajadust enne, kui olemasolevate maardlate varustuskindlus on ammen- dunud,” rääkis Saadve.

Kalmet tõdes, et samal kaevandajal on Sutlema II karjääris alles auk pooleli. „Maakomisjoni otsus on see, et las lõpetab enne selle augu,” ütles Kalmet.

Kohila vallavanem Heiki Hepner ütles, et kaevandamisele vallas tuleb läheneda süsteemsemalt, mitte lihtsalt lubada maa üles tuhnida. Ta lisas, et Järvloo puhul mõjutas otsust kõige rohkem võimaliku kaevanduse mõju sotsiaalsele keskkonnale ehk selle lähedus elamutele. Riigikohus viitas Vihula valla kohta tehtud otsuses, et uuringuluba ei saa kedagi kahjustada. Kuid Hepner tõdes, et kui lubada ettevõtjal uurida ja seejärel mitte kaevandada, põhjustab see talle asjatuid kulutusi.

Ettevõtjad saavad valla otsust vaidlustada 30 päeva jooksul, seega selgub märtsi lõpus, kas nad seda teevad või ei.

Taotlusi menetleb keskkonnaamet, kes seni on Hepneri sõnul Kohila valla seisukohti arvesse võtnud. Siiski ei saa ka keskkonnaamet takistada ettevõtet oma taotlusega pöörduda valitsusse, kuid saab lisada oma seisukoha.

Meie lehel on palju sünnipäevi.

Siis kui arvuti oli veel luksuskaup

Tõnis Tõnisson

Kakskümmend viis aastat tagasi oli elu Eestis veel peaaegu täiesti arvutivaba. Ajakirjanikud kirjutasid oma surematuid lugusid pastapliiatsiga ja andsid need siis ümbertrükkimiseks masinakirjutajale või löid ise tekste kirjutusmasinal. Lehetoimetustes olid valdavalt kasutada elektrilised masinad, isegi mõned humanitaarabina saabunud väga erilise kopeerimisvõimalusega elektrimasinad olid olemas, aga mingi ime ei olnud seegi, kui staažika kirjutaja laual plagises ikka veel kahekümnenda sajandi esimesel poolel valminud mehaaniline Royal-tüüpi kirjutamise riist.

Arvuteid, nagu öeldud, veel ei olnud. Või peaaegu ei olnud. Näiteks Eesti Kaubakompaniil ja tema tütarfirmal Estonian Graphic Center AS-il ehk lühendatult EGC-l, olid arvutid olemas, ka sellised programmid, millega sai raamatuid ning ajalehti kujundada.

Arvutipoisid kuulusid tolles ajas kindlalt ühiskonnas eriliselt välja valitute kihti. Esiteks sellepärast, et neid oli veel vähe, teiseks sellepärast, et maailm, kus nad surfasid, tundus reakodanikule salapärase ja hoomamatu. Tegelikult polnud seal esialgu midagi väga erilist, tänapäeva mõistes internetitigi ei olnud.

Uuel lehel, mis ilmus esialgu Valdade Nädalalehena ja hakkas siis viiendast numbrist alates Nädalaringi nime kandma, oli arvutikujundus algusest peale olemas, kuigi kujundustööd ei tehtud toimetuses. Seal sündisid ainult tekstid, mis toimetati esialgu masinakirjalehtedel EGC-sse, kus tekstid tipiti ümber arvutiprogrammi ja anti seejärel ajakirjandustoodetele omane visuaalne väljanägemine. Kujundaja oli Rainer Alas, kes oli mõnda aega tegelenud juba raamatute kujundamisega, ajalehe tegemist tuli aga temalgi alles avastama hakata. Kuid Rainer sai kiiresti õige rea peale ja et ta oli lisaks heale taibule ka viisakas ning meeldiva olekuga noormees, muutus ta kohe esimesest kohtumisest kogu toimetuspere lemmikuks. On seda tegelikult meenutustes siiani, kuigi meie koostöö kestis suhteliselt lühikest aega.

Üheks põhjuseks meie eemaldumisel oli toimetuse iseseisvus ja teiseks paratamatu progress – õige pea olime lihtsalt sunnitud arvutid endale toimetusse tooma.

Juuresoleval pildil on Rainer Alas (vasakul) ja ajakirjaniku leiba teeninud Rein Kikerpill paremal. Võib arvata, et pildistamise hetkel oli neil käsil mingi tähtis reklaamitöö.

Rapla rahvas toetab ujumiskoha loomise ideed

Kolmandat aastat järjest on Rapla valla elanikel võimalus valla eelarve koostamisel kaasa rääkida, pakku-des välja ideid valla elu edendamiseks ning aidates seejärel oma häält andes otsustada, millist ettepanekut nad soovivad 30 000 euroga toetada.

Stina Andok

Kuigi häälte lõplik ütlumine ja kontrollimine oli lehe trükkimise hetkel alles pooleli, edastas Rapla valla arendusnõunik Herkki Olo esialgse info, et Rapla valla 2017.a kaasava eelarve võitjaks võib nimetada Vesiroosi tiigi ujumiskoha ideed.

Teisele kohale tuli Rapla perekeskuse ja kolmandaks Rapla rattapargi loomise ettepanek. Hääli said kõik üheksa osalejat ja hääletajaid oli Olo sõnul rohkem kui eelmistel aastatel. Enamik andis oma hääle e-keskkonnas, ligikaudu viiendik paberil vallavalitsuses ja raamatukogudes. Hääletanute koguarv ja igale ideele antud häälte arv ei olnud lehe trükkimise ajaks veel teada.

Rapla vallale laekus kaasavas eelarvesse üheksa

Vesiroosi tiigi ujumiskoht.

Foto: SIIM SOLMAN

ettepanekut, mis kõik suunati ka rahvahääletusele. See toimus vahemikus 10. märts kell 8 kuni 20. märts kell 17. Rahvahääletusel sai osaleda iga vähemalt 16-aastane isik, kelle elukoht oli 30. jaanuari 2017 seisuga Eesti rahvastiku-

registri andmetel Rapla vallas. Hääletada sai nii elektrooniliselt kui ka isiklikult vallavalitsuses, Rapla keskraamatukogus, haruraamatukogus Alus, Hagudis, Kodilas ning Rapla keskraamatukogu Kuusiku välisteenduspunktis. Oma

hääle sai anda kuni kolme idee poolt.

Sel aastal esimest korda kaasas ka Märjamaa oma elanikke eelarve koostamise protsessi ja pakkus kohalikele võimalust vallaeelarve koostamisel teatud summa osas teha

ettepanekuid. Oodatud olid ettepanekud, mis panustaksid valla elu edendamisse.

Märjamaa valla 2017. aasta kaasavas eelarvesse sai esitada ettepanekuid eelmise aasta oktoobrikuu jooksul. Kokku esitati kolmteist ette-

panekut, mis kõik suunati ka rahvahääletusele. Elektrooniliselt hääletas 248 inimest, isiklikult 181 inimest, mis tegi kokku 429 hääletajat, kes andsid ettepanekutele 667 häält. 110 häälega võitis ettepanek: Teenuse mõis – hubasus tõmbab, mille eesmärk on teha remont Teenuse mõisa üldkasutatavates ruumides ning soetada kardinad vestibüüli ja väikesesse saali. Sugugi mitte kaugele maha ei jäänud ettepanek rajada Valgu kooli juurde discgolfi park, mis pälvis kokku 94 toetushäält. Edasi tulid juba 77 häälega Valgu tuletõrjedepoo renoveerimine ja 71 häälega Märjamaa virgestus- ja tervisespordi välitreeningpargi rajamine.

Märjamaa valla kaasava eelarve objektiks on Märjamaa vallaga seotud investeringuobjekt, mis peab pakkuma hüve ja olema avalikus kasutuses. Samuti ei tohiks objektist tekkida järgnevate aastate eelarvetele ebamõistlikke kulusid. Kaasava eelarve suurusks planeeriti 20 000 eurot.

Hääletada said kohalikud elanikud 19. detsembrist kuni 8. jaanuarini nii elektrooniliselt kui ka isiklikult Märjamaa vallamajas ja raamatukogudes. Osalemisvõimalus oli igal vähemalt 16-aastasel isikul, kelle elukohaks oli Eesti rahvastikuregistris märgitud Märjamaa. Hääletada sai kuni kolme ettepaneku poolt.

Raul Rebane: Lastel on maal parem kasvada

Esmaspäeval, 20. märtsil oli Valtu selt-simajas külaülikooli loeng, kus lektor oli ajakirjanik ja Postimehe aasta arvamusi liider Raul Rebane. Tema loengu teema oli „Maaelu mainest“.

Stina Andok

Raul Rebane kirjeldas sissejuhatuseks enda sidet maa ja maaeluga. Tema esivanemate pika ajalooga talukoht on hävinud, kuid tema isa oli fanaatiline põllumees, kes ei pidanud ajakirjandust milleks-

ki, ütles Rebane. Ta rääkis, et tema lapsepõlv moodus kuulates, kuidas mehed ehitasid kolhoosi ning kuidas tema agronoomist isal oli väga kindel veendumus, et linnas elavatest inimestest õiget tööinimest ei tule. „Hea tööinimene oli kõige kõrgem tunnustus,“ andis Rebane edasi oma isa sõnu. Mees ise peab ennast virulaseks ning elab Lääne-Virumaal oma vanematest jäänud majas.

Kui ta aastakümneid pärast oma esivanemate talu hävimist esimest korda seda paika külastas, olid sajanditepikkuse perekonnaajalooga paigast järele vaid riismed. Selline oma pere n-ö pühapaikade külastamine on inimesele loomupärane, leidis Rebane ja viitas sellele veel hiljemgi

oma loengus, rääkides külast, kus kunagi oli kolmkümmend suitsu ja täna on vaid põld. Aga selle küla kunagiste elanike järeltulijad külastavad korra aastas seal üht lipuvarrast. „Veri vemmeldab,“ ütles Rebane selle fenomeni kohta.

Sel ajal, kui maal elasid veel Rebase esivanemad, kes põldu harisid ja loomi pidasid, oligi maal elamise alus ja eesmärk eelkõige põllumajandus. Kel põllumajandusse asja polnud, liikus eemale linna. Tänapäeval on aga maaelu eesmärgid oluliselt muutunud ning Rebase hinnangul on maakohtadest saanud peamiselt elukohad või vähemasti võiksid nad seda olla.

Rebane keskendus palju lastele ja ütles resoluutselt: „Lastel

on maal kasvada parem.“ Ta viitas ühele oma artiklile, kus oli toonud näite, et maal haritakse teatud elustiili. Nimelt usub Rebane, et Tallinnas on kõik olemas, aga maal elades tuleb lapsel harjuda teatud raskustega. Maa ja linna lapsed eristuvadki soorituspoolest, sest näiteks viimane individuaalalal olümpiavõitjaks tulnud sportlane, kes oli ühtlasi Tallinnast pärit, oli Ants Antson 1960-ndatel aastatel.

Rebane muretseb, et tänapäeva inimene ikkagi liialt Tallinna, omistab Tallinna eliitkoolidele liiga palju võimu inimese võimaluste kujundamisel ja loodab liiga palju, et lapsed saavad just pealinnas õppides targaks. Tema väide

oli hoopis see, et tänapäeval, mil teed ühendavad, autod sõidavad ja internet levib, ei oma elukoht enam suurt tähtsust, ning soovitas elada maal, panna lapsed maale kooli, arendada kohalikku külaelu, suhelda naabritega ja vahetada olulist informatsiooni omavahel. Rebane on veendunud, et tänapäeva muutuv meediapildis on usaldusväärsemad informatsiooniallikad kohalikud väljaanded ning üritused, kus kohalikud inimesed tulevad kokku.

Rebane on kindel, et normaalse lapse üleskasvatamiseks paremat võimalust ei ole kui maal elada, kus lapsed saavad kasvada vabana, loomade ja lilledes keskel. „Maaelu kõige tähtsam küsimus on

ettekujutus laste tulevikust,“ sõnas Rebane ning lisas lõpetuseks: „Kes jõuab sinna varem kohale, kes hiljem.“

Mõnikümme inimest, kes olid tulnud esinejat Valtusse kuulama, tegid seda hoolsalt ja tähelepanelikult, naersid naljakohtadel ja noogutasid toetavalt.

Enne esinemist võis põgusate kuulnud sõnade järgi aimata, et mitte kõik kuulajad ei olnud kohalikud ega maalt. Ometi kuulajail veri vemmeldas, mõeldi ja muretseti kaasa. Loengu lõppedes esitati veel õige mitu küsimust ja õhtu lõpuks oli selge, et maaelu on inimestele tähtis. Selle tähendus võib olla küll ajas muutunud, aga väärtus ei ole sellevõrra kahanenud.

Aespa piirkond, kuhu rajatakse nüüd juba püsivaid elukohti.

Foto: ALICE VÕSU

Harju ja Rapla maavalitsuse visioon Aespa-Roobuka piirkonnast erineb

Maakonnaplaneeringute kooskõlastamine on keeruline ülesanne, millega maavalitsused praegu tegelevad. Üks eriarusaam kerkis esile Raplamaa ja Harjumaa maakonnaplaneeringute 2030+ vahel seoses Aespa ja Roobuka asulaga. Sellest tulenevalt andis Harju maavanem Ülle Rajasalu esialgu Rapla maakonnaplaneeringule tingimusliku kooskõlastuse.

Siim Jõgis

Aespa alevik ja Roobuka küla asuvad küll kõrvuti, aga teine teisel pool piiri. Lõunapoolne Aespa jääb Rapla maakonda Kohila valda ning põhja pool asuv Roobuka Harjumaale Saku valla piiridesse. Mõlema asula puhul on tegemist suvilapiirkonnaga, kuhu aina enam rajatakse ka püsivaid elukohti.

Vastuolu maakonnaplaneeringutes tekkis selletõttu, et Raplal ja Harjul oli sellest piirkonnast erinev visioon. Harju maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Joel Jesse selgitas, et nende soov oli see, et maakonnaplaneeringutes toodud põhimõtted ja lähenemine oleks ühtlustatud. Rapla maakonnaplaneeringu asustuse suunamise joonisel on Aespa alevik tähistatud kui linnalise asustuse ala, kuid see ei kattu Harju poole visiooniga. Nemat ei käsitlenud Roobukat linnalise asustuse alana.

Jesse sõnul ei ole näha, et prognoositavas tulevikus hakkaks sinna koonduma töökohti ja teenuseid, mis on linnalise asustuse alade põhitunnus. Harju maakonnaplaneeringus 2030+ on selles piirkonnas linnalise asustusega alana näidatud Kiisa keskus, mis asub Aespast umbes kolm kilomeetrit põhja pool ning jagab vastavaid teenuseid

Kurtina keskusega. Sealjuures on Rapla maavalitsus Harju maakonnaplaneeringus 2030+ toodud lahenduse kooskõlastanud.

Jesse sõnul ei ole otstarbekas pidada Aespa asulat linnalise asustusega alaks. "Lähtuvalt linnalise asustusega alade määramise meetodikast ning arvestades maakonnaplaneeringu lahenduse aluseks olevaid pikaajalisi demograafilisi ja rahvastikugeograafilisi trende, ei ole meie arvates otstarbekas näidata Aespa alevikku linnalise asustusega alana," põhjendas Jesse.

Samas lisas ta, et maakonnaplaneering ei sea piiranguid tiheasustusalade edasiseks arendamiseks. Linnalise asustusega alaks võib tema sõnul pidada sellist ala, mis on sobilik kompaktselt asustuse arenguks. See tähendab, et seda piirkonda peaks iseloomustama erinevate maakasutusfunktsioonide mitmekesisus, ühtsed teede- ja tehnovõrgud ja mitmekesiste teenuste ning töökohtade olemasolu kohapeal.

"Tulenevalt eeltoodust palusime Rapla maavalitsusel Aespa aleviku ja Roobuka küla tihedalt hoonestatud suvilate/elamute ala ühtset käsitlust vastavalt ühtsetele kriteeriumitele," ütles Jesse.

Rapla poole visioon jääb pisut teistsuguseks. Rapla maavalitsuse arengu- ja pla-

neeringuosakonna juhataja Ülo Peets selgitas, et nende planeeringu kohaselt on Aespa tõesti linnalise asustusega ala ning seda esialgu muuta ei plaanita. "Jätkame nii, nagu praegu kirjas on. Meie näeme Aespas rohkemat kui Harju maavalitsus," sõnas Peets.

Praegu on Rapla maakonnaplaneeringu avalikustamise periood ning seega ootab maavalitsus kõikvõimalikke ettepanekuid. Kolmapäeval, 12. aprillil toimub planeeringu ja ettepanekute üle avalik arutelu. Peetsi sõnul on võimalik, et selle küsimuse juurde tulla tagasi just siis. Pärast avalikku arutelu läheb maakonnaplaneering edasi järelevaataja ehk rahandusministeeriumi kätte ning kui Aespa ja Roobuka teema neile silma torkab, siis võivad ka nemad selle esile tõsta.

Peetsi sõnul on praegu Rapla maavalitsuse jaoks planeeringu koostamisel kõige prioriteetsemad keskkonna- ja terviseametite ettepanekud. Loomulikult tegeletakse ka teistega, aga just need on Peetsi sõnul võtmeasutused maakonnaplaneeringu edukal koostamisel.

Kohila vallavanem Heiki Hepner ütles, et valla visiooni kohaselt võiks Aespast kümne-kahekümne aasta perspektiivis saada kena aedlinnak koos esmatasandi teenustega. Selline strateegiline kontseptsioon võeti vastu juba kaks aastat tagasi. Esmatasandi teenuste all peab Hepner silmas korralikku tänavavõrku ja ühisveevärki. Ka lasteaia rajamine Aespasse on Hepneri sõnul üks prioriteetidest. Sealt edasi plaanitakse Aespa siduda kergteevõrgustikuga, mis ühtepidi ühendaks asulat otse Kohilaga. Teine kergtee liiguks suunal Aespa-Sutlema-Hageri.

Tule osale Euroopa moodsaima tootmise käivitamisel!

KOHILA VINEER

Kohila Vineer OÜ on Latvijas Finieris tütarettevõtte. Latvijas Finieris on üks Euroopa juhtivatest vineeritootjatest. Kontserni koguinvesteering oma Eestis asuvasse tehasesse ulatub kuni 80 miljoni euron, mis on üks viimase aja suuremaid investeeringuid Eesti tootmissektoris. Kohila Vineer OÜ on kasepuidust spooni ja vineeri valmistav puidutöötlemise ettevõtte. Lõpptooteks on kõrgekvaliteediline erinevate pinnakatetega vineer, mille peamised kasutusvaldkonnad on ehitus, transporditööstus, laevaehitus ja mööblitööstus.

Ootame oma meeskonna täienduseks PUIDUPINGI OPERAATOREID

PEAMISED TÖÖÜLESANDED:

- Tootmisliini häireteta töö tagamine
- Töö erinevate seadmetega.
- Kvaliteedi nõuetest kinnipidamine
- Seadme töös tekkinud tõrgete eemaldamine

SINULT OOTAME:

- Kohusetundlikkust
- Tehnilist taipu
- Täpsust, korrektsust
- Arvutioskust vähemalt algtasemel
- Iseseisva töö oskust

KASUKS TULEB:

- Töökogemus puidutööstuses

OMALT POOLT PAKUME

- püsivat tööd;
- kaasaegseid töö- ja olmetingimusi vastvalminud tootmishoones;
- vahetustega tööd (12-tunnised vahetused, nii päevased kui öised);
- ettevõttesisesid soodustusi;
- turule vastavat töötasu.

Kandideerimiseks saada oma CV või enesetutvustus personal@kohilavineer.ee või Jõe 21, 79808 Kohila.

Võimalik täita ka tööle soovija ankeet kohapeal.
Täiendav info tel 5688 8517 Anu Soo

Seoses sellega, et lindude gripp le-
vib peaaegu kogu Euroopas, palume
teavitada veterinaar- ja toiduameti
maakonna veterinaarikeskusi, kui
leiate veelindude värskeid korjuseid
või hulganisti surnud metslinde.
Veterinaar- ja toiduamet korraldab
sellistel puhkudel proovide võtmi-
se, et võimalikku haiguspuhangut
tuvastada.

Rahvamatk Liivimaa ja Eesti kubermangu kunagisele piirile

Eesti Vabariik 100 sündmuste rea juhatab 16. aprillil sisse rahvamatk 1917. aasta aprillini eksisteerinud Liivimaa ja Eesti kubermangu vahelisele piirile. Rahvamatka eestvedaja on Spordiürituste Korraldamise Klubi EV100, ettevõtmist koordineerib riigikantselei.

Raplamaa Sõnumid

Eesti ei ole sugugi mitte alati nii suur olnud, nagu ta on seda praegu. Sada aastat tagasi jagasid Liivimaa ja Eestimaa kubermangu eestlaste asulad läänest itta ulatuva piiriga pooleks. Pärast 1917. aasta veebruarirevolutsiooni esitasid eesti rahvuslike ringkondade esindajad Ajutisele Valitsusele taotluse liita Eestimaa kubermanguga Liivimaa eestlaste alad ning moodustada ühtne autonoomne rahvuskubermang. Ajutisele Valitsusele surve avaldamiseks ja uue omavalitsuse projekti kiiremaks vastuvõtmiseks organiseeriti 8. aprillil (30. märtsil vkj) 1917 Petrogradi Eesti Vabariikliku Liidu eestvedamisel Petrogradis umbes 40 000 osalejaga eestlaste demonstratsioon. 12. aprillil (30. märtsil vkj) kinnitas Ajutine Valitsus määruse, millega liideti Liivimaa kubermangu Pärnu, Saare, Tartu, Viljandi ja Võrumaa maakond Eestimaa kubermanguga. Kubermangu komissariiks

kinnitati Jaan Poska, kellel oli kõiges järgnevas oluline roll täita.

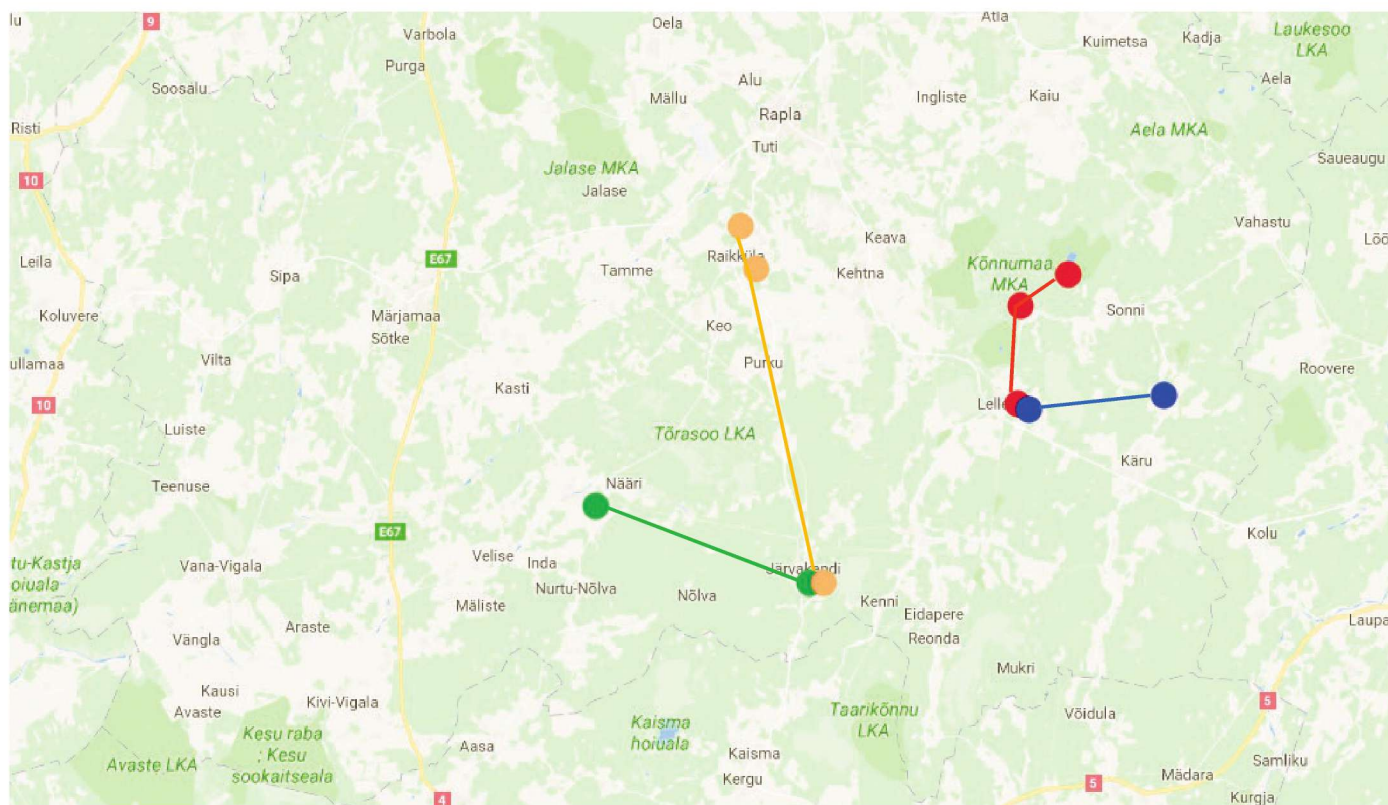
Nende sündmuste tähistamiseks korraldataksegi nüüd rahvamatk.

18 matkarada

Liivi- ja Eestimaa kunagisel piiril on välja mõõdetud 18 matkarada pikkusega 2,8-21,8 km, mis suunduvad 9 lõpp-punkti ehk õhtuse peopaiga poole. Rajad kulgevad mööda metsa-, kruusa- ja kõvakattega teid. Erand on ainult Põltsamaa jõe etapp, mis läbitakse kanuude ja süstadega, ning Paka mäe - Järvakandi kultuurikeskuse etapp, mida saavad lisaks jalgsimatkaajatele läbida ka jalgratturid.

Rahvamatka grupid moodustatakse kõigi Eesti maakondade esindajatest. Gruppe juhivad vastavalt instrueeritud ja kogunud matkajuhid.

Rapla maakonna rahvas on seotud viie etapiga: Loosalu - Paluküla hiiemägi - Lelle rahvamaja; Lungu piiritulp - Lelle rahvamaja; Ellu hiietamm

Matka etapid Raplamaal.

(Vana-Nurtu) - Järvakandi kultuurihall; Paka mägi - Raikküla mõis - Järvakandi kultuurihall ja Tagametsa - Kurgja talumuuseum. Raplamaa matkalõpu peopaikadeks on Lelle rahvamaja ja Järvakandi kultuurihall. Õhtu kõige tähtsam pidu korraldatakse Kurgja talumuuseumis.

Lõpp-punktides ootab saabus bujaid soe supp ja kultuuri-programm.

Registreerimine juba käib

Registreerimine matkagruppidesse algas esmaspäeval. Matkast osa võtjate arv on piiratud. Matkale saab re-

gistreeruda aadressil: ev100.ee Täpsemat informatsiooni jagab Toomas Tõnisson telefonil 528 7310.

Kunagine piir kustutatakse teleekraanil

Eesti Televisiooni saatepäev on 16. aprillil pühendatud samuti EV100-le. Tänu mat-

kajate kaasaskantavatele GPS-seadmetele on võimalik jälgida gruppide liikumist virtuaalsel kaardil, kus vastavalt matkajate edenemisele maastikul kustutatakse Põhja- ja Lõuna-Eestit eraldanud piirjoon. Virtuaalset kaarti saab jälgida ETV ekraanilt ja EV100 koduleheküljelt.

Maksu- ja tolliameti nõuanne

Veel 20 000 inimesel on madalapalgalise tagasimakse taotlus esitamata

Maksu- ja tolliamet

Maksu- ja tolliameti (MTA) andmetel ei ole ligi 20 000 inimest, kellel võib olla õigus taotleda madalapalgalise tagasimakset, veel e-maksuametis/e-tollis oma tuludeklaratsiooni ega tagasimakse taotlust esitanud. Rapla maakonnas on tuludeklaratsioon ja taotlus esitamata veel 425 inimesel.

Rapla maakonnas on seni koos tuludeklaratsiooniga esitatud 1816 madalapalgalise töötaja taotlust summas 683 120 eurot. "Seega on keskmine summa taotluse kohta 376 eurot," tõdes MTA Rapla büroojuht Aare Lenk.

Oma tulud tuleb deklareerida ja taotlust saab esitada kuni 31. märtsini. MTA maksude osakonna juhataja Evelyn

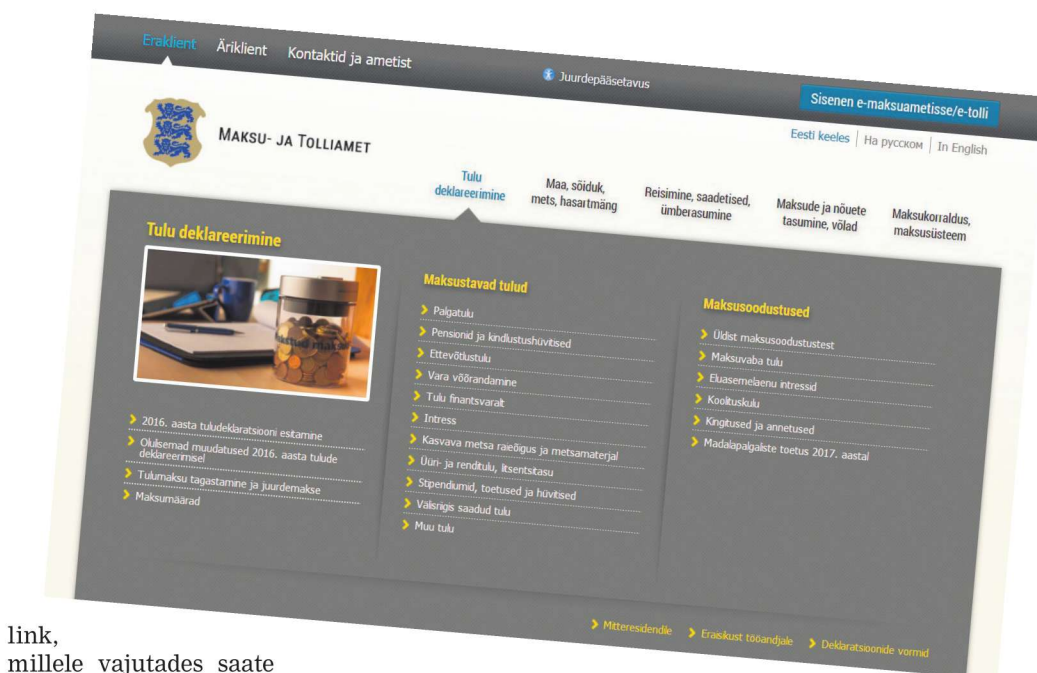
Liivamägi sõnul on taotluse mittetäitnute seas palju neid, kes eelmistel aastatel ei ole pidanudki oma tuludeklaratsiooni esitama ja seetõttu on see ka tänavu tegemata jäänud. „Saadame nendele inimestele ka otsepostitusel, et nad oma tuludeklaratsiooni sel aastal ära täidaksid,“ märkis Liivamägi.

„Kui täisealine inimene on eelmise aasta jooksul töötanud täiskohaga vähemalt kuus kuud terve kalendrikuu vältel ja saanud brutotulu kokku alla 7817 euro, siis soovitame kindlasti enne 31. märtsi e-MTAs oma tuludeklaratsioon kinnitada. Kui pärast seda avaneb võimalus esitada ka madalapalgalise tagasimakse taotlus, siis kinnitada ka see,“ rääkis Liivamägi.

Madalapalgalise tagasimakse saamise eelduseks on tuludeklaratsiooni esitamine ja seejärel saab tagasimakse õigust omav inimene teha taotluse e-maksuametis/e-tollis. „Ilma kinnitatud taotluseta madalapalgalise tagasimakset me inimesele teha ei saa,“ ütles Liivamägi.

Toetuse taotlemine

Toetuse taotluse saab esitada pärast seda, kui olete tuludeklaratsiooni e-maksuametis/e-tollis ära kinnitanud. Kui olete maksu- ja tolliameti andmetel tulu kriteeriumi täitnud (aastane tulu jäi alla 7817 euro), siis kuvatakse tuludeklaratsiooni viimasel lehel info madalapalgalise töötaja toetuse kohta ja teksti juures on eraldi olemas

link, millele vajutades saate edasi liikuda taotluse esitamise juurde. Maksu- ja tolliameti süsteem kontrollib veel üle, kas olete ka kõik teised kriteeriumid täitnud, seejärel saate oma taotluse ära kinnitada ja siis näete kohe ära ka oma tagasimakse suuruse.

Kui nüüd juhtub, et taotlus jääb mingil põhjusel sellisel viisil esitamata – ei pannud teksti tähele vms, siis on teine võimalus logida pärast tuludeklaratsiooni esitamist uuesti e-maksuametisse/

e-tolli sisse. Valite menüüst „Töötamine ja väljamaksed“ ja seejärel menüüst „Madalapalgaliste toetus“. Siit edasi saate vaadata, kas täidate toetuse saamise tingimused ja siis juba sealsamas taotluse esitada.

Taotluse saavad esitada vaid need inimesed, kes täidavad maksu- ja tolliameti andmetel toetuse saamise tingimused, teistel seda esitada ei ole võimalik. Madalapalgalise

tagasimakse taotluse on esitanud 67 000 inimest, kellele kuulub hetkeseisuga tagastamiseks 24,7 miljonit eurot. Lõplik tagasimakstav summa selgub mais, kui maksu- ja tolliamet arvutab kontrollitud tuludeklaratsioonide andmete põhjal välja toetuse suuruse ning alustab väljamaksete tegemist.

Küsimuste korral on abiks maksu- ja tolliameti infotelefon 880 0811.

Mitmetunnine sõit aukudes ja rööbastes ehk kaos kruusateedel

Vaade Kädva teelõigule.

Kevad on ametlikult alanud! Kuigi päike ja soojenevad ilmad teevad meele rõõmsaks, muserdab nii mõnegi inimese meelt sõiduteede seisukord. Võtsime kätte ja sõitsime läbi osa neid maakonna teid, millele on kehtestatud massipiirang, et näha, milline olukord valitseb.

Mariliis Vest

Meie teekond oli üle saja viiekümne kilomeetri pikk. Sõitsime eri valdades ning just nendel teedel, millele maanteeameti kaardil on märgitud massipiirang. Massipiirang on teatavasti vajalik selleks, et sulaperioodil rasketehnika teid ei kahjustaks.

Kuigi mitmetunnine sõit auklikel ja rööpas kruusateedel oli pikk ja aeglane, kogesime teekonnal nii mõndagi põnevust. Nägime, kuidas teeäärsest metsast hüppas vasakult paremale rebane, paar sekundit hiljem paremalt vasakule kits. Jäi mulje, justkui rebasest oleks teisel pool metsa maagia väel kits saanud. Kaiu valla piirides saime silmitseda uhket kotkast. Kuigi loodus meie ümber oli ilus ja põnev, tulime toimetusse tagasi valge auto asemel pruunjaks värvunud masinaga. Sopased olid ka jalanõud, joped ja püksid. See oli tõestus sellest, et olukord on päris täbar. Uurisime, mida arvavad kevadistest teelõudest vallavanemad ning maanteeamet.

Kindlasti mõtleavad need inimesed, kes kruusateedel iga päev sõidavad, endamisi:

„Millal see tee küll mustkatte alla saab?“ Maanteeameti Põhja regiooni hooldevaldkonna juhi Raido Randmaa sõnul on maanteeametil „Riigimaanteede teehoiukava 2014-2020“ koostamisel välja töötatud kruusateede katete ehitamise kandidaatobjektide võrdlemise ja järjestamise meetodika. Katte vajadust arvutatakse erinevate parameetrite järgi: arvestatakse liiklussagedust, raskeliiklust, tolmu mõju teeäärsetele majapidamistele, teede kasutajaid, maantee võrgulist tähtsust, bussiiliinide

olemasolu ning jalgrattatrasse ja tasuvust.

Teehoiukava juhendist võib välja lugeda näiteks, et katte tasuvuse määramiseks on tehtud tasuvusarvutus, millega on leitud minimaalne liiklussagedus, kus kruusatee rekonstrueerimine kattega teeks on veel tasuv. See piir on kakssada autot ööpäevas. Vastavalt valikumeetodikale on Randmaa sõnul läbi analüüsitud kõik riigimaanteede kruusateede lõigud ja need on seatud katte vajaduse koordineeritud alusel üleriigilise pingeritta. Dokumendis on pingeritta seatud 92 objekti, mille valmimistähtajad 2017-2020.

Raplamaa teed on pingereas esindatud kolmel korral. Esimesena, 28. kohalt leiab Kohila valla Pihali-Adila-Rabivere tee pikkusega 6,717 kilomeetrit, mis plaanitakse

korrastada juba sel aastal. 51. kohalt leiame Märjamaa valla Sipa-Mõraste tee pikkusega 1,1 kilomeetrit, mille ehitusajaks märgitud järgmine, 2018. aasta. Järjekorras 58. kohal on Vigala valla Loodna-Teenuse tee, mille pikkus 1,549 km. Selle korrastamine jääb samuti 2018. aastasse. Rohkem maakonna teid selles pingereas ei ole.

Maanteeameti pressiteatest võib lugeda, et amet on probleemiga kursis ning teeb koos hooldeettevõtjatega kõik endast oleneva olukorra parandamiseks, kuid madala, läbivettinud ning ebapiisava koostise ja paksusega kruusakihi korral on tõhusate meetmete tarvitusele võtmine kuni muldkehade tahenemiseni keeruline. Kõige efektiivsem ja kiireim moodus kruusateede katte hooldamiseks on hooldeosakonna juhataja Rainer Kuldmaa sõnul selle hooõeldamine, ent enne alustamist tuleb ära oodata teepinna tahenemine, sest märja kruusakihi liigutamine ühest tee äärest teise ei anna oodatud tulemust.

Kruusateede kulumiskihi taastamiseks kasutatakse keskmiselt 30 tonni purustatud kruusa kilomeetri kohta. „Kahjuks on selle aasta ilmastikuolud kruusateede jaoks keerulised,“ ütles Kuldmaa. „Viimati oli nii pehme talv kolm aastat tagasi.“

Hooldeosakonna juhataja sõnul remonditakse igal aastal kruusateid, käesoleval aastal ligikaudu 300 kilomeetrit.

Elanike nõudlus kruusateede katte alla saamiseks on mehe sõnul märkimisväärselt suurem kui maanteeameti võimalused. „Kruusatee suvise hooldamise kilomeeter maksab keskmiselt 850 eurot aastas. Kuna rahaline ressurss on piiratud, mõjutab see valikuid,“ rääkis ta.

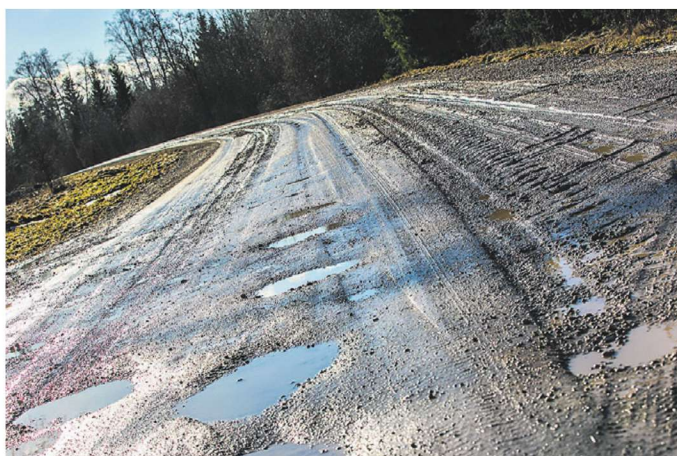
Kohila vallas pilt röömustav ei ole

Kuigi maanteeameti kaardilt paistab, et Kohila vallas massipiiranguga teid palju ei ole, ütles vallavanem Heiki Hepner, et tegelikult pole pilt sugugi nii röömustav. „Enamik valla kruusateid on massipiiranguga,“ ütles ta. Hepneri sõnul on vallas selliseid teid, kus probleem on suurem. Näiteks Kurtina tee ehitamisel kasutati omal ajal põlevkivi-

tuhka ja see on seetõttu väga külmakerkeline. Terve see tee oleks vallavanema hinnangul vaja uuesti ehitada. Selline töö koos mustkatte alla viimisega on aga väga kulukas, Hepneri sõnul ca 700-800 tuhat eurot ehk ühe aasta valla teedele minevate omavahendite summa.

„Paraku oleme pidanud piirduma ainult eriti probleemsete kohtade parendamisega,“ rääkis vallavanem. Selliseid kriitilisi päevi, mil teed on väga pehmed ja porised, on Hepneri sõnul alla nädala, külmade talvede järel ja veniva kevade korral ka üle nädala. Lähiaastatel ei ole Kohilal aga vabu vahendeid, et suuri kruusateid mustkatte alla viia, nentis vallavanem. Küsimus ei ole tema sõnul mitte ainult mustkatte peale panemises, vaid kogu tee uuesti ehitamises.

„Mustkattega teid ei saa

Seli-Koigi-Kodila teelõik.

Auk augu järel. Lokuta-Kärpla tee.

Massiipiirang on vajalik selleks, et sulaperioodil rasketehnika teid ei kahjustaks.

niimoodi hooldada, nagu saab kruusateid, ja neil peab olema 100% välistatud väikseimgi külmakerke võimalus. Muidu muutub tehtud investeering mõttetuks. Praegune valdade rahastamise süsteem välistab selliste suurte investeeringute tegemise omavahenditest. Loomulikult ei ole inimesed rõõmsad. Eks nad teavad ikka, mis kevadel neid ees ootab. Ei ole ka bussijuhid ja teised autojuhid alati rahul. Aga kui rahastusmudelit ei muudeta, siis ei ole neid vahendeid võtta isegi siis, kui teed on üheks olulisemaks prioriteediks. Kohila valla jaoks on teed prioriteet,“ ütles Hepner.

Kaiu vallas on sellel aastal teede olukord eriti hull

Kaiu vallavanema Ülle Kiviste sõnul on kevadel kruusateed alati problemaatilised, kuid sellist kaost kui tänavu, ta küll ei mäleta. „Eks pehme talv on siin ka üks osanik,“ ütles ta. Kiviste nentis, et mõne tee osas jäadi riigiteele märkide paigaldamisega hiljaks. „Kaiu valla praktika on, et kui riigiteele pannakse piirangu märgid, siis vald ise paigaldab ainult mõned, sest kui riigitee on piiratud, siis pole ju mõtet oma palgikoormat peale panna, välja ikka ei pääse,“ rääkis ta. Koostöös teehooldejaga pannakse valla-teedest Oblu ja Pallipere teele piirangumärgid.

Kiviste sõnul on praktiliselt kõik suuremad kruusateed auklikud, rööpas ja raskesti läbitavad, olgu siis valla- või riigitee.

„Inimesed annavad teada, et autod ei pea enam vastu. Uus asi on remonditud kruusateed, aga halb kruusa kvaliteet. Sellised teed on suisa saviaugud või saviväljakud, ei oska nimegi anda. Lisaks aukudele ja rööbastele ka libedad,“ ütles ta.

Kaiu vald oma teid ilmselt asfaltkatte alla viia ei suuda, ütles Kiviste. „Täna teadmiste juures ei ole ei Piiumetsa tee Türi poole ega Vahastu-Kuimetsa tee asfalteerimine lähimal ajal riigi plaanides. Teede järjekorras oleme nendega kusagil 270 ja edasi numbriga,“ rääkis vallavanem. Tema sõnul aitaks piirangute seadmine ja tõhusam kontroll seatud

piirangute täitmise üle. „Võib-olla kaasata kodanikkonda, inimesi, kes elavad nimetatud teede ääres ja töö ei käi. Nagu naabrivalve puhul annaksid nad teada, mis veok sõitis. Ega iga tee otsa politseid panna ju ei saa.

Teine asi on remonditavad kruusateed ja kruusa kvaliteedi kontroll. Hangetega saadakse kruusa hind madalaks, aga madala hinnaga kruus on sageli ebakvaliteetne. On ju järelvalve, garantiiag jne. Kas ja kuidas ja kui efektiivselt neid teede remondil ja ehitusel järelkontrollina kasutatakse, ma ei tea,“ lisas Kiviste.

Märjamaal kulub enamik rahast teede remondiks ja hoolduseks

Märjamaa abivallavanema Triin Matsalu hinnangul ei erine tänavune kevad kuidagi varasemast. „Kindlasti ei saa siin öelda, et kõik teed, kus on massiipiirang kehtestatud, on peaaegu läbimatud. Kruusateed on kevaditi pehmemad ja sopasemad kui muul aastaajal ja sellega tuleb arvestada,“ rääkis Matsalu. Abivallavanema sõnul on loomulikult kevaditi sulaperioodil elanikel teede osas nurinat rohkem, ennekõike uutel kodanikel. See, kui kiiresti saab kevadist teehooldust tegema hakata, sõltub Matsalu sõnul ilmastikust. Kui tee kiiresti kuivab, saab seda hooldama hakata. Märjamaa vallas on suur osa kruusateid riigiteed, mille hooldamist ja remonti korraldab maanteeamet.

Maakonnaliinide liiklus kulgeb abivallavanema sõnul suures osas riigile kuuluvatel teedel, vallateid kasutab rohkem õpilastransport.

Kruusateede mustkatte alla viimise osas on eelkõige prioriteediks just riigile kuuluvad teelõigud, nendel on ka suurem liikluskoormus. Valla poolt on võimalik iga aasta väikeses mahu mustkatet paigaldada, aga enamik teedele planeeritud rahast kulub siiski olemasolevate teede remondiks ja hoolduseks, rääkis Matsalu.

Abivallavanem kutsus inimesi üles massiipiirangu rikkumisest teada andma politseile. Vallavalitsuse teavitamine tema sõnul suurt kasu ei too, sest tihtilugu on tegemist hoopis riigile kuuluva teega.

Rapla valla teedel suurt ohtu ei ole

Rapla vallavanema Kalle Toometi hinnangul vallas väga suurt ohtu kruusateedele ei ole. Valdavalt on täismassi piiramise otsus vallavalitsuses kinnitatud ning teede eest vastutav spetsialist kontrollib Toometi sõnul praktiliselt iga päev teede kasutamist.

„Tösi, on teid, kus liigub buss, prügiauto või mõni muu kodanike teenindamiseks vajalik transport, ja need muutuvad kohati väga halvaks. Kahjuks ilmastik on selline ja mõjutab kindlasti teede seisundeid. Väga erandlikke vedusid lubame teha kruusateedel neil hetkedel, kui öösel on temperatuur miinuskraadides ja tee kattepinnas on külmunud ja tahke. Seega öösel võib erilooga vedusid teha,“ rääkis vallavanem.

Kehtna vallas kaks probleemset kruusateed

Kehtna valla keskkonnapetsialist Aivar Puur ütles, et Kehtna vallas muutuvad kevadel kõige probleemsemaks kaks kruusateed: Lokuta-Kehtna ja Lelle-Vahastu tee. Nendel kehtestatakse Puuri sõnul kevaditi massiipiirang, kuid tõenäoliselt liigeldakse teedel ikkagi lubatust suurema massiga sõidukitega. Nimetatud teedel liikleb nii ühistransport kui ka valla õpilastransport.

„Teede halva seisukorra kohta esitatakse kaebusi kodanike poolt, infot teede seisukorra kohta oleme saanud ka bussijuhtidelt,“ ütles Puur. Mõlemad teed on riigimaanteed ning neid hooldab maanteeameti koostööpartner.

Rapla valla teedel kontrollitakse teede kasutamist iga päev.

Massiipiirangutega teed Raplamaal

Kaart: tarktee.ee

Lisamaterjalid koos pingereaga leiab: <https://www.mnt.ee/et/tee/teehoiukava-aastateks-2014-2020>

Rööpas Kuimetsa-Vahastu tee.

Fotod: SIIM SOLMAN

Siim Jõgis

Varem kuulusid Rapla valla aukodanike nimistusse peaaesjalikult kultuurivaldkonnas silma paistnud inimesed, aga tänavu lisandus sellesse nimekirja ka üks reaalteaduste esindaja, raadiotehnik Heiki Kraam (80). Läbi ja lõhki Rapla inimene, ise ütleb ta enda kohta kohapatrioot.

Rapla valla aukodanik - Heiki Kraam

Kuigi teda on nimetatud elektriinseneriks, ei ole see tema enda sõnul korrektne. Hariduselt on ta raadiotehnik, selle eriala omandas Kraam Tallinna Polütehnikumis. Suure osa elust on ta end sidunud Raplaga ning küllap teatakse teda kogu maakonnas vähemalt nime- või nägupidi üsna hästi. Rapla valla aukodaniku tiitli sai Kraam käte valla sünnipäeval 3. märtsil. Seega lisandus ta auväärsele seltskonda, kuhu kuuluvad varasemast ajast Mihkel Kukk, Ly Seppel-Ehin, Andres Ehin, Esra Rahula ning Linda (Portsmuth) Raus.

Esialgu tuli see tunnustus Kraami jaoks üllatusena. "Kui olen telekast vaadanud tänukõnesid suurte auhindade puhul, ütlevad autasu saajad vahel, et

nad pole seda tegelikult väärt ja et nad püüavad nüüd midagi rohkemat teha. Ma olen arvanud, et need on viisakad sõnad, aga nüüd kogesin ise ka, et tõesti tuleb selline tunne peale. Nagu võlgniku tunne oleks," rääkis Kraam. Mingeid suuri kohustusi või õigusi valla aukodanikuks olemisega kaasas ei käi. Kui kuskile kutsutakse, siis tuleb minna.

Kraam tõdes, et varasemate Rapla valla aukodanike nimekirja on väga esinduslik. Tööalaselt on ta neist varem kokku puutunud Mihkel Kukega. Linda Rausi käe all on ta Rapla kultuurikeskuses osalenud nii mõneski näidendis.

Sündinud on Heiki Kraam Uuskülas ning hariduse omandas Rapla keskkoolis. Seal osales

ta Makuse tehnikaringis, mis sai nime toonase õpetaja ning hilisema kooli direktori Hans Makuse järgi. Kraam meenutas, et tema klassis olid ülekaalus poisid ning aasta võrra nooremas klassis tüdrukud. Selles tehnikaringis osalesid ka noorema klassi tüdrukud. Alles on isegi pildid, kus tüdrukud pahteldavad lage. Ühest Makuse tehnikaringi tüdrukust sai koguni elektriinsener. Nüüd peab ta pensionipõlve.

Tehnikaringis käinud õpilastega ehitati viiekümneendate alguses kooli keldrisse fotolaboratoorium ja raadiotöökoda. Valmis said ka raadioaparaadid ja võimendajad. Üks esimesi võimendajaid viidi isegi Tallinnasse näitusele. Erilisi auhindu sealt ei nopitud, aga vähemalt sama tähtis oli ka osavõtt.

Teeninduskombinaadi peainsener

Raske on öelda, kust täpsemalt sai alguse Heiki Kraami huvi tehnika vastu. Küll aga sai see hoogu juurde tänu õpetaja Hans Makuse eeskujule. Peaaegu kõik Kraami klassikaaslased omandasid pärast keskkooli tehnikahariduse. Näitlejaid-lauljaid nende seast ei kasvanud. Küll aga tuli sealt kolm ohvitseri, nende seas raketiväelane ja lennuväelane.

Isegi kui Kraam oleks soovunud asuda pärast hariduse omandamist tööle Tallinnasse, poleks see nii lihtne olnud. Ta meenutas, et tegelikult tahtis täitevkomitee suunata teda tööle ajalehetöötajaks. Koolis kogus ta mõne kirjandusauhinna ja küllap sealtskaudu tekkis ka

idee suunata noormees lehte uudislugusid kirjutama. Ajalehetöötajaks teda aga ei tõmmanud üldse. Tallinna Polütehnikumis asus ta õppima hoopis raadiotehnikat, lõpetades selle eriala kaugõppes.

Juba enne kõrgkooli lõpetamist oli Kraam tagasi oma kodulinnas ja asus tööle Kommunalaenergia Rapla jaoskonda. Huvi tehnika vastu oli nii sügav, et muudel aladel ta tööd ei otsinudki. Tundus, et see ametikoht noorele mehele sobis, sest pärast ülendamis jõudis ta välja alajaamade juhataja ametikohale.

Kui te otsite kedagi, kellelt küsida nõu elektri, kaitsmete või vooluringide kohta, siis on Heiki Kraam selleks õige inimene. Samuti võiks temaga tundide kaupa arutada voltide ja amprite

leks, ning paljudes neist on tüüp-skeemid. “Kui vahel Raplas ringi jalutan, mõtlen, et vanemates majades on enam-vähem kõigis sees käidud,” ütles Kraam.

OOM

Praegu tegutseb Kraam väikeettevõtjana tulundusühistus OOM, mille asutamine ulatub aastasse 1987. Nimi pärineb elektritakistuse mõõtühikult. Toona loodi see küll kooperatiivi nime all. Kuigi sel ajal töötas ta teeninduskombinaadis peainsenerina, olid juhtivtöötajate palgad sedavõrd nigelad, et tuli leida lisasissetulek.

Esialgu oli kooperatiivis töö kolme-kuus-seitse meest. Otsiti endale raamatupidaja ning siis oldi avatud pakkumistele. “See oli aus töötegemise võimalus ja rahanduse kurja kätt polnud vaja karta,” põhjendas Kraam kooperatiivi loomist Gorbatsõvi ajal. Muidu hoidsid kohalikud võimud niisama haltuurategijatel teravalt pilku peal.

Iseseisva riigi saabudes nimetati kooperatiiv ümber tulundusühistuks. Seda nime kannab Kraami ettevõtte tänapäevani. Füüsiline asukoht on Raplas Sauna tänaval. Kohati on peast läbi käinud mõtted, et võiks selle ümber nimetada osaühinguks. Seda sammu pole siiski veel ette võetud. Keegi pole veel tulundusühistu nime üle kaebamas käinud. Praegu töötab OOMis neli inimest, raamatupidaja nende hulgas. Tegemist on tõepoolest väikeettevõttega. Seda tunnistab Kraam ka ise. Suurtel pakkumistel enam ei osaleta. Tehakse vaikselt seda tööd, mida lepingute kohaselt teha tuleb. “Meile jagub aastatega kogunenud klientidest küll. Nii see toimib ilma suurema reklaamita,” sõnas Kraam.

Ohutus ennekõike

Igal elektriseadmel, mis ületab sada amprit (kasvõi 100,01 amprit), peab olema käidufirma, kes seda kontrollimas käib. Kraam ütles, et ega seda seadust saja protsendi ulatuses järgita, kuid suuremad asutused sellest mööda vaadata ei saa. Nii on OOMil käiduleping näiteks Kehtna vallaga. Seega käib OOMi töötaja umbes kord kuus Kehtna valla asutuste elektriseadmeid kontrollimas. Enamasti käiakse siiski väljakutsel. Raplas on käidulepingud näiteks ühiskümnaasiumi ja Vesiroosi gümnaasiumiga.

Kui tehakse mingeid suuremaid ümberkorraldusi, leitakse tööde teostaja muidugi riigihankega, aga väiksemate tööde puhul kutsutakse elektrisüsteemide eest vastutama Kraami ettevõtte. Praegu on neil pooleli näiteks tööd Rapla haiglas, kus tehakse sisemisi ümberkorraldusi. Ka kohalik haigla on OOMi käidubjekt.

Tööd on aja jooksul keerulisemaks läinud. Süsteemid on muutunud. Kuid veel väsitavamad on Kraami sõnul sagedased seadusemuudatused. Varem tuli lähtuda Elektriohutuseseadusest (kaotas kehtivuse 1. juulil 2015), nüüd on põhiliseks dokumen-

diks Seadme ohutuse seadus. Segadust on see Kraami sõnul juurde toonud, eriti esialgu. Tööd elektriga ei saa kuidagi võtta kergelt. Halvemal juhul võib väiksema mõõdalaskmine lõppeda tervisekahjustuse või isegi surmaga.

Kraam meenutas, et Kommunaalenergia Rapla jaoskonnas töötamise ajal oli ohutustehnika kõrgel tasemel. Kuid pika karjääri jooksul on ette tulnud ka ise voolu alla jäämist. Ja see ei ole kaugelki naljateema. Tookord päästis Kraami kaastööline, kes ta vooluringist kiiresti eemaldas. See juhtus televiisori parandamise ajal.

Kohalviibijad olid pärast rääkinud, et voolu all olles hakkasid Kraami käed sujuvalt tõusma ning ise tegi ta samal ajal ime likku häält. Kaastööline tuli ja lõi Kraamile vastu ühte kätt, mis vooluringi katkestas. Tegelikult oli see eluohtlik olukord, tunnistab praegu ka härrasmees ise. Tol hetkel ta enda sõnul midagi ei tundnud.

“Minul on süda õnneks terve.

Heiki Kraam Rapla vallavanema vastuvõtul.

Fotod: SIIM SOLMAN

olemuse üle. Tegemist on igati väärrika härrasmehega, kelle teadmised ja kogemused omal alal kuuluvad Eesti paremikkude.

Oma kogukonda Raplat on ta teeninud viimased kuuskümmend aastat ning tema oskused on kõrgelt hinnatud tänase päevani. Kakskümmend aastat oli Heiki Kraam maakonna teeninduskombinaadis peainsener, mis tähendas ettevõtte tehnilist juhtimist ning kuni kuuesaja inimese töö haldamist maakonnas.

Pisikese liialdusena võib öelda, et Kraam tunneb kogu Rapla elektrivõrku. Vähemalt laias laastus. Ise ütleb ta, et see võis tõe vastata aastaid tagasi, kuid mitte enam, sest võrgud ehitatakse aeg-ajalt ümber. Vähe on kohalikke kortermaju, mida ta oma töö käigus külastanud po-

Oleks seal mõni defektiga mees olnud... Mine sa tea,” sõnas Kraam. See oli üks tõsisemaid kordasid, kuid kindlasti mitte ainuke, sartsu on ta saanud kindlasti rohkem kordi. Nõue ongi seepärast selline, et kui voolu välja võtta ei saa, peab kohal olema vähemalt kaks inimest. Kõrgepingeliinide juures on muidugi veel oma nõuded.

Mantlipärija

Heiki Kraam on Rapla inimestele tuntud nägu. Kui on mingeid probleeme koduse elektriga, võetakse ikka esmajoones just temaga ühendust. Seda tuleb mehe sõnul tihti ette. Ka nõu küsitakse. “Nõu peab ikka andma. Miks mitte. Muidu võib inimene õnnetusse sattuda,” rääkis Kraam. Härrasmees on nüüdseks kaheksakümneaastane, kuid pensionile minekuks veel konkreetset plaani ei ole. Sellesuunalised mõtted siiski aeg-ajalt peast läbi käivad.

Kodus istumine mõjub tema sõnul tervisele kehvasti. Räägitakse, et liikumine on tervisele hea.

“Ma siin kaks päeva võtsin ja lihtsalt logesin. Tundsin, et tervis läheb kehvemaks,” ütles Kraam. Keeruline ülesanne

on sealjuures ka mantlipärija väljavalimine. Kes tuleks ja jätkaks seda tööd, mida teenekas vanahärra seni teinud on?

Elektrik ei ole tänapäeval enam kaugelki nii populaarne amet, kui ta varem oli. Seda saab õppida paaris kutsekoolis ning muidugi Tallinna Tehnikaülikoolis. Kuid ka praktiseerivad elektrikud peavad end aeg-ajalt täiendama. Nii tuleb nelja aasta tagant läbida 32-tunnised kursused. See paneb Kraami valiku ette, kas võtta nendest veel osa või jääda pensionile. Odavad need kursused loomulikult ei ole.

Aktiivselt lööb Heiki Kraam kaasa Rapla Ettevõtjate Ühingu tegemistes, olles selle asutajaliige. Idee initsiaatoriks ta ennast ei pea, kuid asutajaliikmete sekka on ta jäänud seetõttu, et on sellest ajast üks viimaseid ettevõtjaid, kes ühingu tegemistes aktiivselt kaasa lööb. Asutamiskoosolek oli praeguse Meie Pubi ruumides.

Praegu käib koos paar-kolmkümmend ettevõtjat. Enamasti kutsutakse esinema poliitikuid ja majandustegelasi. Igal aastal plaanitakse üks õppereis välismaale. Eelmisel sügisel käidi Slovakkias Volkswageni autotehases.

Pisikese liialdusena võib öelda, et Heiki Kraam tunneb kogu Rapla elektrivõrku. Vähemalt laias laastus.

Gümnasistid Euroopa Parlamendis

Kes küll ei tahaks tasuta reisida? Noh, meie klass igatahes tahtis ning kui selline võimalus tuli, tegime kõik, et sinna reisile ka saada.

Brit Keskra,
Kohila gümnaasiumi 58. lend

Augusti lõpus kuulutas Euroopa Parlamendi infobüroo Eestis välja fotokollaažikonkursi „Euroopa tulevik“, mille võitjad saaksid osaleda Euroscola projektis ning sõita auhinnareisile Euroopa Parlamenti Strasbourgi. Sellest iga-aastasest projektist saavad osa võtta kõik Eesti gümnaasiumid ja kutseõppeasutused. Kuna eelmisel aastal jäime osalemisega jänni, otsustasime end õpetaja Ene Holstingu abiga kokku võtta ning konkursi võita.

Septembri alguses registreeris õpetaja meid Euroopa Parlamendi simulatsiooni-mängule, mis oli eeltingimus Euroscola konkursil osalemiseks. Ühtlasi tähendas registreerimine, et nali sai läbi ja algas tõsine töö – pidime valmis tegema vähemalt neljast pildist või fotost koosneva fotokollaaži, jagelema, võistleva, valima välja kaks paremat ning saatma need võistlustulle. Nädal hiljem sai õpetaja kirja, mis teatas, et oleme üks kuuest koolist, kes sõidab Strasbourgi. Juhuuu!

Järgmiseks tuli läbi mängida see kummaline simulatsioonimäng, mis, nagu selgus, pole muud kui parlamendi igapäevatöö läbimängimine ehk igapäevaseks sai olla saadik Euroopa Parlamendis, osaleda komisjonides, arutleda, hääletada ning võtta vastu otsuseid Euroopa tuleviku kasuks. Mängu viis läbi infobüroo saadetud mängujuht.

Reisile sai minna vaid kakskümmend neli õpilast. Keda võtta, keda jätta? Selgus, et jääjaid oli rohkem kui minna soovijaid, seega pidi õpetaja alatute võtete ehk kommidega õpilased ära moosima. Kui grupp koos, pidime moodustama neljased rühmad, valima teema ning selle läbi töötama. Valikus oli kuus teemat: keskkond ja taastuvenergia, julgeolek ja inimõigused, arenguabi, Euroopa tulevik, ränne ja migratsioon, noorte tööhõive.

Päevad reisini möödusid üllatavalt kiiresti ning peagi oligi käes aeg pakkida kohvrid ning hakata minema. Meeldi-va üllatusena jagati meile esimese asjana sularaha, kõigile tervelt nelikümmend eurot. Tuleb tunnistada, et õpeta-

Reisil osalejate grupipilt.

Fotod: erakogu

Vaade europarlamenti saali.

jad Ene Holsting ja Margit Pikk said kohe kõigi silmis plusspunkte, sest raha on ju ikka tore saada! Tasuta reis, lisaks veidi taskuraha, mis veel tahts? Tegelikult oli raha Euroopa Parlamendi poolt, et saaksime endale ühistranspordis piletid osta.

Kohaliku aja järgi kell kolmveerand üheksa saime jalad lõpuks Frankfurdi lennujaamas maha panna. Kell üksteist vahetasime oma kohad lennujaama ekspressbussis olevate kohtade vastu, et sõita maha paarsada kilomeetrit ning jõuda lõpuks oma sihtkohta - Strasbourgi. Pärast kahe ja poole tunnist sõitu tervitaski meid paduvihmas Prantsusmaa.

Unesegaste ning väsinuna paterdasime hanereas ühistranspordi pileteid ostma. Selgus aga, et pileteid saab osta vaid krediitkaardiga või sentides, seega pidime leidma võimaluse paberraha sentideks vahetada. Tuli välja, et Prantsusmaa polnud meie tulekuks valmis ning pärast kümnekonda õpilast sai masinast raha otsa. Ja nii sai alguse kerjamine... Nali. Tegelikult töid õpetajad

oma kuldaväärt kaardikesed rahakotist päevavalgele ning soetasid õnnetute nägudega õpilastele vajalikud piletid.

Päev muutus kohe palju rõõmsamaks, kuid kahjuks vaid hetkeks, sest tänu meie Eestist kaasa võetud giidile astusime bussile, mis sõitis puhta vales suunas. Otsuse tõttu sõita liini lõppu ja sealt tagasi, sõitsime bussiga mööda linna ringi peaaegu poolteist tundi. Et kirss ikka tordil oleks, seisime bussilt maha tulles veel paar minutit paduvihmas, et giid saaks oma kotist kaardi välja otsida, seda uurida ning taas vales suunas liikuma hakata. Olgu tänatud nutiajastu ning telefoni GPS-id, tänu millele saime lõpuks vihma käest minema hosteli katuse alla.

Sellega meie esimese päeva saaga veel läbi ei saanud. Hostel, kus me järgnevad kolm ööd ööbima pidime, ületas kõikide ootused: puudusid padjad, tekid, linad olid täis karvu, ukseid ei avanenud, radiaatorid ei töötanud. Veetsime tunnikesed hosteli juhatajat piinates ning korda majja lüües, et magamiskohad vähegi inimkõlblikuks muuta. Oleme ju siiski eestlased.

Nüüd andis tühi kõht tunda. Küsides lähima söögikoha asukohta, saime vastuseks, et peame minema Saksamaale. Egas midagi, panime kamba kokku ja läksime jala Saksamaale sööma. Õnneks polnud palju minna, ainult üks kilomeeter. Meie esimene õhtu Prantsusmaal lõppes nagu eestlastele ikka kohane pisikesse peoga.

Järgmisel hommikul tuli kell 6.50 olla valmis Euroopa Parlamenti minekuks. Kuid nagu alati on igas grupis keegi, kes kella ei tunne, mistõttu venis minek viieteist minuti võrra edasi. Õues tervitas meid taas paduvihm ning hall taevast. Läbiligunenud ning vettinud, saime pärast turvakontrolli Euroopa Parlamendi uksest sisse. Meid võttis vastu blond prantslanna, kes tegi kiire sissejuhatause, jagas kätte päevaplaani ning saatis meid hommikusöögilauda, kus saime ühe viilu keeksi ning juua.

Järgmise etapina liikusime Parlamendi kõige kuulsamasse plenaarsaali - The Chamber, peamisse nõupidamissaali, kus meid soojalt vastu võeti ning saadikute kohtadele is-

tuma pandi. Pärast tervitust ning programmi tutvustust pidi iga kohale tulnud kool ennast esitlema, seega saime kuulata 28 riigi ettekannet. Vahepeal tehti otseülekanne Prantsusmaa saadiku Nathalie Griesbeckiga, kes meile veidi oma tööst rääkis ning kellele noored poliitikahuvilised said küsimusi esitada. Kuna kuulda sai väga palju erinevaid keeli, pidime kasutama kõrvaklappe, et kuulata otsetõlget. Tõlgid ise istusid klaasi taga ning kõik, kel soov, said neid jälgida.

Enne lõunasööki kuulasime itaalia- ja prantsuskeelseid poliitilisi kõnesid, mis kahjuks nii mõnegi unematimaale saatis. Kõnede järgnes lõunasöök, mis ehmatas vist kõiki koole: sööklasse jõudes ootas es kõigile üks saiakukkel ning kausitais salatit, millest pidi söönuks saama kaheksa inimest. Rahutud ja näljased noored liikusid närviliselt mööda sööklat ringi, kuni viimaks kõogiüksed avanesid ning kokad *pasta bolognese*t välja tooma hakkasid. Lisaks toodi välja kuhi puuvilju, viis erinevat kooki, šokolaadikuklid, šokolaadikorvikeseid ning erinevad jogurtid. Saime end rahunurguni täis süüa.

Lisaks söömisele pidime osalema ka mängus Eurogame, kus neljaliikmelised rühmad pidid ringi liikuma, eri rahvustest mängijatega suhtlema ning vastama kaheksateistkümmenele erinevas (!?) keeles küsimusele. Hiljem küll selgus, et rühmas tohtis olla igast riigist üks liige, aga vähemalt osalesime ja tegime enda arust õigesti.

Pärast lõunat jagunesime vastavalt varem valitud teemale ning pisemates komiteede istungiruumides tuli maha pidada üks põnev diskussioon. Igas grupis valiti spiiker, kes hiljem teemat kõigile esitab, ning protokollija, kes kõik kirja paneb ning esineb suures komisjonis spiikrina. Selgus, et peaaegu igas komisjonis tuli ette lahkarvamusi ning väikseid vaidlusi. Õnneks olid istujate vahemaad piisavalt suured ning keegi kättpidi kokku ei läinud.

Lõpetuseks kogunesime taas suurde plenaarsaali. Algas raportite tutvustus ning hääletamine. Saime kuulata iga grupi väited ning ettepanekud, vajadusel esitada küsimusi ning lõpuks hääletada nagu saadikutele kohane. Kokkuvõttes võeti viis raportit kuuest vastu.

Järgnes Eurogame'i finaali, kus kahjuks meie omadest keegi osaleda ei saanud. See-eest sai meie õpetaja Ene Holsting õpetajate voorus oma grupiga esimese koha ning väikese meene. Kuulasime veel ära prantsuskeelse lõpu-

kõne, mida meie tõlk enam tõlkida ei viitsinud, hümni ja sellega lõppeski meie tihe päev Euroopa Parlamendis.

Meie kolmas päev algas veidi hiljem, kuid oli see-eest kõige tegasusam. Ilm oli väga kevadine: päike paistis, puhus õrn tuuleke ning sooja oli ligi kakskümmend kraadi. Otsustasime võimalikult palju ringi liikuda ja tutvuda Strasbourgi linnaga.

Alustasime väikese ekskursiooniga raudteejaama juurest kuni Strasbourgi katedraalini, kus ronisime 332 trepiastme kõrgusele vaateplatvormile. Saime näha Prantsusmaa ilu ja võlu ning klõpsutada telefonid täis selfie'sid. Edasi plaanisime minna kanalisõidule, aga kuna eelmised kaks päeva oli hullult sadanud, oli vesi üle kallaste ning kõik sõidud tühistatud. Selle asemel saime hoopis paar tundi vaba aega, et tühjendada rahakotte, proovida kõike head ja paremat, jageleda inglise keelt mitteoskavate müüjatega ning seista igas pikas järjekorras.

Hiljem kolasime linna peal, mängisime arhitektuurihuvilisi turiste, külastasime suurt kaubamaja, ostsime veel ninni-nänni ning et süda rahu annaks, läksime veel viimast korda Saksamaale, et saaksime ka sealseid poode rahaga toetada. Lõpetasime oma poeretke nagu kord ja kohus McDonaldsis, kus nagu üks suure pere ühise laua taha potsatasime ja kogu koos oldud reisi ning kaheteist aasta parimaid mälestusi meenutasime. Lõpetasime viimase päeva ühe mõnusa kaardimängupeoga.

Meie tagasitulek algas varahommikul, kuid ega seegi möödunud ilma viperusteta - pidime peaaegu lennult maha jääma. Ei mõistnud me alguses, kuhu minema peame, ega teadnud, kuhu saame pagasi anda. Lennukipiletite asemel jagas giid meile kätte hoopis elumiste pileteite arveid. Hirmust Saksamaale jääda käisime läbi mitu lennujaama töötajat, kuni leidsime mehe, kes rääkis inglise keelt ja juhatas meid pileteite automaadini. Värisevate sõrmedega ekrani toksides saime viimaks piletid kätte, andsime ära pagasi, läbisime turvakontrolli ning tormasime väravasse, et viimaks ometi tagasi koju saada.

Võib südametunniselt öelda, et meie 58. lennu viimane ühine klassiekskursioon oli vägagi meeldejääv ja tõsiselt vinge lennureis täis õnne ja rõõmu, nuttu ja naeru. Täname sügavalt oma eestvedajat õpetaja Ene Holstingut, klassijuhataja Margit Pikka ja õpetaja Paul Rodgersit, kes meid korralikult inglise keelega ette valmistas. Aitäh!

Rapla laulustuudio sai Alo Mattiiseni muusikapäevadel kolmanda koha

Eesti muusika suurkuju Alo Mattiiseni mälestuseks peetakse igal aastal Jõgeval muusikapäevi. Selle aasta 10.-11. märtsil toimunud konkurss oli juba kahekümne esimene ja tõi omavahel mõõtu võtma poolsada koolinoorte ansamblit. Rapla laulustuudio segaansambel Thea Paluoja juhendamisel saavutas 10.-12. klasside arvestuses kolmanda koha.

Helerin Väronen

Muusikapäevade avamisel tehti väikest statistikat kahekümne varasema vokaaansamblite konkursi kohta. Kahekümne aasta jooksul on juhendajana muusikapäevadel viibinud 236 õpetajat ning nad on konkursile esinema viinud ühtekokku 1142 ansamblit. Kõige suurema arvu ansamblitega - 51 - on seal käinud muusikaõpetaja Thea Paluoja.

Konkurssidel käiakse Paluoja sõnul selleks, et saada uusi kogemusi, elamusi, näha teisi ja end proovile panna. "Edasiviiv jõud on konkursiks valmistumine igal juhul. Mattiiseni-konkursi suurim väärtus on just see lava ja saal, sellele pole midagi vastu panna. Lauljad on publikule väga-väga lähedal ja publikuks on nad ise. Ja võibki öelda, et nii kaasaelavat ja ausat

publikut on raske leida. Kuna kõik on samas olukorras seal laval, on tunda, kuidas saal koos lauljatega hingab, nende pärast muretsseb, nende üle rõõmustab ja mingil hetkel ka kaasa tunneb. Kõik saalisistujad ju teavad, mis võib laval juhtuda.

Mina usun küll, et noored, kes Mattiiseni-lavalt läbi on käinud, on saanud unustamatu kogemuse. Mida kinnitas ka vokaaansambel Estonian Voices, kes andis publikule esimesel õhtul võimsa kontserdi ja kellest enamik lauljaid on kasvanud koos Mattiiseni-konkursiga erinevates koosseisudes."

Ansamblitel tuleb esitada kaks-kolm laulu, üks neist a capella. Ja laulud peavad olema eesti keeles. Rapla koolinoorte ansambli valik langes Raimond Valgre "Unelmate tänavale" ja Rein Rannapi "Dr. Noormannile". Kunagine

Kadi Poom, Getter Mürsepp, Kirke Soomets, Kadi Kruuv, Doris Lisett Rudnevs, Hans Kurel, Artur Lindegren, Kert Markus Valdek, Silver David Iling.

Foto: THEA PALUOJA

Ruja hitt olevat olnud päris lõbus tegemine.

Kuna Paluoja on konkursi loomisega veidi seotud olnud, on ta alati kohalolekut olu-

liseks pidanud. "Korra olen osalenud ka žürii töös. Ja ühel korral sõitsin Jõgevale üksi, kuna haigus murdis lauljad ja üles astumata meil jäi. Aga

mina olin kohal.

Minu jaoks on ansamblilaul üks väga oluline musitserimise viis. Saab rakendada oma soololaulja võimeid, aga

Pärt Uusberg: muusikapäevadel oled kui mingisuguses mullis!

Juba kolmandat aastat kuulub Jõgeval korraldatava konkursi žüriisse ehk „Suurde kõrva“ Pärt Uusberg, kellega koos sai konkursile tagasi vaadatud.

Piret Linnamägi

Kuidas tundus sel aastal osalenud ansamblite tase?

Tase oli mu meelest väga kõrge või vähemasti sama kõrge kui kahel varasemal aastal. Peab tõdema, et ansamblid ja nende juhendajad on aastast aastasse ühed ja samad ning korraaks tuli teemaks, kust võiks leida uusi tulijaid. Juhendajate ja žürii kohtumisel arutati võimaluse üle, kuidas propageerida ansamblilaulu Eesti koolides. Olles nüüd kolm aastat järjest olnud žüriis, peab tõdema, et üleliia palju üllatusi ei koge, kuna ansamblite vahelised jõujooned on enam-vähem sarnased aastast aastasse. See kajastub ka festivali Grand Prix's, mille pälvis kolmandat aastat järjest Põlva ja Räpina muusikakooli neidude ansambel GRAM OF

Pärt Uusberg.

Foto: SIIM SOLMAN

FUN, keda juhendavad Margot Suur ja Riivo Jõgi.

Kas on raske parimaid välja selgitada ja kas oli ka nõrku kollektiive?

Ansamblite ja juhendajate kordumise tõttu ehk ei olnudki üleliia raske ansamblite üldist taset hinnata. Küll aga peab tõdema, et üks asi on määrata ansambli nii-öelda üldist taset, et kas see jääb

vahemikku 9-10 punkti või 8-9, 7-8, 6-7 jne. Teine asi on neid omavahel järjestada. Muusika ei ole ikkagi sport ja muusika kuulamises, tajumises on väga palju subjektiivset. Mitte ükski ansambel ei laula kogu oma esinemise aja jooksul 100% puhtalt, lavanärviga juhtub selle aja jooksul nii mõndagi. Kui palju sa aga punkte nende nii-öelda apsude eest täpselt maha võtad, on iga žürii liik-

me subjektiivne otsus.

Või näiteks on kellelgi väga raske seade, mida suudetakse teostada vaid 75% ulatuses ehk seade käib ilmselgelt ansamblile üle jõu, samas mõni teine ansambel laulab oluliselt lihtsamaid seadeid, aga puhtalt - kuidas siis täpselt neid punkte jagada. Hindamise muudab raskeks ka see, et ansamblite konkursil osaleb kolmeliikmelisi ansambleid, aga ka 10-liikmelisi kollektiive, mis kõlavad juba väikeste kooridena. Erinevus on ka noormeeeste ja neidude ansamblite vahel, kellest esimesed võluvad tihtilugu oma huumorimeelega, ent ei suuda laulda nii keerukaid seadeid kui neid. Ja ühtekokku tuli ära kuulata ja hinnata 48 kollektiivi.

Kui üksmeelne oli žürii otsuste tegemisel?

Ütleksin nii, et laureaaside osas küsimusi ei tekkinud. See, mis järjekorras nad kellelgi paiknesid, oli küll erinev, aga üldised jõujooned klappisid. Hinnati 10 punkti süsteemis, nii et 10 oli maksimum, aga oli lubatud panna ka mõnele ansamblile võrdsed punktid

ning ühtlasi kasutada nii palju komakohti, kui oli soovi. Oli ansambleid, kelle puhul kõikide arvamus suures plaanis ühtis, aga oli ka mõningaid ansambleid, kellele näiteks üks žürii liige pani 8-9 punkti, teine aga 6.

Kas märkasid, et repertuaaris oli tehtud ka valesid valikuid?

Ma ei ütleks, et otseseid valesid valikuid oleks tehtud, aga oli kahtlemata võetud liiga suuri riske, mis ei õigustanud. Mitmed ansamblid üritasid rinda pista seadetega, mis neil vähemasti lavanärviga ei õnnestunud. Aga ma ei ütleks samas, et see oleks olnud tingimata vale valik, kuna selliseid seadeid oli väga huvitav kuulata. Oleks igav, kui kõik ansamblid tuleksid välja nii-öelda kindla peale lauludega. Olgugi et need ansamblid, kes võib-olla riskisid üleliia raskete seadetega, ei pälvinud seekord kõrgeid kohti, kahtlemata arendas sellise seadega rinda pistmine neid ja võib-olla juba järgmisel korral suudavad nad sellise raskusastmega seade kenasti ette kanda.

samas peab ka vastutama kooskõla eest. Ansambel on koos hingav-mõtle organism. Õpetaja-juhendaja saab kaasa rääkida ettevalmistusprotsessis. Aga lavale pole tal asja, saab ainult muretseda.

Mul on väga kurb meel, et meie kandis ansamblilaul populaarne pole. Muidugi nõuab see eraldi tööd ja lisaenergiat hea kooskõla saavutamiseks, ent tulemus on nauditav, kui see sünergia laval koos tööle hakkab."

Võisteldi viies vanusegrupis: 4.-5., 6.-7., 8.-9. ja 10.-12. klass ja noored kuni 26 eluaastani. Žüriisse, keda kutsutakse ka "Suureks kõrvaks", kuulusid sel aastal Kadri Voorand, Laine Randjärv, Hirvo Surva, Raul Talmar, Peeter Perens, Jüri Leesment, Lauri Breede ja Pärt Uusberg.

Alo Mattiisen on sündinud ja kasvanud Jõgeval. Tema loomingu ja mälestuste jäädvustamiseks korraldatakse koorijuhhi ja muusikaõpetaja Maret Oja eestvedamisel alates 1997. aastast talle pühendatud muusikapäevi. Alo Mattiiseni muusikapäevad on Eestis üheks populaarsemaks noortesündmuseks muutunud. Sealt on tuule tiibadesse saanud nii mõnedki Eesti näitlejad ja lauljad, sealhulgas Vaiko Eplik ja Priit Võigemast.

Milliste sõnadega võtaksid kokku Alo Mattiiseni muusikapäevad?

Olid väga meeleolukad. Minu jaoks Alo Mattiiseni muusikapäevade tuum ei peitugi nii väga sportlikus mõõduvõtus, vaid selles atmosfääris, mis seal kahe päeva jooksul valitseb. Mäletan oma lapsepõlvest, kuidas tihtilugu need kaks päeva tundusid kahe nädalana, kuna selle aja jooksul justkui unustad ära kogu muu maailma ja oled justkui mingisuguses mullis. Sama tajusin ka kooliteatrite festivalil ning Betti Alveri luulepäevadel ja Saaremaa miniteatripäevadel. Olen veendunud, et need noored, kellel on võimalik kasvada üles, kogedes selliseid festivale terve oma kooliaja jooksul, on vaimselt väga terved inimesed.

Alo Mattiiseni muusikapäevade kulminatsioon ei ole Grand Prix' väljakuulutamine, vaid pigem kogu saaliga ühise lõpulaulu laulmine, kus meelde jäävad kumama järgmised read: „Kui hing läbi kõiksuse kumab, siis oled sa soovinud head, on aramastus ainuke jumal, kes kõiki me tegusid teab...“

Raplast pärit räppar lööb laineid Eesti edetabelis

Marko Kaldma (24), artistinimega Maakuu, on Rapla juurtega muusik, kes lööb laineid Eesti TOP 7 muusikavideote edetabelis. Tema laul „On asju“ figureerib edetabelis juba mitmendat nädalat, sel korral kolmandal kohal.

Mariliis Vest

Marko nimetab end vabakutseliseks muusikuks ning produtsendiks. Koos Rapla sõbra Egon Rinaldoga loob ta oma produktsioonifirmat, kus plaanitakse tegema hakata muusikat, muusikavideosid, turundamist ja kõike muud, mis muusikatööstuse juurde kuulub. Oma stiiliks nimetab Marko peaaesjalikult räppi, kuid vähehaaval proovib ta räppimise kõrvalt katsetada ka teistlaadi muusikat, nagu RnB ja soul.

Riime hakkas Marko paberile seadma juba 12-aastaselt. Nagu ikka, läksid esimesed värssid sahtlipõhja, olid vaid iseenda jaoks. Õige pea salvestas ta aga venna algelise helitehnika abil esimesed päris laulud. Aastate jooksul on ta pidevalt muusikat teinud ja selle sees olnud. Mõõdunud aasta algul sündis artistinimi Maakuu, mille põhikarakteriks on küll Marko, kuid selle taga on tugev meeskond, kuhu kuuluvad ka sponsorid ja mänedžer.

Alates lapseeest on Markol kogunenud juba sadu muusikaüllitisi, millest publikuni on jõudnud umbes kakskümmend. Käesoleval ajal salvestab ta Susi stuudios oma debüütalbumit „Maast kuuni“, mida on oodata sügiseks.

Mida tähendab Maakuu? Sellele küsimusele vastab muusik naljaga pooleks: „Kõige ausam vastus oleks see, et Soundcloudis ei saanud Maku panna ja siis ma venitasin seda nime natukene. Aga hiljem hakkas see mulle meeldima ja leidsin sellele ka tähenduse.“ Piltlikult öeldes soovib noormees lennata kuule. See tähendab, et juba väikesest peale on ta tahtnud jõuda tippu. Nii sümboliseeribki Maa justkui seda, et ta on maa alt tulnud „keldriräppar“, kes liigub Kuu ehk tipu poole.

Marko sõnul on Eestis kahjuks tihtipeale nii, et kui sa oled räppar, peetakse sind pätiiks või arvatakse, et teed ültet ja üle-

Marko Kaldma, artistinimega Maakuu.

Foto: KAIRO LETT

olevat muusikat. Sellist muljet ta endast jätta ei taha.

Eesti TOP 7 kolmas koht

Maakuu muusikasse paneb ta iseennast, oma mõtteid ja tundeid. Tema lugudesse jõuavad paljud läbielatud kogemused igapäevaelust. Hiljaaegu on ta avastanud, et tema lood pakuvad inspiratsiooni ja motivatsiooni. Lauludes harutab ta lahti teemasid, milles on tumedam pool ja sõda iseendaga. Kulminatsiooniks on mõtted sellest, kuidas kõigest halvast välja tulla ja elust inspiratsiooni leida. „Veidi nagu eneseabi-räpp,“ ütleb ta naerdes.

Sõnadele tellib Marko muusika välismaalt. Kindlasti tuleb tema sõnul aga aeg, millal ta hakkab oma sõnadele ise muusikat tegema.

Maakuu laul „On asju“ figureerib juba mitmendat nädalat kodumaiste muusikavideote Eesti TOP 7 edetabelis.

Kui mõni lugu välja tuleb,

saadab Marko selle koos sõbraga igasse meediakanalisse, nii telesse kui ka raadiosse. Selliselt jõudis ka lugu „On asju“ TOP 7 saatesse. „Me ei saada lugusid mitte ainult seepärast, et jõuda kuskile, see on ka muidugi salasoo, vaid eesmärgiga iseenda kvaliteeti testida. Iga kord, kui me laulu saadame, saame tagasisidet,“ põhjendab Marko. TOP 7 pingerivi selgitatakse veebihääletuse teel. Noormehe sõnul on kõva toetajaskond tekkinud just Raplast ning paljuski tänu siinsetele inimestele on nii kaugele jõutud. „Nüüd on vaja ainult Genkast mööda minna,“ ütleb ta naerdes.

Maakuu suurim projekt on praegu debüütalbumi salvestamine. Esimesele albumile tuleb esitusi koos teiste Raplamaa muusikutega ning ka neid lugusid, mis kunagi sahtlipõhja kirjutatud. Aprillis linastub Markost elulooline lühifilm, paralleelselt sellega uus muusikavideo. Siis on Maakuud võimalik näha ka Rapla lavadel.

Emakeelepäeval Rapla keskraamatukogus lugejatega kohtunud Justin Petrone rääkis auditooriumile humoorikaid lugusid eesti keele maailmas ringi liikumisest, mis on andnud ainek ka tema raamatutele. Raplamaa Sõnumitele mõeldes vestlesime hiljem pisut veel mõnest tema kirjanduslikust mõjurist-teetähisest.

Juune Holvandus

Justin Petrone (37) on lõpetanud George Washingtoni nimelise ülikooli USA-s viisteist aastat tagasi ajakirjanduse erialal. Tema tee loengutele läks kuulsas Washingtoni linnas sageli lähedalt mööda paikadest nagu Valge Maja, Maailmapank või Kennedy keskus. Ta on töötanud ajakirjanikuna paljude väljaannete juures, mis lõppkokkuvõtteks on andnud väga suure kogemuse - lubanud näha palju uskumatult erinevaid inimesi ja ilmu maamuna eri otstes. Ning toota palju tähemärke, sõnu, lauseid, lugusid.

Kirjanik peab tööprotsessis looma tõesti palju tähemärke, seda ei tohi karta, see käsitöö vorm peab olema endastmõistetavalt selge.

Justin Petrone mõnab, et tänu ajakirjanikuks olemise kogemusele on see oskus tal kindlalt käes. Kui midagi hästi oskad, siis on seda tore teha, ikka ja uuesti, sa väsid, kuid see on teistmoodi kui olmeline väsimus erinevatest kokkulepetest, lõputust ümberlülitumisest eri tegevuste vahel, mis huvi ei paku, ent tahavad tegemist. Külmkapp saab tühjaks, ahi jahtub maha... Siis ongi palju parem heita kõik segav kõrvale ja võtta põlvile arvuti.

Ta mainis, et Eestis on tema jaoks veel inspireerivat palju, näiteks Viljandist eraldi raamatut tal päriselt ju veel ei olegi, aga see pentsik linnake kahtlemata vääriks seda. Talle jättis ereda mulje kino avamise üritus, kus millegipärast peaesinejaiks olid kinole mitteomased neli karmoškamängijat ja miimid. Ja on muidki asju väikelinnas, mis on tema senisest arusaamast täiesti erinevalt kokku pandud, olgugi samadest osakestest.

Kas juba ülikooli minnes oli kirjanduslik huvi või huvi kirjutada?

Petrone ütleb, et ülikooli astudes oli tal oluliselt rohkem kui praegu huvi poliitika vastu. Kuid „olles kord kanavabrikusse sattunud, ei taha paljud enam kanaliha üldse süüa, mina ka mitte“, võtab ta kokku. „Poliitikud annavad välja andmeid, teateid, lugusid, mis pole tõde. Ka TV vaatajad ja ajalehtede lugejad loevad ja kuulevad asju, mis tõele ei vasta. Nägin isegi kodus, kuidas mu vanemad vaatavad uudist, saadet ja unustavad, et selle taga on ajakirjanik, kes on saate kokku pannud. Tahtsin kirjutada sellest, mis ON tõde. Tahtsin kirjutada elust ja inimestest ausalt, nii nagu mina neid näen. Peegeldada.“

Olete musikaalne ajakirjanik ja kirjanik, teie muusikukõrv püüab kinni valed toonid. Kuidas on muusika teid mõjutanud?

Justin ütleb paremat kulmu ärritunult kõrgemale tõstes, et teda tõesti häirib konarliku inglise keele kuulamine, see oli üks põhjus, miks ta õppis eesti keelt – et vältida purskimise kuulamist ja nuputamist, mida siis öelda tahtakse. Meenutagem, et ta ju oskab inglise keelt oluliselt paremini, võrreldes keskmise angloameeriklasega. Keel on tema instrument, ta teeb koostööd tõlkebüroodega, toimetab ingliskeelseid tekste, sealhulgas juriidilisi. Aga ilmselt tänu oskusele kuulata ja musikaalsele kõrvale on tema eesti keele hääldus keskmisest parem. Ta mainibki, et esimese aasta Eesti hommikud algasid Vikerraadio kuulamisega.

Muusikamõjust jutustab kirja-meest järgmist: „Mul oli väga hea tuttav Los Angelesest, ta tegi, st lõi juba u 1998 a oma muusikat, omi helindeid, kuigi tol ajal veel arvutiga õieti muusikat ei tehtud. Andis mulle siis kõrvaklapid, ma kuulasin, ja olin lummatud.“

Võib-olla mitte niivõrd tema muusikast, aga arusaamast, et inimene võib kasvõi vana katkise basskitarri ja läpakaga midagi luua, teha ise, mida ta tahab, mis talle meeldib, luua terve maailma. See mõjuski. Ma sain aru, et ka mina võin sedasama, ka mina võin siis mittemillestki midagi teha, midagi, mis mulle meeldib!“

Ta mõtleb rahutult, talle ei meeldi praegu ainult kellegi teise lugu edastada, ta PEAKS ise keskmeks olema. Justin tõesti oskab jutujärge hästi enda käes hoida. Ta leiab kiiresti oma loo, jutustab, kuidas ta vanematekodus keldris kõrvaletõstetud asjade hulgast leidis The Rolling Stones'i plaadi ja kuidas ta oli üllatunud, et TEMA korralikud vanemad sellist muusikat olid kuulanud.

„Psühhedeelsele rockile teedra-javad ansambli The Beatles singlid „Strawberry Fields Forever“ (Iga-vesti kestvad maasikavälud) ja „I Am The Walrus“ (Olen morsk) veensid mind, et selline muusika peab olema mõjutatud millestki, mida mina täpselt ei tea, ja et inimene peab ilmselt olema olnud seda kirjutades nihkes meeltega seisundis. Ansambli The Doors solisti Jim Morrisoni kuulates-vaadates tuli lausa metsik õud peale,“ meenutab ta. „Ja kui Morrison lõpuks veel kukkus lavale siruli – see kõik oli hirmutav, mul polnud niisuguseid kogemusi, kuid oli kõigest hoolimata haarav.“

Justin Petrone tegelikult ei karda tugevaid tundeid, pigem ta naudib neid, epateerib nendega. Ta alustab tihti lauset fraasidega: „mul oli selline tunne, mulle tundus“. Oma tunnete kogemine ja nende täpne eritlemine pakub talle huvi. Ta ütleb, et ei karda end suheldes teistesse inimestesse ära kaotada, vastupidi, see on huvitav. Nii kogub kirjanik omale muljeid, ärritajaid ja ainek.

Justin Petrone kohtumisel Rapla keskraamatukogus. Tema kõrval istub tütar Anna.

Foto: SIIM SOLMAN

Justin Petrone - peegel, kes näitab, kuidas asjad paistavad

Kuna ütlete, et te peamine töömeetod on „lihtsalt alustada, hakata minema, vaadata, kuhu tee välja viib”, siis ongi vaja jälgida läbivat tundelõnga, see näib kõige olulisem?

“Tõsi, teelolek on kirjutades minu jaoks peamine. Mis tuleb, see tuleb. Selles suhtes on mind mõjutanud Jack Kerouac, aga mitte niivõrd tema romaan „Teel“, vaid „Big Sur“, mis on minu arust parem raamat. Ka Kerouac alustab kirjutamist ja ei tea, kus ta täpselt lõpetab. Ma alustasin tegelikult „Minu Eestit“ niimoodi, ei seadnud endale eesmärki mahus ega lõplikes teemades.

Niisiis, Kerouac oli vundament. Ka mina kirjutati esmalt lõpuni, siis pöördun tagasi, loen üle, vaatan, mis võiks rohkem, sügavamalt olla lahti kirjutatud, mis on liigne...”

Millised kirjanikud on olnud teile või on veelgi aktuaalsed?

“James Joyce'i lugemine oli koolis kohustuslik, ja algul ehk arusaamatu, aga kindlasti on ta kasulikumini kihis oma jälje jättnud. Scott Fitzgeraldi lugemine, tema pikki, hinnangulisi tegelaste kirjeldusi: too oli nii- ja niisugune, ta tegi seda või teist just nii... õpetati, et kirjutades ei tohiks nii pikalt „lohistada“, aga mulle hakkas just vastupidi tunduma,

et ma ise, järelikult ka lugeja naudib neid kirjeldusi, see on omamoodi vahva ja ma olen seda ehk temalt õppinud. Sugugi mitte ainult väärkirjanduseks peetav ei õpeta – Sherlock Holmes'i lood koos sümpaatse doktor Watsoniga või R. Chandleri detektiivromaanid on lausa klassika. Pilti tuli Ernest Hemingway. Sümpatiseerib tema autobiograafilisus, mis läbi kumab. Hemingway õpetas mulle, et elegantset on võimalik kirjutada ka lihtsate sõnadega ja lühilausestega. Pange tähele, ta on nii kuulus, ent ta laused nii lühikesed. Näiteks võtame „Kellele lüüakse hinged“ alguse. Ja sina, lugeja, lähed tema rütmiga kaasa, see tuleb nii meeldivalt ja kergesti.

Siiis Henry Miller, kes elas Pariisis, oli tavaline ameeriklane ega proovinud näida kõrgklassi esindajana. Ta hakkas seal sürrealismi ja dadaismiga eksperimenteerima, tegi seda hästi, segas osavalt abstraktsed mõtted või unenäod filosoofiaga. Unenäorealismi sissetoomine on oskuslik.

Kunst, olgu kirjandus, muusika või fotograafia, ei olnud mind kujundanud põlvkonnas hobi või lihtsalt asi, mida inimene poest ostab. See oli põhjus, miks elada.

Selles on väga meisterlik veel näiteks Haruki Murakami.

Muide, paljud neist ameerika kirjanikest, nagu Joyce, Miller, Kerouac on olnud katoliiklased. Mina olen ka kasvanud katoliiklikus kodus. Katoliiklaste maailmas on kesksel kohal Neitsi kuju, nagu ka võõrandamatu sisekonflikt – neil on fundamentaalne süütunne, mida nad püüavad leevendada äärmuslikkuste vahel pendeldades, nagu kasvõi näiteks artist Madonna kirikus tantsides.

Kerouac käis ka kirikus ja siis suundus bordelli, need olid elu tema erinevad tahud, kuid üks neist oli keelatud ja sisimas ta oli sellest teadlik. Meie, katoliiklaste jaoks võiks olla teatud eluperioodi manifestiks nn kapist välja tulek – hülgame keelatu ja teeme nii, et nüüd on kõik lubatud!”

Teatud mõjusid ja hoiakuid seostatakse põlvkondlikkusega?

“Kindlasti. Näiteks minuvastase põlvkonnale Eestis on suurt mõju avaldanud Fred Jüssi, Jaan Kaplinski, veel ka Lennart Mere põlvkond. Nende tipp-periood oli just see aeg, kui minuvastased olid kujunemise eas, vaatasid nende tehtud filme, kuulasid nende raadiosaateid, lugesid nende põlvkonna loodud

Emakeelepäev ameeriklasest eesti kirjanikuga

Helerin Väronen

Rapla keskraamatukogu kutsus emakeelepäevaks külla kirjaniku Justin Petrone. Esmapiigul tavatu külaline - ikkagi pärit Ameerika Ühendriikidest - on me keele ära õppinud ja tema jutt pakkus me keelele ja eestlase olemusele teistsugust vaatenurka.

Justin Petrone tuli esmakordselt Eestisse 2002. aastal vaid üheks päevaks, kuid juba 2003. aasta jaanuaris kolis siia elama. Too talv on Justini meenutustes kõige kohutavam, mida ta seniajani siin näinud on. Eestis elamist kirjeldab ta kui unenägu, tal on tunne, nagu oleks ta alles laevaga saabunud, laev on lahkunud ja tema lihtsalt maha jäänud. Ja pidevalt juhtub temaga midagi. Plaane võib ju teha, aga välja kukub nagu ikka.

Justin Petrone on üks kirjastuse Petrone Print asutajaid. Selle kirjastuse alt on ta ka ise mitu raamatut välja andnud, nii eesti kui ka inglise keeles. Kirjutamiskeel on tal inglise keel, kuid ta kasutab palju eesti sõnu ja väljendeid. Raamatuid inglise keeles välja andes otsustati, et las teatud asjad jääda eestikeelseks. Nii tundub kuidagi õigem.

Keele õppimist alustas Petrone Vikerraadioga, mida ta hommikukohvi kõrval kuulab. Eesti keelt tahtis ta õppida seepärast, et tema toonase naise Epu pere inglise keelt üldse ei rääkinud, samuti seepärast, et ta ei suutnud kuulata, kui inimesed väga vigases inglise keeles temaga suhtlesid. Näiteks kipuvad eestlased inglise keele asesõnu *he* ja *she* keset lauset vahetama. Aga vaatamata sellele, et Justin Petrone räägib inimestega eesti keeles, kiputakse talle vastama ikkagi inglise keeles.

Justin Petrone jutustas mitmeid veidraid juhtumisi, mis keeleõppimisega kaasnenud. Näiteks on ta käinud apteegis ostmas taskurätikuid, kuid küsinud ninakäterätikuid. Ja mälupulka ostma minnes läksid tal vahetusse sõnad pulk ja kepp. Väga tavaline sõna võib meil ebaviisakaid olukordi tekitada. Sinatamine ja teietamine on samuti tema jaoks veider. Ütled sina, võidakse solvuda, ütled teie, jälle võidakse solvuda.

Tema raamatus „Kirju Eestist“, mis räägib Petrone kohtumistest siinsete inimestega, on mainimist leidnud ka mitmed Rapla inimesed. Rüblik Sirtsu kohta ütles kirjanik, et ta on täis energiat ja temas voolab hull uurali veri. Petrone erilise tähelepanu on pälvinud ka luuletaja Kristiina Ehin, kellega esmakohutimisel ei suutnud ta sõnakesti öelda, ta oli lihtsalt nii lummatud Kristiina ilust ja olemusest. Raamatus on koha leidnud ka Vaiko Eplik, Rait Pihlap ja Margit Kuhi. Margit oli nende kohtumise ajal tööl Viljandi Rohelises Aidas ja Petrone ütles ta kohta, et Margit on kange iseloomuga tüüpiline tubli eesti naine, kes saab ühel ajal mitme asjaga hakkama. Ta imestas: „Ma tahtsin kirjutada Viljandi inimestest, aga kirjutasin kogemata Rapla omadest. Maailm on raplakaid täis.“

Eestlase olemuse kohta ütles kirjanik, et ametliku versiooni järgi oleme töökad ja tublid. Kõige paremini kirjeldab eestlast sõna asjalik, mida on küll keeruline inglise keelde tõlkida. Tagasihoidlikud on eestlased ka. Kuid see tagasihoidlikkus kaob saunas ära. Kõige veidram asi Eestis olevatki Petrone arvates saunamaraton. Seda vaadates tekib tal tunne, nagu oleks Jämejala ukseid äkitselt lahti tehtud.

lasteraamatuid. Ma arvan, et neil olid veel traumad sõjaajast, ja kunst lihtsalt aitas neid sellest üle saamisel. Nii et kunst - kas kirjandus, muusika, või fotograafia - ei olnud lihtsalt hobi või asi, mida inimene ostab poest. See oli ju põhjus, miks elada. *The purpose of life*.

Ameerikas olid meil samasugused eeskujud, nt Bob Dylan

või Hunter S. Thompson, kes näitasid, et kunst on oluline. Kirjutamine on tähtis, muusika on tähtis. Dylan ütles, et ta tahaks kirjutada kolm laulu iga päev. Normaalsele inimesele see oleks vist ajaraiskamine? Aga tema jaoks see oli elu mõte. Nii et ma olen tänulik neile, kas kinkisid meie põlvkonnale niisuguse perspektiivi.”

Juristi nõuanne

Tööandja peab tööõnnetust uurima ka siis, kui arsti teatist ei ole

Lugeja küsib: Minuga juhtus tööõnnetus, mistõttu olin kaks nädalat haiguslehel. Olen juba ammu töö tagasi, aga haigusraha ei ole üle kantud. Küsisin haigekassast ja sealt öeldi, et mingi raport on puudu. Tööandja ütles, et tema ei saa raportit koostada, sest arsti teatist ei ole. Mida ma tegema pean, et haigusraha kätte saada?

Vastab Piret Kaljula, Tööinspektsiooni töökeskkonna konsultant:

Kui töötajaga juhtus tööõnnetus, peab ta sellest esimesel võimalusel tööandjale teada andma. Kui töö saadud trauma tõttu arsti poole pöördute, tuleb talle öelda, et saite viga tööd tehes. Kui tegemist oli raske tööõnnetusega või kui arst määras tööõnnetuse tagajärjel ajutise töövõimetuse, esitab ta Tööinspektsioonile teatise. Tööinspektsioon oma korda informeerib tööandjat, et sai vastava teatise arstilt. Kerge tööõnnetuse korral, mille tagajärjel töövõimetust ei määrata, arst teatist esitama ei pea. Kuid ka sel juhul peab töötaja ise juhtunust tööandjale teada andma. Tööandja alustab juhtunud tööõnnetuse uurimist. Siin-

juures ei oma tähtsust see, kas info tööõnnetusest jõudis tööandjani kannatanult, pealtnägijalt või Tööinspektsioonist. Sõltumata arsti teatise olemasolust peab tööandja viima läbi uurimise, koostama tööõnnetuse raporti või akti ja saatma selle Tööinspektsioonile. Kui tööandja ei ole teiega juhtunud tööõnnetuse kohta uurimist läbi viinud ja raportit koostanud, saatke tööandjale esmalt teade, et teiega juhtus tööõnnetus. Soovitame seda teha kirjalikult, näiteks e-posti või SMS-ga, siis on teil hiljem võimalik tõendada, et olete info edastanud. Samuti pöörduge arsti poole, kes töövõimetuslehe väljastas, ja paluge tal saata Tööinspektsioonile teatis tööõnnetusest. Mida rohkem on õnnetusest

aega mööda läinud, seda keerulisem või isegi võimatu on kannatanul tööandjale tõestada, et õnnetus juhtus töökohal - eriti kui tegemist oli näiteks kukkumisega, mis võib juhtuda igal pool. Kui tööandja leiab, et tegemist ei olnud tööõnnetusega, koostab ta vabas vormis akti. Aktile kirjutavad alla tööandja esindaja ja töökeskkonnavolinik. Akt tuleb saata Tööinspektsioonile, kust info liigub edasi Haigekassasse. Haigekassa maksab haigushüvitist samamoodi nagu näiteks olmetrauma korral. Kui töötaja pole aktiga nõus, tuleks esmalt pöörduda tööandja poole. Jällegi soovitata- valts viisil, et märk maha jääb. Kui erimeelsus tööandja ja töötaja vahel jätkub, võib töö- taja vaidlustada akti kohtus.

ID-kaardi kasutamise kontrollimisest

Küsimus: Unustasin ID-kaardi koos PIN-koodidega lõunale minnes kogemata arvuti juurde lauale. Kas on võimalik kuidagi kontrollida, ega keegi vahepealsel ajal minu hajameelsust ei kuritarvitanud?

Vastab Andmekaitse Inspektsiooni peadirektor Viljar Peep:

Kõiki oma ID-kaardi, digi-ID ja mobiil-IDga tehtud autentimisi ja allkirjastamisi saab tagantjärele vaadata, logides sisse vastavasse teenusesse SK.ee kodulehel [https://www.sk.ee/repositoorium/turvalogi/minu-kaardi-toimingud]. Seal kuvatakse autentimised ja allkirjastamised koos täpse kellaajaga. Nii saate kontrollida, ega teie ID-kaarti

ID-kaarti ei tohi jätta järelevalveta kuskile, kus teised inimesed sellele ligi pääsevad. Foto: SIIM SOLMAN

vahepealsel ajal ei kasutatud. Küll aga soovitan edaspidi kindlasti tähelepanelikum olla ja PIN-koodid dokumentidest eraldi hoida ning mitte jätta neid järelevalveta kuskile, kus teised inimesed neile ligi pääsevad. Koodide üleskirjutamiseks või meelde jätmiseks piisab võõral silmapaaryl tei-

nekord vaid paarist hetkest. Seetõttu tasub pärast koodi- ümbriku lauale unustamist kindlasti ära vahetada ka oma dokumendi PIN-koodid. Seda saab mugavalt teha ID-kaardi haldustarkvara abil. Täpsed juhised leiab aadressilt ID.ee [http://www.id.ee/index.php?id=33997].

VABAD TÖÖKOHAD

Raplamaal seisuga 21.03.2017

TÖÖPAKKUMISE NIMETUS	TÖÖKOHTI	ASUKOHT
müüja (puhkuste asendaja)	1	Juuru alevik
müüja	1	Järvakandi alev
automaatik	3	Järvakandi alev
meister puidutöötlemisettevõttes	1	Eidapere alevik
lüpsja-vasikatalitaja	1	Eidapere alevik
veterinaararst-seemendaja	1	Eidapere alevik
puidupingi operaator-järkaja, komplekteerija	2	Ingliste küla
lüpsifarmi karjak	1	Ingliste küla
operaator	1	Keava alevik
valmistoodangu kontrolli-parandaja	1	Keava alevik
välitõstukijuht	1	Keava alevik
mehaanik-teritaja	1	Keava alevik
raietööline	2	Kohila ja Rapla vald
majaelementide valmistaja	1	Hageri alevik
laohoidja-klienditeenindaja	1	Kohila alev
kaubavastuvõtja-transporditööline	1	Kohila alev
rataslaaduri juht	1	Kohila alev
tehnik (mehhatroonik)	1	Kohila alev
rahvusvaheliste vedude autojuht	5	Kohila alev
müüja	1	Kohila alev
vanemmüüja	1	Kohila alev
transporditööline	1	Kohila alev
koristaja	1	Märjamaa alev
keevitaja	2	Kasti küla
vahetuse vanema asetäitja	1	Märjamaa alev
kassapidaja-müüja	1	Märjamaa alev
õmbleja	1	Pajaka küla
kokk	1	Purila küla
müügiesindaja-tehnik	1	Rapla linn
CNC plasmaõikepingi operaator	1	Rapla linn
rahvusvaheliste vedude autojuht	1	Rapla linn
kokk kohvikus (puhkuseasendajana)	1	Rapla linn
kokk kohvikus	1	Rapla linn
kokk - juhataja	1	Rapla linn
kojamees	1	Rapla linn
klienditeenindaja	2	Rapla linn
kokk	1	Rapla linn
raietööline	3	Rapla maakond

Hinnavõrdlus

Apelsini-fenkoli salat

Stina Andok

Apteegitilli ehk fenkoli mõnus maitse sobib apelsiniga suurepäraselt. Kuna mõlemad on väga C-vitamiinirikkad toiduained, sobivad nad kevadisel ajal eriti hästi just ühiselt toidulauale. Fenkol sisaldab lisaks ka palju kiudaineid ja foolhapet, mis aitavad aineva-

hetust tublisti kiirendada.

Ühe kevadiselt kerge salati jaoks läheb vaja (kogus kahele): 1 fenkol, 2 apelsini, 1 punane sibul, rukolat või muud värsket salatit

Tee nii: Aseta taldrikule kõige alla salatipadi rohelisest salatist. Peale pane õhukesed fenkoli- ja sibulaviilud

ning kooritud ja tükeldatud apelsin. Soovi korral sobib lisandina juurde ka toorsuitsusink, kreeka pähklid või seesamiseemned. Valmista juurde meelepärane kaste. Niisutamiseks sobib aga ka lihtsalt oliiviõli. Maitsesta salat soola ja pipraga.

Retsepti inspiratsioon: www.toidutare.ee

	Apelsin, 1 kg	Fenkol, 1 kg	Punane sibul,1 kg	Rukola, pakitud, 100 g
Konsum	0,85*/1,09	3,99	0,59	1,20
Selver	0,99	3,79	0,69	1,29
Säästumarket	0,79*/1,09	-	0,69	1,09
Meie Toidukaubad	1,25	-	1,00	1,75
Maxima	1,59	-	0,69	0,89*/1,17

*Soodushind/ tavahind
Hinnad on seisuga 21.03.17

Lähtudes Hiiumaa valdade liitumisest oli igati sobilik Kõrgessaare päevakeskuse küllakutse vastu võtta ja vaadata, kuidas elatakse ühendvallas.

Jaan Viska

Hiiumaal käiku võib nimetada õppepäevaks. Teame, et Hiiumaal valdade vahelised läbirääkimised nurjusid ja nüüd asendub vabatahtlik liitumine sõnaga sund. Samas võib tõmmata teisele paralleeli: Hiiumaa pindala on ligikaudu 989 ruutkilomeetrit, elanikke on 9300, uus tekkiv Märjamaa vald on 1140 ruutkilomeetrit ja elanikke 7700. Pindalalt ületab Märjamaa oluliselt Hiiumaa, kuid Märjamaa on väga hõreda asustusega, sest palju inimesi elab Märjamaa alevis. Niipalju numbritest, sest taust peab selge olema.

Laevareis kulges kohati läbi kuhjuvate jääpankade laevamürina ja võrina saatel. Jääpankadel võis silmata hülgeid koos järglastega.

Esimene kohtumine oli Nelja Nurga Galeriis, vastuvõtjaks Kaja Hiis, kes ütles Viljandimaale minnes sõitvat läbi Vigala lehiseallee. Seda oli hea meel tõdeda. Aga loovisikute kunstigalerii tegutseb juba 2015. aastast. Galeriis on eksponeeritud Hiiumaaga seotud kunstnike looming – maal, foto, trükised, klaas, ehted, joonistused. Galeriis avas oma näituse Viiv Härmi. Hiiumaa loodus oli teda varem inspireerinud sõnalisele loomingule, nüüd veel fotode puhul, on Härmi öelnud. Igal juhul imelised fotod, suurepäraseid tähelepanekud. Üle tee kultuurikeskuses on Härmi näitus „Armastuskirjad“, kus modelliks roosikimp, milles palju emotsioone.

Kultuurikeskus on ehitatud sama projekti järgi, nagu rahvamaja Märjamaal, ainult hiidlased pole jõudnud hoone renoveerimiseni. Kinosaalis olid nimelised pingid hoone remondi toetuseks.

Hiiumaa muuseumi näitusi tutvustas Helgi Põllo kui uue parvlaeva Leiger ristiema. Nägime Tiiv Valdma vaibanäitust. Tekstiilkunstnik, kelle töö seotud igati Hiiumaaga, tegutseb perefirmas, Vaemla villavabrikus. Teine näitus oli „Täna 50 aastat tagasi“, milles jõutakse ühe õmbleja ja ehitaja argiellu. Püsiekspositsioonis sai veel tutvuda endise kalevivabriku tööliste ja häärasrahva igapäevaeluga

Ringkäik päevakeskuses.

Fotod: JAAN VISKA

Külas Kõrgessaare päevakeskuses

ning näha maketti tööstushoone-test. Samuti on võimalus külastada Hiiv-Kärdla kalevivabriku esimese direktori elutuba, mida ilmestavad parun Robert Eginhard von Ungern- Sternbergi (1813–1898) ja tema abikaasa elusuurus kujud.

Muidugi oli hea tutvuda Kärdla kalevivabriku majanduslooga, olulise tööandjana mõjutas vabrik hiidlaste sotsiaalmajanduslikku ja kultuurielu. Eesotsas seisid Ungern- Sternbergi suguvõsa liikmed. Samas võis tõmmata paralleele edukate, legendaarsete kolhoosiesimeestega, kes hoolitsesid väga oma majandirahva käekäigu eest. Eks näis, mis juhtub kaduvate valdadega aastate pärast.

Jõudsimme veel olla Ristimäel, teha lumele jälgi ristide vahel. Kui juba

Põhja-Hiiumaale tulnud, vaatasime Kootsaarel üle Jaan Alliksoo uue Eiffeli torni vähendusega 10 korda ehk 31,4 meetri kõrgusena. Torni ehitus vastab kindlasti esitatud nõuetele. Jääb imetleda ühe hiidlase visadust mälestusmärkide püstitamisel.

Hiiumaal ei saa märkimata jätta Tahkuna poolsaare tipus asetsevat tuleorni ning Estonial hukkunute mälestuseks püstitatud kella. Samas kükitab lähedal metsas üks esimesi Eestis tehtud tuulikuid. Nüüd kavatakse rajada merre tuulepark, mis ilmselt jääb kaldalt vaevumärgatavaks.

Enne päevakeskuse jõudmist peatusime veel Malvaste pühakojas juures, et imetleda seda puitehiti, mis sündis Tahkuna poolsaare õigeusklike tahtest. Kellatornile

tehti värskenduskuur, nüüd pidavat tornikell aeg-ajalt helisema.

Kõrgessaare päevakeskuses

Kõrgessaare päevakeskus on Lauka päevakeskuse õigusjärglane, mis alustas tegevust 1999.a. Alates septembrist 2014, seoses uue Hiiv valla tekkega koliti endise Kõrgessaare valla ruumidesse. Päevakeskuse eesmärk on inimeste kaasamine ühiskonnaellu, toimetuleku toetamine ja sotsiaalse aktiivsuse säilitamine. Hiiv vald oli õiged eesmärgid püstitanud, kuidas toimida väheneva ja vananeva rahvastikuga vallas. Päevakeskuses käivad koos mitmed ringid, sotsiaalkeskuses töötab asendusteenistuja, kes on kui alternatiiv

tegevteenistusele. Erihoolekanne osutab kokkuleppel pesupesemise ja dušiteenust.

Vigala rühmaga oli plaanis naiste-päeva tähistamine: kohalik transport alustas Kiiverast elanike kogumisingi päevakeskuse poole. Kohtumise olulisust näitab see, et selle olid päevaplaani võtnud maavanem Riho Rahuoja, vallavanem Reili Rand ja volikogu esimees Jüri Ojasoo. Eelmisel päeval, täpselt naistepäeval oli Kärdlas olnud „kuum arutelu“ Looe-Eesti tuulepargi üle. Samas küsime, kuidas toota elektrit meie elukeskkonda ja inimesi arvestades?

Kuna sotsiaaltööl on palju naisi, lisan juhtide kohalolek päevale rõõmu, meeleolu, naiste rolli mõistmist. Kena, kui koostöös suudetaks halli argipäeva rõõmsamaid värve tuua.

Vigala inimestele pandi kaela puitmedal „Tere tulemast Hiiumaale“. Kahele rühmast oli see esmakordne sõit Hiiumaale. Võib öelda, et Vigalal on tugevad sidemed ja seosed saarega. Olgu nimetatud sõitjate poolt hiidlasest bussijuht Kusta Mürkimäe ja vastuvõtjate poolt Tõnis Ülemaantee, kes esimesena sai Hiiumaal juba 1998 pärjatud edukaks sotsiaaltöötajaks. Seda energiat võis Tõnises ainult imetleda, kui ta külalisi tervitas ja esinejaid tänas, ise esines, meeleolu lõi ja maja tutvustas.

Tundub, et Hiiumaal osatakse üksteist märgata ja kokku hoida. Vigala rühma kõige vanemalt liikmelt Aino Reemannilt (Anne on tema näitlejast tütar) jäid Hiiumaale kõlama mitmed viisid, üks neist on Paul Tammeveski (sünd. Jausa-Käina) lugu „Üksainus õis“ aastast 1931. Muuseumis mängis Aino viimase loona Valgre „Peagi saabun tagasi su juurde“. Hiiumaa igatsus hakkas juba põue pugema.

Tore on mõelda, et kohtumine oli igati vajalik, oli võimalik üle anda Vigala kirjaniku Kaie Bergmanni raamatud. Hiidlastele saatis oma tooteid Vigala piimatööstus, kes toetas igati Vigala inimeste külastäiku, kingikotti mahtus Tiia Hintsu käsitööd. Vastukingina saime käsitöömeistritelt tükikese Kõpu tuleornist ja hiiv keele raamatu pühendusega „Tarkus sünnib kaasa, lollusi õpitakse“ (vene vanasõna).

Tore on lõpetada Jaanus Kõrva (Küla Karla) luuletuse „See on jo muusika“ viimase salmiga: *Mes ma sii ekki rohkem änam ploda, ähk saidki natust muistust juure ka, et mede keel äi ole mette loba, vaid nenda mõnus, jüstkud muusiga.*

Klaverit mängib Aino Reemann.

Lauka koolipere esinemas.

Koolisport

Lauatennises võidutses Kehtna põhikool

Laine Rokk

Maakonna koolinoorte lauatennise võistkondlik võistlus toimus Valtus 10. märtsil. Osales kolmest koolist 6 võistkonda, kokku 16 koolinoort. Peakohtunikuna tegutses Kalju Kalda.

1.-5. klass

1. Kehtna PK (Allan Zubov, Albert Mäevälja, Keidi-Kaisa Liik)

2. Rapla VG I v (Janar Loo-rents, Andrias Assin, Mariette Mikkus)

3. Rapla VG II v (Andri Laak,

Ronni Richard Rütsson)

6.-9. klass

1. Kehtna PK (Tanel Toomla, Heiki Vaabel, Helina Vaikla)

2. Märjamaa G (Hendrik Kuhi, Roland Luhaväli, Romi Buusmann)

3. Rapla VG (Erich-Raimond Stepanjuga, Sten-Kennet Maalinn)

Tütarlaste osavusharjutus:

1.-5. klass: Mariette Mikkus, Rapla VG I v

6.-9. klass: Helina Vaikla, Kehtna PK

TV 10 olümpiastarti juhivad Kohila gümnaasium ja Eidapere kool

Laine Rokk

Koolinoorte TV 10 olümpiastardi III etapp toimus 14. märtsil Kohilas. Kolmandal etapil osales 5 kooli kokku 27 koolinoorega. Sellel etapil ei ole alasid noorema grupi tütarlastele.

TV 10 OS sari toimub kahele vanuseklassile, kokku on neli etappi ja mitmevõistlus. Võistkondlikku arvestusse lähevad igalt etapilt iga ala parema võistleja punktid.

Vanem grupp (2003-2004)

Emely Randma, Kohila G, kõrgus 1.35
Brit Maripuu, Kohila G, kuul 8.50

Rico-Reandro Grupmann, Eidapere, kõrgus 1.45 (I-II koht)
Aldo Pärn, Järvakandi, kõrgus 1.45 (I-II koht); kuul 9.37

Noorem grupp (2005 ja hiljem sündinud)

Rasmus Piisang, Kohila G, kaugus 4.97; teivas 2.00

Võistkondlikus punktiarvestuses juhib esimese kolme etapi järel gümnaasiumidest Kohila G 9629 punktiga ja põhikoolidest Eidapere kool 8129 punktiga.

Võistluse neljas etapp on 11. mail Kohilas, aga III etapi vabariiklik finaali 1. aprillil Võrus.

Osalesid ainult suured koolid

Laine Rokk

Maakonna koolinoorte võistlusel „Tähelepanu, start!“ osalesid 4 kooli võistkonnad ehk 78 õpilast.

Võistlus koosneb teatevõistlustest, mis näidatakse ette kohapeal. Võistluse teeb keeruliseks see, et osalevad eri vanuses õpilased: 2.-5. klass, igast klassist 2 tüdrukut ja 2 poissi.

Maakonna paremusjärjestus:
Suured koolid (2.-5. kl õpilaste arv rohkem kui 96)

1. Kohila G

2. Rapla VG

3. Märjamaa G

Edasipääsu vabariigi poolfinaali tagas Kohila G, poolfinaal tuleb Paides.

Väikesed koolid (2.-5. kl õpilaste arv kuni 96)
Sellel aastal ei olnud osalejaid.

Vesiroosi gümnaasium võitis saali jalgpallivõistluse

Laine Rokk

Koolinoorte 10.-12. klasside saali jalgpallivõistlus toimus Kohilas 14. märtsil. Osales 4 kooli kokku 31 koolinoorega.

1. Rapla VG (Ken Krister Maalinn, Artur Lindegren, Egert Tutt, Markus Gross, Antero Raismaa, Silver David Iling, Karel Pärn, Hendrik Väli, Revo Roosaar, õp Risto Ütsmüts)

2. Kohila G (Karl-Erik Prunt, Daniel Vlasjuk, Grant Tristan Kummer, Don Eric Laane, Egert Tähe, Marek Kuller-kupp, Eero Välik, Marten Põldmets, õp Leo Hansar)

3. Märjamaa G (Kaarel Kõuts, Kevin Aamer, Fred Kotka, Carl-David Randviir, Markus Lapolainen, Robin Stef Luhtaru, Marcus Reinhold Salumäe, esindaja Andres Elmik)

Helesinistes särkides Raplamaa JK lõi oluliselt rohkem võimalusi, kui mänguskoorist paistab. Väravasleidis neist tee ainult üks.

Foto: SIIM SOLMAN

Raplamaa JK alustas hooaega magusa võiduga

Pärast eelmise aasta edukaid esitusi Eesti meistrivõistluste kolmandas liigas alustas Raplamaa JK uut hooaega aste kõrgemal ehk teise liiga lõuna-lääne piirkonnas. Esimeses mängus mindi vastamisi Türi Ganvix JK-ga ning saadi võitluslik ning magus 1:0 võit. Kohtumise ainus tabamus sündis Türi Ganvix JK kaitsja Raido Kanguri omaväravast.

Siim Jõgis

Pühapäeval, 19. märtsil Valtu kunstmuruväljakul toimunud kohtumist domineeris suuresti Raplamaa JK. Seis jäi küll 1:0, ent rohkem võimalusi skoori kasvatamiseks avanes just kodumeeskonnal. Mitmel korral veeres pall postist väga napilt mööda. Ka Türi meeskonnal olid oma võimalused, kuid Raplamaa JK väravavaht Rando Pajus ühtegi palli enda selja taha ei lasknud.

Mängu ainus värav löödi

juba kaheksandal minutil. Raplamaa JK poolkaitsja Kalev Kungla mängis end väljaku vasakul äärel vabaks ning andis tsenderduse vastaste värava alla. Lootuses olukord puhtaks lüüa sai Türi kaitsja Raido Kangur pea pallile vahele, kuid edasi lendas see väravasse ning nii oligi skoor avatud.

Esimese poolaja keskel avanes suurepärane võimalus Raplamaa JK-l lüüa ka kohtumise teine värav. Meeskonna kapten Alo Bärengrub murdis vastaste kasti ning püüdis kaitsjast mööda mängida, kuid Peteri Pajumets tõmbas ta kunstmurule pikali. Kohtunik näitas 11 meetri karistusslööki. Seda asus sooritama Teet Kallaste. Ta lõi palli parema alumise nurga suunas, kuid Türi väravavaht Jüri Karus suutis löögi tõrjuda üle otsa-joone. Järgnenud nurgalöögile sai pea vahele Bärengrub, kuid tema löök lendas väravapostist õige napilt mööda.

Veel kasutamata võimalusi

Juba kaks minutit hiljem oli Raplamaa JK-l uus võimalus skoori kasvatada. Kallaste pääses Türi väravavahiga üks ühe vastu, kuid ei suutnud temast mööda lüüa. Edasi

pörkas pall Kalev Kungla jalale, kelle löök napilt tühjast väravast mööda läks. Kui Raplamaa kõik oma esimese poolaja võimalused ära oleks kasutanud, võinuks seis ka 2:0 või 3:0 olla.

Teisel poolajal avanes häid olukordi veelgi. Kohe poolaja alguses luhtas ühe võimaluse Hendrik Väli. Mõned minutit hiljem tabas Kallaste löök posti. Tundus, et õhus on kaks võimalust – kas kodumeeskond lööb teise värava või külalised viigistavad. Ka Türi meeskonnal avanesid omad šansid mänguseis viigistada. Raplamaa JK kaitseliin ja väravavaht seisid siiski kindlalt. Eriti märkimisväärne oli sealjuures Eesti koondise endise mängija Alo Bärengrobi panus, kes ühtegi palli endast mööda ei lasknud.

Soovid ületasid hetkevormi

Raplamaa JK alustas kohtumist koosseisus Rando Pajus, Priit Põldmaa, Alo Bärengrub, Kalev Kungla, Ken Krister Maalinn, Hendrik Väli, Kaupo Kantsik, Teet Kallaste, Ravel Toome, Oliver Andres, Kristjan Nõulik. Teisel poolajal sekkusid vahetusest Tanel Oesalg, Tenno Samuel, Viljo Sinikas ja Raplamaa JK särgis

oma liigadebüüdi teinud Siim-Sten Palm. Eesti jalgpalli liidu andmetel oli kohtumisel 42 pealtvaatajat.

Raplamaa JK treener Lauri Möttus ütles, et hooaja alustamine võiduga lisab mängijatesse enesekindlust. “Selles liigas on hoopis teine tase,” ütles ta. Samuti meenutas ta seda, et Türi Ganvix JK-ga mindi vastamisi ka eelmisel aastal Eesti karikasarjas. Toona saadi 3:1 võit.

Pühapäevast mängu iseloomustasid Möttuse sõnul kõige paremini kasutamata jäänud võimalused. “Meie soovid ületasid hetkevormi,” sõnas ta. Enne mängu oli Raplamaa JK teinud koos neli trenni ning pidanud kolm treeningkohtumist.

Hooaja eesmärkidest rääkides sõnas Möttus, et suurem eesmärk on edasipääs Esiliiga B-tasemele. Realistlikumaks pidas ta siiski heitlust püsijäämise nimel ning soovi võtta tabeli keskosas võimalikult kõrge koht. Eesti meistrivõistluste teine liiga on jalgpallipüramiidis tugevuselt neljas liiga. Kõige tugevam on Premium liiga, millele järgnevad Esiliiga, Esiliiga B ning teine liiga. Järgmises voorus läheb Raplamaa JK võõrsil vastamisi Viljandi Tuleviku U21 meeskonnaga.

Pärnu Sadama vastu magus revanš ja seda lisaajal

Laupäeval, 18. märtsil kohtus Avis Rapla Sadolini spordihoo- nes Pärnu Sadama meeskonnaga. Alexela korvpalli meistriliigas kolmanda koha eest heitlevate meeskondade jaoks oli tegemist juba kuuenda omavahelise kohtumisega käesoleval hooajal, nendest kaks on toimunud Balti liigas ja neli koduses liigas. Viimased kaks neist on lõppenud suvepealinna meeskonna paremusega.

Rapla korvpallikool

Enne laupäevast kohtumist oli Avis Rapla kogunud meistriliigas 17 võitu ja 11 kaotust, Pärnu seevastu 15 võitu ja 13 kaotust. Etteruttavalt võib öelda, et mängust kujunes unustamatu lisaajaga thriller, mis jääb meelde kõikidele korvpallifännidele, kes mängu nii Sadolini spordihoones kui ka teleri vahendusel jälgisid.

Rapla esindusmeeskond alustas mängu tuttava algviisikuga, platsile jooksid Thomas van der Mars, Indrek Kajupank, Sven Kaldre, Martin Paasoja ja Domen Bratož. Meeskonda abistas vigastusest taastunud Rasham Suarez, kelle mängupaus venis oodatust pikemaks. Esimene veerand aeg kuulus külaliskorvpallimeeskonnale.

Rapla värkse täiendus Jito Kok (esiplaanil) korvi all võitlemas kunagise Rapla võõrleegionäri Domagoj Bubaloga, kes nüüd esindab Pärnu Sadamat.

Foto: SIIM SOLMAN

nale, kes vaatamata Rapla meeskonna tulihingelistele fännidele leidsid kiirelt oma mängurütmi. Edvinas Seskuse eestvedamisel (veerandajaga 9 punkti) võitsid pärnakad veerandaja 10 punktiga (25:15).

Teine veerand aeg mängupilti muutust ei toonud, Rapla meeskond ei suutnud kordagi vahet vähendada alla kuue punkti. Tekkis tunne, et igale Rapla korvile oli Pärnu meeskonnal lihtne ja resultatiivne

vastus. Poolajale mindi külaliste 7-punktilises eduseisus, 42:35. Poolajapausilt naastes lülitas Avis Rapla sisse järgmise käigu. Veerandaja 12 punktiga (26:14) võitnud raplakad toetusid peamiselt Martin Paasojale, kes ainuisikuliselt veerandajaga 12 punkti tõi. Viimasele veerandajale mindi vastu Avis Rapla viiepunktilises eduseisus 61:56!

Otsustava veerandaja esimestel minutitel suutis Avis

Rapla oma eduseisu kasvatada ning neli minutit enne normaalaja lõppu juhiti 10 punktiga. Tundus, et vajalik võit on kindel ning paljutahetud kolmas koht meistriliiga tabelis kindlam kui kunagi varem, kuid Pärnu meeskonna mängijad sellega ei leppinud. Seisult 76:66 vastasid Pärnu Sadama mängijad 17:7 spurdiga, mis mängu lisaajale viis. Palju ei jäänud puudu ka Pärnu meeskonna võidust, kuid rap-

lakate õnneks tabas Saimon Suti teele saadetud vise napilt pärast lõpusireeni.

Lisa aeg pakkus mängu kogu raha eest. Viis sekundit enne esimese lisaaja lõppu oli seis viigis 91:91, pall Rapla meeskonna valduses. Domen Bratož läbimurre lõppes möödaviskega, kuid raplakate õnneks oli mees õigel kohal Thomas van der Mars, kes palli korvi upitas. Lõpuks napp 93:91, kuid ülimalt vajalik võit.

Järgmine kodumäng peetakse Haapsalus. Miks?

Siim Jõgis

Avis Rapla järgmine mäng on laupäeval, 25. märtsil, kui Haapsalus Wiedemanni spordihoo- nes võõrustatakse Valga-Valka Maks&Moorits meeskonda. Põhjus, miks kohtumine just Haapsalus peetakse, on hooaja alguses sõlmitud kokkuleppedes.

Enne käesolevat hooaega leidis Avis Rapla uue toetaja, Haapsalu firma EstTrans Kaubaveod. Ühe osana kokkuleppes pandi paika, et hooaja jooksul peab Avis Rapla ühe kodumängu Haapsalu publiku ees. Ka Eesti korvpalli liidu juhendis on ühe punktina sees, et iga Alexela meistriliiga meeskond peaks ühe kodumängu pidama neutraalsel pinnal. Puhtalt selleks, et populariseerida korvpalli asulates, kus kohalikku meistriliiga meeskonda ei ole.

Laupäevane kohtumine saab Avis Raplale olema ajalooline, sest esmakordselt peetakse kodumäng kusagil mujal, mitte Sadolini spordihoones. Rapla meeskond on varem Haapsalu Wiedemanni spordihoones küll mänginud, kuid mitte kodumänguna. Viimati käidi seal võistlemas eelmise aasta detsembris Eesti karikavõistlustel.

Kohila läheb püüdma neljandat järjestikust Eesti meistritiitlit

Siim Jõgis

Juba täna, 22. märtsi õhtul alustab Kohila VK/E-Service naiste võrkpalli Eesti meistrivõistluste finaalseeriat. Kolme võiduni peetavas seerias on Kohila vastaseks Tartu Ülikool/Eeden.

Kahe võiduni peetud poolfinaalides alistas Kohila 2:0 Tallinna Ülikooli ning Tartu Ülikool Eeden oli 2:1 üle TTÜ esindusest. Kolmel viimasel aastal on Kohila finaallivastane olnud TTÜ.

Kohila peatreener Peeter

Vahtra ütles, et naiskond on finaalmängudeks valmis. Tema sõnul on Eesti võrkpallile hea, kui Tartu toob finaaliheitluse pisut värskendust. "Tartu on teinud hea ja võitlusliku hooaja. Nad väärivad finaali kohta," sõnas Vahtra. Loomulikult on Kohila naiskonna eesmärk võtta neljas järjestikune Eesti meistritiitel.

Selge on see, et keegi finaali kaotama ei lähe. Samas ei tahtnud Vahtra välja ütelda eesmärki lõpetada finaalseeria juba kolme kohtumisega.

"Võtame ühe mängu korraga," ütles ta. Väga võimalik, et selle finaalseeria näol on tegemist viimaste kohtumistega, kus kodupublik saab näha Kertu Laaki Kohila võistlusvormis. Peatreener Vahtra sõnul on tal mitmeid pakkumisi välismaalt ning pärast hooaja lõppu peab Laak otsustama, kus mängijakarjääri jätkata.

Esimesest finaalkohtumisest ükski Kohila mängija vigastuse tõttu kõrvale ei jää.

Valtu spordimajas selgusid maakonna meistrid lauatenнисes

Siim Jõgis

Pühapäeval, 19. märtsil peeti Valtu spordimajas Rapla maakonna meistrivõistlusi lauatenнисes.

Meistrid selgusid meeste ja naiste üksikmängus ning meeste- ja segapaarismängus. Marika Kotka tuli 2017. aasta kolmekordseks Rapla maakonna meistriks, sest ta võitis naiste üksikmängu, paarismängu koos Maie Enniga ning segapaarismängu koos Kalju Kaldaga.

Mängudega tehti algust hommikul kella kümnest ning

need kestsid õhtul kella seitsmeni. Meeste üksikmängust võttis osa 29 lauatennististi, kellest osutus võitjaks Ivari Kindsigo. Esimeses ringis oli ta vaba ning seega tuli tal meistritiitli võitmiseks pida neli kohtumist. Kindsigole järgnesid teisest kuuenda kohani Veiko Ristissaar, Almar Rahuoja, Ants Hendrikson, Reimo Ristissaar ja Kalju Kalda.

Naiste üksikmängust võttis osa kümme mängijat. Esikuuiku moodustasid Marika Kotka, Aili Kuldkepp, Ene Laur, Kaie Nurmsalu, Maie Enni ja Malle Miilmann. Segapaarismängu (kokku kümme paari) esikolmiku moodustasid Marika Kotka – Kalju Kalda, Aili Kuldkepp – Riho Strazev ja Piret Burmeister – Allar Oviir.

Naiste paarismängus osales viis paari. Esikoha võitsid Marika Kotka – Maie Enni. Teised olid Aili Kuldkepp – Ene Laur ja kolmandad Piret Burmeister – Kaie Nurmsalu. Meeste paarismängu kaheteistkümnest paarist saavutasid esikoha Veiko Ristissaar – Reimo Ristissaar. Neile järgnesid Kalju Kalda – Ants Hendrikson ja Almar Rahuoja – Allar Oviir.

Halje Uus!

Olgu sõnad lihtsad ja soojad,
sulle tänase õnne toojad.
Olgu sul alati tugevat närvi,
silmade soojust ja rõõmude värvi.

Õnnitleme!

Raplamaa Sõnumid

OSTETAKSE

Vanametalli kokkuost Raplas
Järna 2. E-R 9-17, L-P 10-14.
Tel 5818 8986 www.rauaspets.ee

Vanametalli kokkuost Agrovaru
territooriumil E-R 9-17, L 9-14.
Tel 505 8637, www.feralmet.ee

auto kuni 1000 €. Tel 5819 0200

Metsavara OÜ ostab metsamaad
ning raieõigust kogu Eestis. Pak-
kumised oodatud! Tel 528 8784
www.metsavara.ee

metsakinnistuid ja kasvavat
metsa. Tel 502 4895;
info@pajakapuit.ee

OÜ ETEST PR ostab põllu-
ja metsamaad. Tel 504 5215,
514 5215, info@est-land.ee

Tähtede taga koidab Sul
taevas,
vaikne lootus
Sul täide seal läheb...

Südamlik kaastunne
Virvele
kalli venna

TÕNU MIKIVERI

kaotuse puhul.

Kuusiku memmed

Avaldame kaastunnet
Virve Rõigasele venna

TÕNU MIKIVERI

surma puhul.
KÜ Ira Viis elanikud

Avaldame kaastunnet
Peetritele kalli

EMA

kaotuse puhul.
Maldur, Ulvi ja Malle

Südamlik kaastunne
Peetritele perega armsa
EMA
surma puhul.

Harri, Jaune, Ivo,
Küllil, Ain ja Ive

Südamlik kaastunne
Eda Vahtrele perega

EMA

surma puhul.
Veera ja Jüri

Avaldame kaastunnet
Vello Viltokile kalli
EMA
surma puhul.

Töökaaslased
Warmestoni tehast

Avaldame kaastunnet
Peetritele kalli
EMA
kaotuse puhul.

Allied Timber OÜ
kollektiiv

Südamlik kaastunne
Krista Nurgale
ja tema lähedastele kalli
EMA
surma puhul.

Töökaaslased SEB Pangast

Avaldame kaastunnet
Ennale, Peetritele, Vellole
perega kalli
MILVI VILTOKI
surma puhul.
Diana, Andrus, Janika,
Toomas, Ülle, Ain

Mälestame kauaaegset
majanaabrit

SALME TREIMAD.

Avaldame kaastunnet
omastele.

Järvakandi Rahu 9
elanikud

On katkenud elutee...

Teatame kurbusega, et meie
hulgast on lahkunud

HILLAR LUIGE
11. IX 1930 – 15. III 2017

Leinab poeg Vahur perega

Südamlik kaastunne Linda
Mikkusele lähedastega venna

HILLAR LUIGE

kaotuse puhul.

Aili ja Nikolai

Elus palju suutsid anda,
aga nüüd on rahunud
lõppenud su rännutee...

THEODOR PALUSALU
9. VI 1928 – 16. III 2017

Leinavad lapsed
ja lapselapsed peredega

Ärasaatmine 23. märtsil kell
13 Pärnamäel

Sõnad liigsed kõik,
ainult vaikida võib...

Avaldame kaastunnet
lastele ja lastelastele

MILVI VILTOKI

surma puhul.

Perekonnad Michelson,
Dupikovid, Vainu, Raba

Me siudames Sa ikka elad,
jääd mõttes meie keskele...

Armast klassiõde

AINO KALDAT

mälestavad kaaslased
Rapla Keskkooli 7. linnust.
Südamlik kaastunne
omastele.

MISS RAPLAMAA 2017

ALGUS 19.00
UKSED AVATAKSE 18.00
SAALI PÄÄSEB 18.30

Sooduspiletid

16.02.2017 - 14.03.2017 • Tavapilet 15€
Õpilane (kuni 19aastased k.a.) / pensionär 12€

Täispiletid

15.03.2017 - 31.03.2017 • Tavapilet 18€
Õpilane (kuni 19aastased k.a.) / pensionär 14€

Pileti hind 01.04.2017 • Tavapilet 20€
Õpilane (kuni 19aastased k.a.) / pensionär 15€
Koolieelikud (kuni 7aastased k.a.) tasuta, kui
istuvad saatja süles

Pileteid võimalik soetada Piletilevist, Rapla
Kultuurikeskusest, korraldajalt ja osalejalt

1. APRILLIL 2017
RAPLA SADOLIN
SPORDIHOONES

ESINEB TRAFFIC
ÕHTUT JUHIB
ROBERT KÕRVITS

Lisainfo: www.missraplamaa.ee

SPONSOR
STIPEND
REAL ESTATE
PEAJAHINNA DANEB VÄLJAJ
AQVA
HOTEL & SPA
KUUJUNDA JA TRÜKIB
adograaf

SiBelle
LUXURY BEAUTY
Rockstick
PRODUCTION
PANTHER BEAUTY

ICICAAI
TRILOBET
BesttransGrupp
TRADEHOUSE

HEPA
Aleksandra Samuel
BesttransGrupp
VITAMIN WELL

Prime Room
Mokai
norest
INTERNATIONAL

HG KURRE Bussid
KAISA SÖÖGITUBA
RAPLA KULTUURIKESKUS
VAHTRE FOTO
DUPLO
Sadolin
Sportihoone

AMBER
DISTRIBUTION KESKUS
FOTO OF ARTIST REINOLD KROOP

KAISA SÖÖGITUBA
RAPLA KULTUURIKESKUS
VAHTRE FOTO
DUPLO
Sadolin
Sportihoone

KAISA SÖÖGITUBA
RAPLA KULTUURIKESKUS
VAHTRE FOTO
DUPLO
Sadolin
Sportihoone

KAISA SÖÖGITUBA
RAPLA KULTUURIKESKUS
VAHTRE FOTO
DUPLO
Sadolin
Sportihoone

TEENUS

OÜ KÜLMALINE
Soojuspumpade remont, müük ja paigaldus, kodumasinade ja sõiduki kliimaseadmete remont.
Tel 5330 1720
www.kulmaline.ee

Bussiteenus 8 kuni 82 kohta.
Helista tel 5330 7447,
sivaauto2007@gmail.com

KAARDID ENNUSTAVAD 24 H.
Tel 900 1727, h. 1,09 €/min

Raamatupidamine, aruanded.
Tel 505 9669, info@holopoint.ee

Rehvivahetus Rapla linnas Jürna tn 2. Hinnad väga soodsad. Reh-vivahetuse aja saab broneerida tel 5818 8986

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968 või 5340 2068

Ohtlike ja suurte puude langeta-mine. Tel 517 5783

Katuste ehitus ja remonditööd. Tel 5391 5528

Katused, fassaadid ja viimist-lustööd. Tel 5352 9476 e-mail: mehitus@gmail.com

Mobiilne saekaatrienus ja halu-masinent. Tel 528 0616

Pottsepatööd. Ahjud, pliivid, kami-nad. Tel 554 3486 facebook.com/ reneahjud

Kutsetunnistusega pottsepp. Tel 5836 9820

Lõikan viljapuude oksi.
Tel 5568 8239 Enn

MÜÜAKSE

Kanarbiku talu müüb korralikku toorest lepu puud 30, 33, 38, 50, 60 cm. Vedu al 5 rm.
Tel 5373 7294

Telli soodsalt küttepuid!
Küsi hinda! Tel 5192 2723
Holmes&Meyers

Rapla Kütteäris puidu- ja turbabriketti, pelleteid, kamina-puid kotis. Vedu tasuta.
Tel 5563 6856

Toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €. Laotud puude tarne 10 ja 15 rm autoga, transport hinnas. Tel 502 4895

kuivi pakitud kütteklotse ja kami-napuid, pelleteid ning puidu- ja turbabriketti alusel. Vedu tasuta.
Tel 433 3130, 523 8503

tooreid halupuid 30-60 cm (lepp, must lepp, kask, saar) koos veoga. Tel 517 5783

Lõhutud ja saetud lepa küt-tepuud nii lahtiselt kui võrkkotis. Müüme ka puitbriketti. Vedu. Tel 516 6305

saunaahjusid, kaminaid, pliite. Soodsalt. Tel 505 4355

soodsa hinnaga talusealiha. Vajadusel tükeldame. Info tel 505 9151, 5354 3002

suitsuvorsti ja maasinki väike-hulgi, kohaletoomisega. Info tel 5196 2628 või 5351 7414

Tapamaja müüb emise lihake-hasid kohaletoomisega. Info tel 5351 7414

ehituslikku saematerjali, servamata lauda, lepalauda, ter-rassi-, voodri- ja põrandalauda. Pikkused 3-6 m. Laudade värvimine. Vedu tasuta.
Tel 528 2268

TÖÖPAKKUMISED

Loone Baar vajab baari rõõmsameelset ja kohusetundlikku **KLIENDITEENINDAJAT**.
Info tel 503 8876

Pakume Raplas tööd
LUKKSEPALE,
CE-kat AUTOJUHI
Eesti-Läti-Eesti ja Eesti-Saksa-Eesti ringil.

Pakume tööd põllutöö kogemusega
TRAKTORISTILE Vigala vallas.
Vajadusel elamispind. Tel 501 0618

Vajatakse
5 T EKSKAVAATORILE
JA KOPPLAADURILE JUHTI.
Töö Raplamaal, Märjamaal ja Läänemaal.
Vajalik oma sõiduvahend.
Helista tel 5635 0012

Vajatakse meessoost **ABITÖÖLIST**, võib ka osalise töökoormusega (loomad, tehnika).
Tel 5399 6830 või 5190 2879

Navator OÜ otsib **VAHESEINTE PAIGALDAJAT** (soovitavalt autojuhtimisõigusega).
Töö kogu Eestis. Tel 514 2161
janno.navator@gmail.com

LOOSIME AUHINDU!

Kui sa pole veel Raplamaa Sõnumite tellija, siis telli TOIMETUSEST leht vähemalt 6 kuuks ja OSALE LOOSIMISES!

Kampaania kestab kuni 31.03.2017

6 kuud 43.40 €
12 kuud 86.80 €

Tellida saab:

- tel 489 2130
- e-post: kuulutused@sonumid.ee
- www.sonumid.ee
- Raplamaa Sõnumite toimetusest: Viljandi mnt 6, Rapla (teisel korrusel)

RAPLAMAASõnumid

KINO

MÄRJAMAA KINO "HELK"
„Minu elu Tsukiinina“ (Prantsusmaa joonisilm, eesti keeles)
22. märts kl 15
23. märts kl 15.30
24. märts kl 15.30
„Kaunitar ja koletis“ (USA, 3D)
22. märts kl 16.30, 19
23. märts kl 19
„Kong: Pealuu saar“ (USA, 3D)
22. märts kl 21.20
„Kao ära“ (USA, alla 14aastastele keelatud)
23. märts kl 17, 21.20
„Koera elu möte“ (USA)
24. märts kl 17, 19
„Vastumürk tervisele“ (USA, alla 14aastastele keelatud)
24. märts kl 12
28. märts kl 16.30, 19
„Lego Batmani film“ (3D, USA joonisfilm, eesti keeles)
26. märts kl 15
„Lövi“ (USA-Austraalia)
26. märts kl 17
„T2: Trainspotting“ (UK, alla 14aastastele keelatud)
26. märts kl 19.15, 21.30
28. märts kl 21.30
„Minu pimekohting eluga“ (USA)
29. märts kl 17, 21.10
„Orkaan. Tuule odüsseia“ (Prantsusmaa 3D dokumentaal)
29. märts kl 19.10

JUURU RAHVAMAJA
„Jäneste kool: Kuldse muna valvurid“ (Saksamaa joonisfilm)
23. märts kl 13

MUUSEUM

JÄRVAKANDI KLAASIMUUSEUM
Püsiväljapanek „136 aastat Järvakandi klaasitööstust“
„Tindipotid ja -pudelid Järvakandi klaasimuseumi kogudest“
Muuseum avatud K, N, R kl 11-18 L 11-15, tel 518 2610 ja 5390 4677

MAHTRA TALURAHVAMUUSEUM
„Kooli Lugemise Raamat ehk jakobson“
Püsinäitus „Eesti talupoja elu 19. sajandil ja Mahtra sõda“
Muuseum avatud T-L kl 11-16

SILLAOTSA TALUMUUSEUM
„Velise vallavalitsuse tegemised aastatel 1918-1944 Rahvusarhiivi materjalide põhjal“
Püsinäitus „Märjamaa ja Vigala kihelkonna inimeste ning aja lugu“
Avatud E-P kl 10-17

HAGERI MUUSEUM
Püsinäitused „Maa-apteek“, „Kihelkonnakeskus Hageri“ (fotonäitus)
Avatud T, K, N kl 11-16, tel 5648 3828 või e-post virve.õunapuu@kohila.ee

KOOLITUS / LOENG

Noortemängude koolitus
Rapla avatud noortekeskus, 22. märts kl 9.30

Kõhutantsu lühikursus algajatele
Juuru rahvamaja, 23. märts kl 18.30

Viljapuude ja marjapöösaste kevadise lõikamise õpituba
Vana-Vigala rahvamaja, 25. märts kl 11

KONTSERT

Kevadkontsert-tantsuõhtu
Märjamaa rahvamaja, 24. märts kl 19

„Laulud – need võtame kaasa“: Kaarli Kooli mudilaskoori ja Kaarli koguduse noorteansambli kontsert
Kohila, Tohisoo mõis, 25. märts kl 12

Villu Talsi & Martin Mülleri kontsert
Kultuuriklubi Baas (Rapla, Tallinna mnt 5), 25. märts kl 12

Kalle Sepa ja Mikk Tammepõllu kontsert „Viirastus“
Varbola rahvamaja, 25. märts kl 19

NÄITUS

Eesti Teadusagentuuri rändnäitus “Leiutajad 2016”
Õmblussahtel - vanad õmblustarvikud
Anne Ummalase erakogust
Eesti tuntud inimesed - mälestusmedalid erakogust
Kehtna raamatukogu

Antonina Kersna isikunäitus „Tervendavad käed“
Kohila Tornigalerii (Viljandi mnt 1), avatud kiriku lahtioleku aegadel või leppida kokku tel 5623 0741

Kohila valla lasteaedade näitus
Kohila raamatukogu

Haapsalu sallide näitus. Liina Langi uued koemustrid
Väike keraamikanäitus „Papagoid“
Märjamaa gümnaasiumi 8.-9. klassi õpilaste meisterdatud laevade näitus (lastekogus)
Aliise Matsalu keraamikanäitus (lastekogus)
Märjamaa naiste portselanimaali näitus
Märjamaa valla raamatukogu

Loodusfotode näitus „Animalia“
Märjamaa rahvamaja Ly galerii

Raikküla jahiseltsi trofeede näitus
Raikküla kultuurikeskus, näituse külastamiseks helistada tel 516 0783

Anne Vasara maalid ja vitraažid (saalis)
Kaunimad Eesti raamatud (vitriinis)
Rapla keskraamatukogu

Ahto Laadoga maalid
Rapla kultuurikeskuse Rütmani galerii

Kaido Haageni fotonäitus “Raudtee(ta)jaamad
Rapla vallamaja II korrus

Jaak Kadarik „Ilmutatud ilmutused“
Rapla riigimaja fuajee

Raplamaa laste ja noorte kujutava kunsti näitus "Oma silmaga 2017"
Kehtna kunstide kool

MITMESUGUST

Eesti autorite laste- ja noorteraamatute illustratsioonide konkurss „Mina näen nii“
Täpsem info <http://www.raplakrk.ee/>

Laste ja noorte loovtantsulaager
Juuru rahvamaja, 21.-22. märts algusega kl 9

Juuru käsitöötoa kokkusaamine
Juuru rahvamaja kaminasaal, 22. märts kl 10

Töötoad: Mood Board
Rapla, Loo 14, 22. ja 23. märts algusega kl 11

Doonoripäev
Märjamaa rahvamaja, 23. märts kl 10-14.30

Esimene Raplamaa ATH-tugigrupi kohtumine
Kellukese lasteaed (Rapla, Palli 3), 23. märts kl 18

Rahvakoosolek haldusreformi teemadel
Kuimetsa rahvamaja, 23. märts kl 19

Kohviõhtu. Kohtumine Artur Talvikuga
Raikküla valla vabaajakeskus (Lipa koolimaja), 23. märts kl 19

Naistele: Maarjapäeva tähistamine
Juuru rahvamaja, 25. märts kl 6

Märtsiküüditamise mälestushetk
Märjamaa kirik, 25. märts kl 6

Peoõhtu. Mängib Polen Bänd
Haimre rahvamaja, 25. märts kl 21

Pühapäeva päraselõuna: „Tervitame kevadet“
Raikküla kultuurikeskus, 26. märts kl 14

Haridusprogramm lastele „Punamütsike ja 7 põialpoissi“
Märjamaa rahvamaja, 27. märts kl 10, 11.30, 13
Rapla vallavalitsuse avalik istung: Staadioni kinnistu projekteerimistingimuste andmine
Rapla vallavalitsus (Viljandi mnt 17), 27. märts kl 16

Vestlusõhtu „Mõtleme korvpallist – üle ja ümber, seest ja väljast“
Kultuuriklubi BAAS (Rapla, Tallinna mnt 5), 29. märts kl 18.30

Matk Lennart Meri 88. sünniaastapäeva tähistamiseks
Vigala vald, Vanamõisa, 29. märts kl 18.30

SPORT

Väikesed karikavõistlused jalgpallis: Raplamaa JK vs Maardu United
Valtu kunstmuruväljak, 22. märts kl 19

Avatud võistlus squashis
Rapla, Sadolini spordihoone, 25. märts kl 11 (naised) ja 26. märts kl 11 (mehed)

Lauatennise seeriavõistluse VI etapp Järvakandi valla karikatele
Järvakandi kool, 26. märts kl 10

Raplamaa saalihoki KV 8. etapp
Rapla, Sadolini spordihoone, 26. märts kl 11

Eesti MV võrkpallis naistele, I liiga: Kohila VK/E-Service vs Saaremaa/Kuressaare
Kohila spordikompleks, 26. märts kl 13

TU14-klassi Eesti MV korvpallis: Rapla Korvpallikool vs Puiga APS
Rapla korvpallikool, 26. märts kl 13

Rapla maakonna koolinoorte MV paarisvõrkpallis B-vanuseklassile
Kohila spordikompleks, 28. märts kl 11

KIRIKUTEATED

EELK RAPLA MAARJA-MAGDALEENA KIRIK
Paastumaarjapäeva jumalateenistus koos 1949. aasta küüditamisohvrite mälestamisega
25. märts kl 12
4. paastuaja pühapäeva armulauaga jumalateenistus
26. märts kl 12

EELK JÄRVAKANDI PAULUSE KIRIK
Paastumaarjapäeva jumalateenistus koos 1949. aasta küüditamisohvrite mälestamisega
25. märts kl 15

EELK KEHTNA PEETRI KIRIK
Armulauaga jumalateenistus
26. märts kl 15

Ootame teateid sündmuste kohta iga nädala reedeks meiliaadressil kuulutused@sonumid.ee.
Tel 489 2130. Järgmine "KUHU MINNA" ilmub 29. märtsi lehes.

Eesti autorite laste- ja noorteraamatute illustratsioonide konkurss „Mina näen nii“

Ingrid Teder ja Kristel Murel,
Rapla keskraamatukogu lastetöö spetsialistid

Rapla keskraamatukogu korraldab 9-26-aastastele lastele ja noortele raamatuillustatsioonide konkursi, mis on pühendatud laste- ja noortekultuuri aastale „Mina ka!“.

Ootame looma oma nägemusega illustratsioone meie valitud raamatutele. Raamatute nimekiri on üleval Rapla keskraamatukogu veebilehel www.raplakrk.ee.

Soovitame sellest valikust teos(ed) läbi lugeda, inspiratsiooni ammutada ja fantaa-

sial lennata lasta. Vanuserühmade raamatud on üldiseks lähtealuseks, mitte rangeks järgimiseks: nii gümnaasiumiõpilane kui ka 26-aastane noor võivad julgelt teha pilte lasteraamatule. Teose valikul palume siiski jääda selle loetelu piiresse.

Illustratsioonid võib teha vabalt valitud tehnikas ja tööd tuleb esitada A3 formaadis. Ühe inimese esitatud tööde arv, samuti kujundatavate raamatute hulk ei ole piiratud.

Illustratsioone võtame vastu raamatukogu kojulaenutuses **1. aprillist kuni 15. maini**. Töö tagumisele küljele palume märkida kindlasti autori nimi, vanus,

aadress, telefoninumber ja selle raamatu pealkiri, mida pilt illustreerib.

Ootame just oma nägemusi ja plagiaadid ei lähe arvestusse.

Konkurss on kolmele vanuserühmale: 9-12, 13-16 ja 17-26.

Konkursi lõppedes valib žürii välja parimad tööd ja nendest pannakse Rapla KRK saali näitus, mis on üleval juunis ja juulis 2017.

Parimaid illustratsioonide autoreid tunnustatakse.

Ootame rohket osavõttu ja soovime teile lennukat fantaasiat!

NELJAPÄEV 23.03	REEDE 24.03	LAUPÄEV 25.03	PÜHAPÄEV 26.03	ESMASPÄEV 27.03	TEISIPÄEV 28.03	KOLMAPÄEV 29.03
ETV						
06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Isa Brown. Chedworthi Tsüklon 09.50 Terevisioon* 11.50 Pealtnägija* 12.40 Foodum (subtiitritega)* 13.45 Ees-ti lood. Elu kombinaadi keldris* 14.15 OP* 14.45 Ajavaod. Petserist ja pritsimeestest (ETV 2011) 15.15 Durrellid 16.05 Elu parim aeg. Lootusekiir 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Önne 13 (Eesti 2013) 17.45 Isa Brown. Chedworthi Tsüklon 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 20.00 Eesti lipp ümber Kuuba (Eesti 2016) 20.30 Komöödiasari ENSV. Back in the U.S S.R 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Kapital 22.10 Ml. Alternatiivid muusikas ja looduses 22.35 Muusikadokk Tšaikovski toimik: helilooja pihtimused 23.30 Üks koorilaul. Esimene kiri Ingile* 23.35 Ringvaade* 00.42 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Isa Brown. Lucia käsi 09.50 Terevisioon* 11.50 Suud puhtaks* 13.10 Kapital* 13.40 Ml. Alternatiivid muusikas ja looduses* 14.05 Muusikadokk Tšaikovski toimik: helilooja pihtimused 15.00 Üks koorilaul. Esimene kiri Ingile* 15.05 Eesti lipp ümber Kuuba 15.35 Teaduspalavik. Laborist väljas (ETV 2014)* 16.05 Draamasari Elu parim aeg. Töde 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Draamasari Önne 13 (Eesti 2013) 17.45 Draamasari Isa Brown. Lucia käsi 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 19.30 Komöödiasari Minu pere 20.00 Estraadisangarid 20.30 Rakett 69 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Kriminaalsari Öine administraator 22.25 Mängufilm Minu kuningas 00.25 Pealtnägija* 01.15 ERR.ee uudised	07.30 Lastesaated 08.30 Maša muinasjutud 08.40 Lola Pikk-kõrv 08.45 Must ja valge koer 08.50 Pörsas Peppa 09.00 Üks koorilaul. Laulja 09.05 Meie inimesed. Kamille* 09.30 Teaduspalavik 10.00 Maahommik 10.45 Önne 13 11.15 Pealtnägija 12.00 LIVEstonia 12.30 Estraadisangarid 13.00 Positiiv 13.10 Dallas. Usalda mind 13.50 Armastus Berliinis. Kõik armastuse nimel 14.40 Midsomeri mõrvad. Midsomeri krahvkonna ballaad 16.10 Osoon* 16.40 Suud puhtaks* 18.00 ENSV 18.30 AK 18.40 Planeet Maa II. Päevikud 19.35 Islandi taluköök 20.05 Reisile minuga 20.30 Önne 13 21.00 AK. Ilm 21.20 Sport. Sport 21.35 Poldark 22.35 Noor inspektor Morse. Lõinapüha 00.05 Jalgpalli MM valikmängude 5. vooru tipp-hetked 00.30 Langus 01.31 ERR.ee uudised	07.30 Väike kummitus Laban 07.35 Väike prints 08.00 Peeter Pikk-kõrv 08.15 Priit ja Prääks 08.25 Hiir Hops 08.35 Zorro seiklused 09.00 Tähenamisi 09.05 Prillitoos 10.00 Hommik Anuga 11.15 Islandi taluköök 11.40 Planeet Maa II. Päevikud 12.35 Minu kuningas 14.35 Noor inspektor Morse. Lõikuspüha 16.05 Poldark 17.05 Estraadisangarid 17.35 Reisisari Reisile minuga 18.00 Rakett 69* 18.30 Aktuaalne kaamera 18.40 Ajavaod. Uppunud Eestis. "Jossif Stalin" ja "Karl Marx" 19.15 Kuladne 3 (ETV 1998) 19.30 Kriminaalsari Hercule Poirot. Kellad 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm. Nädal 21.40 Sport. Sport 22.00 Kriminaalsari Langus 23.00 Armastus Berliinis. Kõik armastuse nimel (Saksa) 23.50 Draamasari Dallas. Usalda mind 00.33 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Isa Brown. Kotkas ja hakk 09.50 Terevisioon* 11.50 Maahommik* 12.35 Oma kodu (ETV 2016) 13.05 Hommik Anuga* 14.20 Teaduspalavik. Laborist väljas (ETV 2014)* 14.55 Rakett 69* 15.20 Novaator* 15.30 Teadus kolme minutiga. Metsiku pärm metsikus ja kultuuripärm kultuursus (ETV 2016) 15.35 LIVEstonia 16.05 Draamasari Elu parim aeg. Eksimus 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Draamasari Önne 13 (Eesti 2013) 17.45 Draamasari Isa Brown. Kotkas ja hakk 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Teatriauhindade gala Ugala teatris 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Välisilm 22.15 Välisilma dokk Rumeenia suurpuhastus 22.10 Draamasari Durrellid 22.55 Plekktrumm* 23.40 Ringvaade* 00.43 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Isa Brown. Karmiinpunane sulg (Father Brown, Inglise 2017) 09.50 Terevisioon* 11.50 Tähenamisi. Reformatsioon 500* 11.55 Prillitoos (subtiitritega)* 12.50 Välisilm* 13.25 Suusaajakiri* 13.55 Vana aja asjad. Kohvikud, restorandid ja klubid (Eesti 2004) 14.10 Kriminaalsari Midsomeri mõrvad. Midsomeri krahvkonna ballaad 15.40 Reisisari Reisile minuga. Ljubljana* 16.05 Draamasari Elu parim aeg. Oige koht 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Önne 13 (2013) 17.45 Draamasari Isa Brown. Kõige pisemad asjad 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 20.00 Foodum 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Kirjandusministeerium 22.10 Draamasari Durrellid 22.55 Plekktrumm* 23.40 Ringvaade* 00.49 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Isa Brown. Karmiinpunane sulg (Father Brown, Inglise 2017) 09.50 Terevisioon* 11.50 Plekktrumm* 12.30 Teatriauhindade gala Ugala teatris* 14.35 Kriminaalsari Hercule Poirot. Kellad (Agatha Christie's Poirot, Inglise 2009)* 16.05 Draamasari Elu parim aeg. Puudus (The Time of Our Lives, Austraalia 2013) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.10 Draamasari Önne 13 (Eesti 2013) 17.45 Draamasari Isa Brown. Karmiinpunane sulg (Father Brown, Inglise 2017)* 18.30 Aktuaalne kaamera 18.55 Ringvaade 20.00 Pealtnägija 20.45 Novaator 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Suud puhtaks 23.00 Eesti lood. Põrgu Indias 23.30 Komöödiasari Minu pere (My Family, Inglise 2003) 00.00 Ringvaade* 01.05 ERR.ee uudised

ETV 2						
07.00 Lastesaated 08.45 Rüütel Rooste 09.00 Kaunitar ja koletis 10.30 Ringvaade* 11.35 Elu parim aeg 12.30 4x4 13.00 Eesti muusikaviideod 13.29 ERR.ee uudised 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Hiir Hops 16.00 Lastetuba 16.15 Kiisud, edasi! 16.20 Kosmoselendurid 16.30 Väike prints 16.55 Pörsas Peppa 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.25 Väike printsess 17.35 Priit ja Prääks 17.50 Vahva Roosi 18.00 Kiisu Miisu seiklused 18.10 Robin Hood 18.25 Dimitri ja sõbrad 18.30 Lastetuba 18.50 Papist poisid 18.55 Tantsuakadeemia 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Vladivostok 19.50 Illus maa 20.00 AegRuum 20.55 Arktikast Antarktikasse 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Fargo 22.40 W1A 23.10 Eesti Top 7 00.00 dok Võõras paradisis 01.18 ERR.ee uudised	07.00 Lastesaated 08.35 Dimitri ja sõbrad 08.40 Papist poisid 08.45 Kosmoselendurid 09.00 Tüdruk, kes hüppas läbi aja 10.35 Ringvaade* 11.40 Elu parim aeg 12.35 8 mm ELU 13.05 Eesti muusikaviideod 13.33 ERR.ee uudised 14.45 Koolitants 2017 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Maša muinasjutud 16.00 Lastetuba 16.15 Kosmoselendurid 16.30 Väike prints 16.55 Pörsas Peppa 17.00 Karusmarjad looduses 17.25 Mina ja Miia 17.45 Mukk ja Tšavapa 18.00 Zorro seiklused 18.20 Must ja valge koer 18.30 Lastetuba 18.45 Papist poisid 18.50 Lola Pikk-kõrv 18.55 Tantsuakadeemia 19.20 AK (vk) 19.30 Ajavaod. Ärimehed 20.00 Näitleja Joller 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Avameelsete kõneluste õhtu 23.25 Plekktrumm* 00.10 Fargo 01.15 ERR.ee uudised	09.00 Kolmik Odini kulla jahil 09.25 Pörsas Peppa. Kevad 09.30 Laulukarussell 2017. Finaal* 11.00 Eesti lood. Zoonpark* 11.30 Ahvide maailm. Meie nutikad sugulased 12.20 Kinoklassika Rashomon (Jaapani 1950)* 13.50 Mägede kuningad (2016)* 14.20 Jalgpalliklubi Rwanda (Hollandi 2013)* 15.15 Võitmatu meeskond (Hispaania/Argentina) 17.00 Lastefilm Suur pähklirööv 18.25 Džungliraamat. Lenda ära 18.35 Lammast Shaun 18.45 Jalgpalli MM valikmäng. Kypros – Eesti 19.45 Aktuaalne kaamera (viipekeeles) 19.55 Jalgpalli MM valikmäng. Kypros - Eesti jätkub 21.00 4x4. Kasahstan ja Kõrgõzstan 21.30 Elu allpool nulli. Üksi külmas ja pimedas 22.15 Vladivostok (Eesti 2016)* 22.40 Iberofest esitleb. Paulo Coelho lugu 00.32 ERR.ee uudised	09.00 Suur pähklirööv 10.20 Väike printsess 10.35 Karusmarjad metsikus looduses 11.00 Näitleja Joller 12.25 Plekktrumm* 13.10 Miss Saaremaa 14.00 Kõrgelt Kodeeritud Kolmik 14.50 Imetegija võlg (1984)* 15.10 Küljetuul (1983)* 16.15 Hind (1978)* 17.00 Kolmik Odini kulla jahil 17.25 Pörsas Peppa 17.30 Buratino tegutseb jälle. Muusikakoolis 18.00 Koolitants 2017 18.45 Piip ja Tuut teevad pannkooke 18.55 Zorro seiklused 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Suusaajakiri 20.00 Tee-maõhtu. Meenutades Robert Gutmanit. Kommentaare Ees-ti filmile 20.10 Keskpäevane praam (1967) 21.25 Püha Katariina pöörane öhtusöömaaeg (1985) 23.15 1979 (1993) 23.45 Kõverpeegli klassikat. Dentaalne või mentaalne (1986) 00.05 Kulla tuli (1997) 00.49 ERR.ee uudised	07.00 Animasarjad 08.40 Priit ja Prääks 08.50 Džungliraamat 09.00 Ringvaade* 09.35 Ees-ti lood 10.05 Elu parim aeg 11.00 Kodus 12.40 Suusaajakiri* 13.11 ERR.ee uudised 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Maša muinasjutud 16.00 Lastetuba 16.15 Mis? Miks? Kuidas? 16.20 Vahva Roosi 16.30 Oktonaudid 16.40 Džungliraamat 16.55 Pörsas Peppa 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.25 Kati ja Mimmu 17.35 Džungliässad 17.45 Sammalhammas 18.00 Zou 18.10 Susapusa Okidus 18.25 Mesitaru 18.00 Kiisu Miisu seiklused 18.10 Robin Hood 18.25 Dimitri ja sõbrad 18.30 Lastetuba 18.45 Jalgpalli maavõistlus. Eesti – Horvaatia 19.45 AK (viipek) 19.55 Jalgpalli maavõistlus jätkub 21.00 W1A 21.30 Kultuuriuudised 21.35 4x4 22.05 dokkaader Joanna 22.45 Kodus 00.32 ERR.ee uudised	07.00 Lastesaated 08.40 Mily murrab pead 08.50 Oktonaudid 09.00 AegRuum 09.55 Illus maa 10.05 Elu parim aeg 11.00 Plekktrumm* 11.45 Protsess 13.45 Eesti muusikaviideod 14.13 ERR.ee uudised 15.30 Tantsuakadeemia 15.55 Väike kummitus Laban 16.00 Lastetuba 16.15 Mis? Miks? Kuidas? 16.20 Vahva Roosi 16.30 Oktonaudid 16.40 Džungliraamat 16.55 Pörsas Peppa 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.25 Kati ja Mimmu 17.35 Džungliässad 17.45 Vahva Roosi 18.00 Kiisu Miisu seiklused 18.10 Robin Hood 18.25 Dimitri ja sõbrad 18.30 Lastetuba 18.45 Jalgpalli maavõistlus. Eesti – Horvaatia 19.45 AK (viipek) 19.55 Jalgpalli maavõistlus jätkub 21.00 W1A 21.30 Kultuuriuudised 21.35 4x4 22.05 dokkaader Joanna 22.45 Kodus 00.32 ERR.ee uudised	07.00 Lastesaated 08.35 Dimitri ja sõbrad 08.40 Lola Pikk-kõrv 08.45 Oktonaudid 09.00 Ringvaade* 10.05 Elu parim aeg 11.00 Arktikast Antarktikasse 11.35 Eesti TOP 7* 12.25 Tüdruk, kes hüppas läbi aja 14.00 Iluuisutamise MM Helsingis. Naiste lühikava 16.35 Hiir Hops 16.45 . Mängime unenägid* 17.00 Mõmmi aabits 17.25 Väike printsess 17.35 Peeter Pikk-kõrv 17.45 Sammalhammas, kus sa oled? 18.00 Zou 18.10 Susapusa Okidus 18.25 Mesitaru 18.30 Lastetuba 18.45 Päev, kui Henri kohtas...? 18.55 Tantsuakadeemia 19.20 AK (viipek) 19.30 8 mm ELU 20.00 Eesti lood 20.30 Maastiku muistrid 21.00 Iluuisutamine. Paarisõidu lühikava 22.00 Kultuuriuudised 22.05 Iluuisutamine jätkub 22.25 Isamaaline mees 00.30 Lootuse päevad 01.30 ERR.ee uudised

KANAL 2

06.10 Meie Charly. Pesast välja **07.00** Tom ja Jerry **07.25** Chaplin ja sõbrad **07.35** Mr Bean **08.00** Reporter* **09.00** Purunenud elud **10.00** Armastuse maitse **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Pilvede all. Albert palub Inna käitumise pärast vabandust. Andres on Liinaga ootamatult avameelne **12.30** Suur lotokolmapäev - Roosi-de sõda **13.30** 112 - saatuslik hetk **14.00** Meie Charly. **15.00** Küladekteiivid **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Meie aasta Austraalias. Hammas hamba vastu **20.30** Kaks Kanget Kagu-Aasias **21.30** Kuum jälg. Memmetapja **22.30** Mf 10 000 eKr **00.45** Mf Väikse ookeani võitlus **03.00** Reporter **03.50** Tantsi, kui oskad **05.20** Eetriapsud 2015 **05.30** Põhi ja lõuna

06.10 Meie Charly **07.00** Tom ja Jerry **07.25** Chaplin ja sõbrad **07.35** Mr Bean **08.00** Reporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Armastuse maitse **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Kaks Kanget Kagu-Aasias **12.30** Kuum jälg. Memmetapja **13.30** Meie aasta Austraalias. Hammas hamba vastu **14.00** Meie Charly. Eksitused-segadused **15.00** Küladekteiivid. Ohtlikud afäärid **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **19.55** Kuldvillak **20.30** Roaldi nädal. Abielus moslemiga **21.30** Nädalalõpp Kanal 2ga **23.00** Köök **23.35** Mf Saakal Carlos **02.40** Mf 10 000 eKr **04.30** Reporter **05.20** Eetriapsud 2015 **05.30** Põhi ja lõuna. Simay ähvardab Zeynepit, et too tema mehest eemale hoiaks.

06.10 Killerkaraoke **07.00** Saage tuttavaks **07.30** Warneri multimaania **08.00** Top Shop **08.15** Warneri multimaania **09.05** Kuldvillak **09.40** 112 - saatuslik hetk **10.10** C-Komando*. Sel korral vajavad lahendamist kaks äärmiselt pingelist konflikti **10.40** Hooaeg **11.30** Rooli võim **12.00** Naabriplika. Isad ja libaisad **13.00** Roaldi nädal. Abielus moslemiga **14.00** Radar **15.00** Kodutunne **16.00** Siberi võmm. **17.00** Rosamunde Pilcher - Valentine'i suudlus **19.00** Reporter+ **19.35** Galileo **21.05** Meie aasta Austraalias. Hammas hamba vastu **21.35** Sajandi valitsejanna. Kösem ei luba Halimel tänu Dilrubale Mustafaga enam kohtuda **23.40** Mf Kindlasti... võib-olla **01.55** Mf Saakal Carlos **04.35** Nädalalõpp Kanal 2ga **05.45** Reporter+*

06.10 Roaldi nädal. Abielus moslemiga **07.00** Tütardega metsikus looduses **07.30** Galileo **09.00** Alvin ja koopao-ravad **09.30** Meie aasta Austraalias. Hammas hamba vastu **10.00** Väikesed hiiglased **11.30** Nädalalõpp Kanal 2ga **13.00** Kaks Kanget Kagu-Aasias **14.00** Pilvede all. Mari ei kiida Indreku ja Mammu plaane heaks. Albert palub Inna käitumise pärast vabandust. Piret kohtub Erikuga ja sellel, mida mees plaanib, on valedad tagajärjed **15.00** Tütarlaps India smaragdiga **17.00** Rosamunde Pilcher. Kevadised maasikad **19.00** Reporter+ **19.35** Väikesed hiiglased **21.05** Ameerika talent **23.00** Mf Kuum pirukas 3. Pulmad **01.05** Mf Vastuhakk **03.25** Mf Ameerika rõöv **05.00** 112 - saatuslik hetk **05.30** Eetriapsud 2015 **05.40** Reporter+*

06.10 Meie Charly* **07.00** Tom ja Jerry **07.25** Chaplin ja sõbrad **07.35** Mr Bean **08.00** Reporter* **09.00** Purunenud elud* **10.00** Armastuse maitse* **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Väikesed hiiglased* **13.30** Kuldvillak* **14.00** Meie Charly **15.00** Küladekteiivid **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Köök **20.30** Kodutunne. Anu oli juba viie lapse ema, kui tõmmu noormehe meelitus uskuma jäi. Seda abielu Anu kahetseb, aga pesamuna sündi kindlasti mitte ja tema ainus eesmärk on oma lastele viimaks ometi turvaline kodu rajada **21.30** Naabriplika **22.30** Saage tuttavaks **23.05** Surmarelv **00.00** Kaks Kanget Kagu-Aasias **01.00** Galileo **02.15** Kuum pirukas 3. Pulmad **03.50** Reporter* **04.40** Radar* **05.30** Küladekteiivid*

06.10 Meie Charly* **07.00** Hubert ja Takako **07.25** Chaplin ja sõbrad **07.35** Zig ja Sharko **08.00** Reporter* **09.00** Purunenud elud* **10.00** Armastuse maitse* **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Naabriplika* **12.30** Kodutunne* **13.30** Saage tuttavaks* **14.00** Meie Charly **15.00** Küladekteiivid. Õnnetu surm. Lohmayeri võorastemajas leitakse noore tütarlapse surnukeha. Doktor Eckstein teeb kindlaks, et neiu pussitati, kuid mõrvarelvast pole jälgegi. Uurijad on veendunud, et tegu on kiremõrvaga **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Radar **21.00** Krimi **21.30** Siberi võmm **22.30** Mf Suur mäng **00.10** Mf Vastuhakk* **02.35** Subboteja **03.25** Reporter* **04.15** Tantsi, kui oskad **05.45** Tütardega metsikus looduses*

06.10 Meie Charly* **07.00** Hubert ja Takako **07.25** Chaplin ja sõbrad **07.35** Zig ja Sharko **08.00** Reporter* **09.00** Purunenud elud* **10.00** Armastuse maitse* **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Siberi võmm* **12.30** Radar* **13.30** Krimi* **14.00** Meie Charly **15.00** Küladekteiivid **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Suur lotokolmapäev - Roosi-de sõda **21.00** 112 - saatuslik hetk **21.30** Pilvede all. Kertu ja Andrese vahel on pinged, milles üks süüdistab Liinat ja teine Erikut. Mari korraldab ujumistrennis skandaali **22.30** C-Komando **23.00** Naistevangla **00.10** Kuum jälg. * **01.10** Surmarelv* **01.55** Must nimekirj **02.40** Siberi võmm* **03.30** Reporter* **04.20** Rooli võim* **04.50** Hooaeg* **05.30** Küladekteiivid*

TV3

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade: metallisandad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Prooviabieliu **12.50** Papad Mammad **13.50** Südameasi: Meeleseisund **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Sõidud **20.30** Kättemaksukontor: Surmav graatsia **21.35** Kolmeraudne **23.35** Weekender* **00.05** Konid. Jeffersoniani tiim uurib soost leitud naise säilmeid **01.00** Kodumaa: 13 tundi Islamabadis. Infokelk on kaugele ulatuvad tagajärjed. **02.00** Grey anatoomia: Miks mehed nii teevad **02.50** Weekender* **03.20** Kätemaksukontor **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade: metallisandad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Kätemaksukontor: Surmav graatsia **12.50** Kutsuge Cobra 11: Tellitud, näpatud, kohale viidud **13.50** Südameasi: Maa peale tagasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **19.55** Me armastame Eestit **21.30** Doktor Silva: Paras amps **22.30** Võimalik vaid Venemaal **23.00** Mf Jackass 3D **01.00** Mf Stonehearti vaimuhaigla. Haigla keldrid peidavad endas väga tumedat saladust **03.05** Hüpnosisöör **03.50** Doktor Silva: Paras amps* **04.35** Seitsmesed uudised **05.40** Südameasi: Maa peale tagasi*

06.30 Kirgede torm **07.25** Madagaskari pingviinid **07.50** McStuffs **08.15** Kuninglik akadeemia **08.35** Madagaskari pingviinid **09.00** Simpsonid: Mees, kellest sai õhtusöök **10.00** Hardi köök **10.30** Kalamehejutud Siberis **11.00** Nurgakivi **11.30** Naistesaade **12.00** Kätemaksukontor: Surmav graatsia **13.05** Doktor Silva: Paras amps* **14.05** Midsomeri mõrvad: Läänajõulude vaimud **17.55** Prooviabieliu **19.00** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **19.30** Animafilm Autod **22.00** Padjaklubi **23.00** Mf Ära lase mind minna **01.05** Mf Minu napa-kassad **02.50** Võimalik vaid Venemaal* **04.00** Dok Surmalend Alpides. 24. märtsil 2015 tõi kuuks Alpides alla reisilennuk 150 reisirajaga pardal **04.45** Nurgakivi* **05.10** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp

05.40 Kirgede torm **07.25** Madagaskari pingviinid **07.50** McStuffs **08.15** Kuninglik akadeemia **08.35** Madagaskari pingviinid **09.00** Simpsonid: Musk, kes langes Maa peale **10.00** Animafilm Autod **12.30** Sõidud **13.05** Me armastame Eestit* **14.45** Stop! **15.20** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **15.50** Midsomeri mõrvad: Õised kokkupõrked **18.00** Papad Mammad **19.00** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **19.30** Suure tähe väike **21.05** Hüpnosisöör **22.05** Mf Titetegu **00.10** Backstrom: Ma olen nüüd lind. Backstrom ja ta tiim uurivad Portlandi geikogukonna liikme mõrva **01.05** Kuidas mõrvast puhtalt pääseda: Laseme kõmu lendu **01.55** Midsomeri mõrvad: Läänud jõulude vaimud* Õised kokkupõrked* **04.55** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **05.25** Kirgede torm

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade: metallisandad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Suure tähe väike **13.20** Sõidud **13.05** Me armastame Eestit* **14.45** Stop! **15.20** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **15.50** Midsomeri mõrvad: Õised kokkupõrked **18.00** Papad Mammad **19.00** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **19.30** Suure tähe väike **21.05** Hüpnosisöör **22.05** Mf Titetegu **00.10** Backstrom: Ma olen nüüd lind. Backstrom ja ta tiim uurivad Portlandi geikogukonna liikme mõrva **01.05** Kuidas mõrvast puhtalt pääseda: Laseme kõmu lendu **01.55** Midsomeri mõrvad: Läänud jõulude vaimud* Õised kokkupõrked* **04.55** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **05.25** Kirgede torm

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade: metallisandad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Selgeltnäijate tuleproov **13.25** Kuuuurija* **13.50** Südameasi: Kallis kadunuke **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Kauga võib! **20.30** Suletud uste taga: Naistemehed abikaasa **21.30** Padjaklubi: Siseste ja väljaltingijad **22.30** Mängufilm **VICE 00.30** Kutsuge Cobra 11: Ahnus **01.30** Hawaii 5-0: Aeg ajalt **02.20** Cristela: Superfänn. Josh teeb tõsise prohokaka **02.45** Padjaklubi: Siseste ja väljaltingijad **03.30** Kauga võib! **03.55** Kuuuurija **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi: Kallis kadunuke

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade: metallisandad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Suletud uste taga **12.50** Padjaklubi **13.50** Südameasi: Ohtlikud sosinad **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Prooviabieliu **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Juurdlust viivad läbi sensitiivid **23.00** Kuuuurija **23.30** Sherlock New Yorgis: Vaatega tuba **00.35** Kalamehejutud Ameerikas **01.05** Top Geir **02.10** Saatanlikud koduabliised **03.00** Prooviabieliu **03.50** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi: Ohtlikud sosinad

Väärt Raplamaa Toote esinduspoes
23. ja 30. märtsil ja 6. ja 13. aprillil kella 19-21
lihavõttekaunistuste
meisterdamise töötuba
(heegeldame, koome, tikime)

Osalemiseks eelregistreerida
edykirjad@hotmail.ee
või 5649 2577.

Osalustasu 20 €
(sisaldab kõiki materjale,
valminud töö saab osaleja endale)

RAPLA KÜTTEKONTOR

MÜÜB LÖHUTUD LEPA KÜTTEPUID (25-60 cm, ka
võrkotis).
Müüme ka PUIDUBRIKETTI.

Hinnad soodsad!
Tel 516 6305

AllikaGrupp

pm
PRIIMO METS

OÜ Priimo Mets ostab:

- metsakinnistuid,
- kasvavat metsa,
- kasepakku, okaspuu palki,
- paberipuitu, küttepuid,
- võsa hakkeks.

Pakub:

- saematerjali,
- metsaveoteenust.
- kase küttepindu ja kase
kütteklotse bigbag kottides

Tel. 506 9966; 489 0696
E-post priimo.mets@priimo.ee

Metsakinnistute ja raide ost
(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpo-
teegiga koormatud metsakinnistud).
Aitame metsakavade koostamisel
ja paberite vormistamisel.

Tel 525 9788, harry@grundar.ee
faks 443 0376, Tehnika 15, Paikuse

AS Gadox vastuvõtt.
Jalalaba diagnostika, tallatoed,
ortopeedilised abivahendid
RAPLAMA HAIGLA SA
KABINET 18
30. MÄRTSIL kella 10-12
Eelneva registreerimisega
tel 650 1322

Kaasa võtta: abivahendi
kaart, arsti saatekiri, tavalapsel
eriarsti (ortopeed või perearst-
pediaater) saatekiri, pensionitun-
nistus, invaliidsustunnistus

AS Gadox, Türi 10c, Tallinn,
tel 650 1322
• info@gadox.ee •
www.gadox.ee

Hea METSAOMANIK!

OSTAME: kasvavat metsa,
metsamaad, palki ja paberipuitu,
küttepuitu ja võsa-raiejäätmeid.

Metsä

Metsä Forest Eesti AS

Tel: 5148238, 5038777
e-mail: eesti@mitsagroup.com

LOODUSÕHTU „IGAÜHEÕIGUS LOODUSES“

toimub neljapäeval, 6. aprillil 2017 algusega kell 19.00
Märjamaa vallas Sulu külamajas

Külas on geograaf VOOTELE HANSEN

Kõneldakse looduses liikuja õigustest ja tavadest riigi
ning eramaal, tuuakse näiteid naaberriikidest.

Osalustasu 2 eurot
Lisateave: Kalev Tihkan,
tel 565 3553

Wellspa OÜ pakub tööd!

OTSIME OMA KOLLEKTIIVI

VALAMISE OPERAATORIT

Ettevõtte pakub:

- Tööle vastavat tulemustasu
- Kaasaegset töökeskkonda
- Sõbralikku kollektiivi

Asume Varbolas
Tööleasumise aeg kohe
Võta meiega ühendust, helistades 5622 7320
või saada oma CV: info@wellspa.ee

KESKKONNAAMET

Üldgeoloogilise uurimistöö loa menetluse algatamise teade

Keskkonnaamet avaldab teate maapõueseaduse (MaaPS) § 30 lõike 2 alusel.

Keskkonnaamet teatab, et Osaühing Eesti Geoloogiakeskus (registrikood 10140653, aadress Kadaka tee 82, 12618 Tallinn) esitab üldgeoloogilise uurimistöö loa taotlus on võetud menetlusse. Luba taotletakse Rapla ja Pärnu maakonnas Järvakandi, Pärnu-Jaagupi, Pärnu, Häädemeeste ja Ikla baaskaardilehtede geoloogiliseks kaardistamiseks. Taotletava uurimistöö teenindusala pindala on 269829,59 ha. Uurimistöö käigus rajatakse kuni 120 puurauku ja kuni 12000 uuringukaevet. Uurimissügavus on kuni 100 m. Uurimistöö tellija on Maaamet ja teostaja on Osaühing Eesti Geoloogiakeskus. Taotletava loa kehtivusaeg on 5 aastat.

Üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse ja muude asjaspepuutuvate dokumentidega on võimalik tutvuda Keskkonnaameti peakontoris (Narva mnt 7a, 15172, Tallinn; info@keskkonnaamet.ee; 680 7438).

Taotlus on digitaalselt kättesaadav Keskkonnaameti dokumendiregistris aadressil <http://dhs-adr-kea.envir.ee/> ning avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, teadaande nr 1102048.

Kuni üldgeoloogilise uurimistöö loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igapäev õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid. Ettepanekuid ja vastuväiteid võib esitada suuliselt või kirjalikult e-posti aadressile laane@keskkonnaamet.ee või postiaadressile Tallinna mnt 14, 79513, Rapla.

Loa eelnõu valmimisest teavitab Keskkonnaamet täiendavalt ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

KESKKONNAAMET

Jahipiirkonna piiride muutmine

Keskkonnaamet teatab, et algatas Rapla maakonna jahindusnõukogu ettepaneku alusel Kärü jahipiirkonna piiride muutmise menetluse. Piiride muutmise aluseks on jahiseaduse § 12 lg 1 p 6 (jahipiirkonna piire muudetakse, kui jahindusnõukogu on esitanud põhjendatud ettepaneku). Rapla maakonna jahindusnõukogu taotleb Kärü Jahindusklubi taotluse alusel Toosikannu Puhkekeskuse tarastatud ala väljaarvamist Kärü jahipiirkonnast.

Piiride muutmise ettepanekuga on võimalik tutvuda, ettepanekuid ning seisukohti esitada kahe nädala jooksul, arvates teate avaldamise kuupäevast, Keskkonnaameti Rapla kontoris aadressil Tallinna mnt 14, 79513 Rapla, e-mail: uno.treier@keskkonnaamet.ee, tel 484 1181.

OSTAB

- metsakinnistuid
- hüpoteegiga ja
läbiraiutud kinnistuid

Tel 511 0415, 517 9866, 489 4055. www.landeker.ee

- Ostame METSAKINNISTUID,
ka raiutud ja hüpoteegiga
- Ostame PÖLLUMAAD

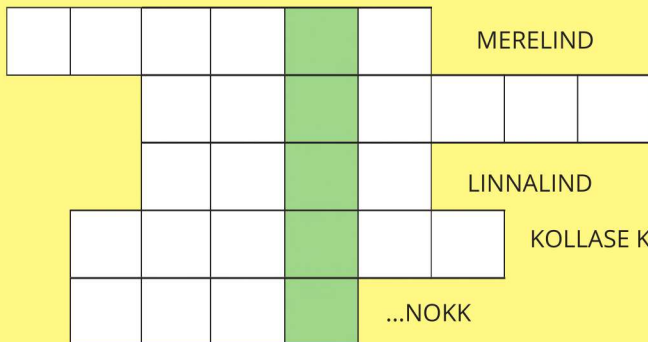
Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu
Tel 447 7900, 528 5263
Faks 447 7903, metsagrupp@hotmail.ee

Koostas: Aivi Meister

LINNUD

MERELIND

PUNASE
KÕHUGA LIND

LINNALIND

KOLLASE KÕHUGA LIND

...NOKK

SELJAKOTI VÕITIS ELLA OJAVERE EELMISE MÕISTATUSE VASTUS OLI „SUUR SULA“

ÕIGESTI VASTASID:

MARTI PUHKAN
ROLAND KLAAS
ELLA OJAVERE
LISANN TERRAS
ARON TERRAS
ISABEL AMELIA SOOSALU
GERDA KUKK
MARILIIS PÕHJALA
JAAN-MARTEN LAURIMAA
SUSANNA LIISA KUUSEÕIS
KRISTOFER ERIC KUUSEÕIS
HANSE ALBERT KUUSEÕIS
REBEKA KAND

LINDA JOHANNA KÄGU
LISANNA ALLIKA
BERIT LIIMANN
MAILIS RAIDMA
KERLI HIETAM
KÄROLIIS HIETAM
HELINA BAKAJEV
MARGO PULVER
ROBIN KAIS
STEN ERIK EHALA
TAAVI MIKKOLT
MIHKEL SAAREPERA
PILLERIIN SAAREPERA
JANETTE LÖÖKENE

LULU KALL
ERKI ÜTSMÜTS
ALLAN TOOMINGAS
AVELY TOOMINGAS
ROOSI TÜVIST
EVELI JÜRNA
JANAR TAMBAUM
TRIINE TOMINGAS
HENDRIK AASA
HEGERT AASA
HELIISA AASA
GEORG LAURI
ALEX VALNER
STEN-EIK TREIER

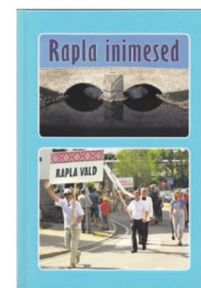
Uudistootode

*17. märts on
betoonipäev

Kõikide õigesti vastanute vahel
loosime välja raamatu
„Rapla inimesed”

Saada ristsõna vastus hiljemalt 27. märtsiks e-postile: kuulutused@sonumid.ee (märksõnaga "täiskasvanute ristsõna" või "lasteristsõna") või Raplamaa Sõnumite toimetuse aadressil Viljandi mnt 6, Rapla 79511. NB! Loosimises osalevad ainult märksõnaga vastused.

15. märtsil ilmunud suure ristsõna vastus on „ÄRGE GONGIÖÖD MAHA
MAGAGE"

2 piletit Avis Rapla mängule Sadolini Spordihoones võitis **TÕNU HENNING**

TÄISKASVANUTE RISTSÕNA VASTUSE KUPONG

Vastus

.....1

.....

Nimi

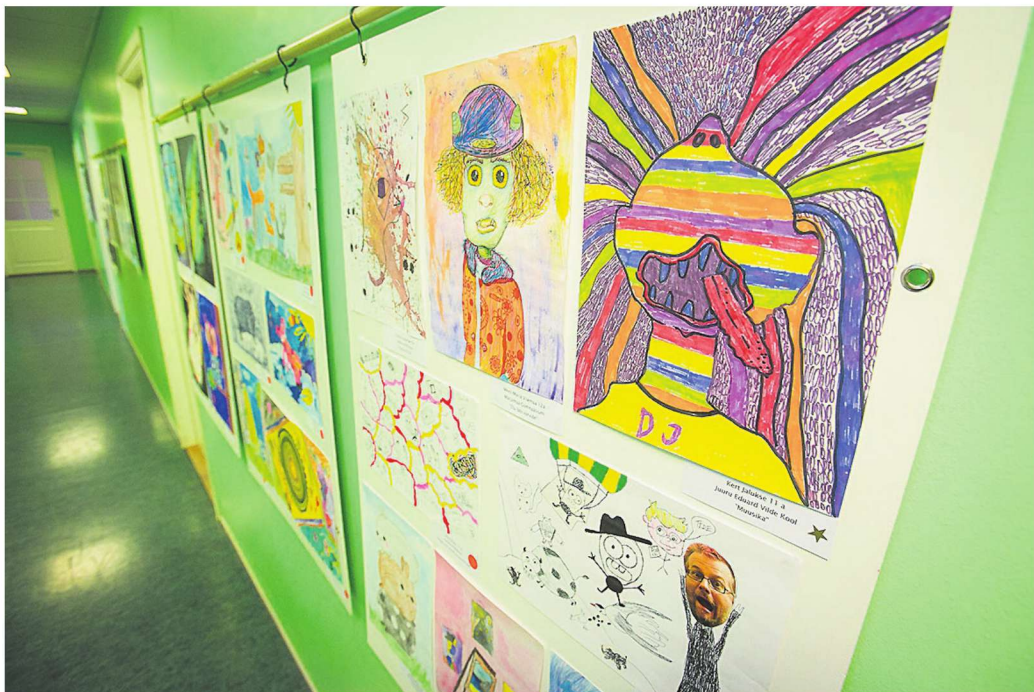
LASTE RISTSÕNA
VASTUSE KUPONG

VASTUS _____

NIMI

.....

Juuru Eduard Vilde kooli õpilase Kert Jalukse töö "Muusika" sai 11-13-aastaste seas III preemia.

Kehtna kunstide koolis on üleval tööde valiknäitus. Mais liigub väljapanek Rapla maavalitsuse fuajeesse.

„Oma silmaga“ tähistas 15. sünnipäeva

Rapla maakonna lastele ja noortele suunatud kujutava kunsti konkurss „Oma silmaga“ tähistas sel aastal 15. sünnipäeva. Juubeliaastal on õige aeg tagasi vaadata põhjustele, mis kunsti- ga tegelemisele viisid.

Mariliis Vest

Tänavuste tööde teema oli „Kunsti magnet“. Kehtna kunstide kooli juhataja Anne Ummalase sõnul oli eesmärk innustada noori mõtlema tagasi sellele, miks kunstiga kord tegelema hakati ja mis on see, mis neid selle juurde tõmbab. Teema oli lai ning põhjusi, mis noori kunsti poole kisub, oli Ummalase sõnul tohutult palju. Lisanüansina mõtiskleti, mis on kunstis see, mis tõmbab vaatajat ja tekitab temas tundeid.

Kunstikonkurss kuulutati välja novembris, paremaid tunnustati Kehtna kunstide koolis reedel, 17. märtsil.

Sada tööd rohkem kui eelmisel aastal

Möödunud aastal laekus konkurssile 150 tööd, sel korral lausa 254. Osa võtsid maakonna kaheteistkümneme kooli õpilased, keda juhendas kokku neliteist õpetajat. Kehtna kunstide kooli koridoridesse on üles pandud valiknäitus, kuid nagu igal aastal, ei mahtunud ka sel korral kõik laekunud tööd seinale. Kuni maikuuni saab väljapanekut näha kunstide koolis, edasi liigub see Rapla riigimaja esimese korruse

fuajeesse ning siis maakonna koolidesse. Kindlasti saab pilte näha Märjamaal, Kohilas ja Valtus.

Ummalas toob sel aastal esile Eidapere kooli osalemise, kust saadeti väga palju töid ning selle kooli õpilased said ka eripreemiaid. Ka seal on võimalik edaspidi näitust vaadata.

Valminud kunstiteoste taha kirjutas iga autor oma töö kirjelduse. Märjamaa muusika- ja kunstikooli õpilane Marja Järv on oma tööst kirjutanud järgmist: „Minule on kunst umbes nagu vabadus. Vabadus kujutada just seda, mida mina tahan. Ma võin kunstis teha ükskõik mida ja keegi ei saa öelda, et see oleks vale, sest mina arvan, et just nii see peabki olema.“

Kunst on minu jaoks kõige suurem eneseväljendusvahend. Ma saan ühte pilti panna kõik oma tunded. Mulle meeldib kasutada palju värve ning nagu see piltki siin, asju vastandada, kuid samas ühte pilti kokku sulatada.“

Tulemused

Noorim kunstnik oli sel aastal 6-aastane, vanim 16-aastane. Mõõtu võeti kolmes vanuserühmas ning igas neist anti välja esimene, teine ja kolmas

Peapreemia saanud töö "Varju kohal on valgus". Autor Valtu põhikooli õpilane Gerda Saks.

Foto: SIIM SOLMAN

rahapreemia. Kõige magusam auhind on igal aastal peapreemia. Auhinnafondi sponsorid on traditsiooniliselt Kehtna valla inimesed Ene ja Peeter Padrik. Tunnustamisel jagati veel suur hulk eripreemiaid, mille soetamist toetasid Kehtna Mõisa OÜ ning Kehtna vald. Eripreemiad anti välja näiteks huvitava vaatenurga, looduse tunnetamise, ökoime märkamise, maailmatunne-

tuse eest, samuti olid välja pandud muinasjutu, musta huumori, graafika, punge jne eripreemia. Juubeli puhul kingiti saja viiekümnele õpilasele lisaauhind, milleks oli nende tööst valminud magnet.

Kõige suurema tunnustuse osaliseks sai ehk peapreemia võitis Valtu põhikooli õpilane Gerda Saks tööga „Varju kohal on valgus“, juhendaja Saima Randjärv. Esimese va-

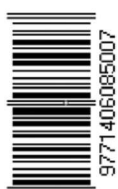
nuserühma (7-10 a) seas sai I preemia Märjamaa rahvamaja loovusringi noor kunstnik Leen Burmeister tööga „Värviplätsust sündinud“, juhendaja Eve Burmeister. Teises vanuserühmas (11-13 a) sai I preemia Kehtna kunstide kooli õpilane Enely Kangrumägi pildiga „Unistus minna...“, juhendaja Randjärv. 14-17-aastaste seas sai I preemia Kehtna kunstide kooli õpilane

Liisi Nõojärv tööga „Teine vaade“.

Igal aastal annab Kehtna vald välja ka valla preemia, mille seekord sai Gerda Saks.

Žüriisse kuulusid graafik ning raamatute illustraator Made Palbat, Järvakandi klaasistudio klaasikunstnik Kaja Vaikre, Kehtna valla esindaja Kaja Mõtsnik ning Hagudi põhikooli kunstiõpetaja Aksella Piiliste.

ISSN 2228-1886

RAPLAMAASõnumid

Rapla 79511, Viljandi mnt 6, tel 489 2133, 5567 3260
Tellimine, reklaam ja kuulutused 489 2130, 5551 1084
faks 489 2135, e-post: info@sonumid.ee,
kodulehekülg: www.sonumid.ee

Peatoimetaja: Tõnis Tõnisson.

Tegevtoimetaja: Inge Põlma (489 2244)

Ajakirjanikud: Siim Jõgis (489 2132), Mariliis Vest (489 2137), Stina Andok (489 2246), Helerin Väronen (489 2132), Haldi Ellam, Katri Reinsalu

Tehnilise toimetuse juhataja: Siim Solman (489 2138).

Kujundaja: Ulvi Blande (489 2138).

Keeletoimetaja: Liivi Jegorov (489 2138)

Reklaamitoimetuse juht: Ulvi Salumäe (489 2130). Reklaamijuht: Kadri Paju (489 2130)

Raamatupidaja: Juulija Kuun (489 2133)

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Honoreeritakse tellitud kaastöid. Raplamaa Sõnumeid on võimalik tellida Eesti Posti sidejaoskondadest, raamatukogudest, toimetuse reklaamiosakonnast ja internetis Raplamaa Sõnumite koduleheküljel. Toimetus võtab vastu ka telefonitsi esitatud tellimusi. Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt tööpäeviti 8.30 - 17 Viljandi mnt 6, Rapla. Tel 489 2130, faks 489 2135.

Väljaandja: OÜ Nädaline. Trükk AS Printall. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse: pn@eal.ee või tel 646 3363